

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

ปริญญา

บริหารธุรกิจ

สาขา

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

ภาควิชา

เรื่อง ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Expectations of Employers toward the Characteristics of Accountants in Listed Companies on the Stock Exchange of Thailand

นามผู้วิจัย นางสาววิษชุดา เวชกุล

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญฤกษ์ เต็งอำนวย, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์สันสกฤต วิจิตรเลขการ, Ph.D.)

ประธานสาขาวิชา

(อาจารย์สุนนรัตน์ ชื่นพุดิ, พบ.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

สิงสิงห์ มทาวินยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Expectations of Employers toward the Characteristics of Accountants
in Listed Companies on the Stock Exchange of Thailand

โดย

นางสาววิษุฒดา เวชกุล

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

พ.ศ. 2553

วิชุลดา เวชกุล 2553: ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ
โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญสกุล เต็งอำนวยการ, Ph.D. 183 หน้า

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยได้ใช้มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ (IES) ฉบับที่ สอง สาม และสี่ เป็นเกณฑ์อ้างอิงคุณลักษณะของนักบัญชี เนื่องจากได้ผ่านการวิจัยความต้องการของผู้ว่าจ้าง มหาวิทยาลัยรวมถึงผู้มีส่วนได้เสียของประเทศสมาชิกสหพันธ์ นักบัญชีสากลทั่วโลกแล้ว ดังนั้นการวิจัยจึงเน้นเรื่องโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี (IES 2) ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ (IES3) และค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ (IES4) รวมทั้งเปรียบเทียบความแตกต่างของความคาดหวังของผู้ว่าจ้างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยส่วนธุรกิจ โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ว่าจ้างซึ่งคิดเป็นร้อยละ 30.40 จากประชากรทั้งหมด 477 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนำข้อมูลมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test, F-test และ LSD

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในเรื่องค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติมากที่สุด โดย 3 อันดับแรก คือเรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม เที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด ความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับ และความรับผิดชอบในงานของคนไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร รองลงมาคือทักษะนักบัญชีมืออาชีพและโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี โดยผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก และจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้ว่าจ้างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลเรื่องเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบันและปัจจัยส่วนธุรกิจเรื่องขนาดธุรกิจที่แบ่งตามจำนวนพนักงานและประเภทธุรกิจที่แตกต่างกันมีความคาดหวังต่อนักบัญชีในแต่ละเรื่องแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังนั้นจึงเสนอแนะให้สถาบันการศึกษาเพิ่มรายวิชาในหลักสูตรที่เน้นเรื่องการให้คุณค่าทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติของนักบัญชีโดยตรงรวมทั้งพัฒนาทักษะในการทำงานและความรู้ด้านการบัญชีการเงินและความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะการบัญชีการเงินและรายงานทางการเงิน และภาษีอากร

Witchulada Vatchagool 2010: Expectations of Employers toward the Characteristics of Accountants in Listed Companies on the Stock Exchange of Thailand. Master of Business Administration, Major Field: Business Administration, Interdisciplinary Graduate Program. Assistant Professor Kwansagool Tengamnuy, Ph.D. 183 pages.

This research was an exploratory research. The objective of this study was to study the expectations of employers toward the characteristics of accountants in listed companies on the stock exchange of Thailand. In this research, being accepted by employers, university and stakeholders across the IFAC' member countries of the world, the International Education standard (the second, third and fourth editions) was used as a reference characteristics of accountant. Therefore, this research was based on Professional Accounting Education Programs (IES2), Professional Skill (IES3), and Professional Values Ethics and Attitudes (IES4). Differences of expectation from the employers were compared, analyzed and then disseminated according to individual factors and business factors. The data were collected by developed questionnaires, which were responded by employers who were randomly selected as samplings accounting for 30.40 percent of the total population from 477 firms. The collected data were then analyzed by statistical software. Statistics used in this study were frequency, percentage, mean and standard deviation. Hypothesis tests were performed using t-test, F-test and LSD at the statistical significance level of 0.05

The study showed that characteristics the employers expected most from accountants covered professional value, ethics and attitude. The three most expected characteristics included transparency, independence and commitment to working with morals, fairness and integrity, responsibility for own organization and self-responsibility, not absence without accepted reasons. Second, expectation on skills for professional accountants and professional education program was leveled much. According to the results of hypothesis test, employers with differences in personal factors on sex, age, experience on present job and size of business based on the number of employees had different expectations toward the accountants at statistically significant difference of 0.05. Therefore, it is recommended that courses that directly raise appreciation for the profession, ethics and attitudes of accountants be introduced. Moreover, necessary working skills and knowledge in accounting, finance, other related filed and financial accounting and financial report and tax, in particular should be developed.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ขวัญสกุล เต็งอำนวยการ ประสานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.สันสกฤต
วิจิตรเลขการ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ธารินี พงศ์สุพัฒน์
ประธานการสอบ และรองศาสตราจารย์วิจิตร ฟูฒเพิ่มทรัพย์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่กรุณาให้
คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการจัดทำ
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลต่างๆ จนทำให้
วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี ขอขอบคุณอาจารย์โครงการบัณฑิตศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ
ภาคปกติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกท่าน เจ้าหน้าที่ และเพื่อนทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือในช่วง
ของการศึกษาและการทำวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้จะสำเร็จลุล่วงไม่ได้ หากขาดกำลังใจที่สำคัญในการฟันฝ่าอุปสรรค
ต่างๆ จึงขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาและทุกคนในครอบครัวเวชกุล ที่คอยให้คำแนะนำและ
เป็นกำลังใจให้ตลอดมา

คุณค่าพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์
และผู้มีพระคุณทุกท่าน

วิษณุดา เวชกุล

พฤษภาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(16)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	5
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
พัฒนาการของวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย	7
การปรับบทบาทของนักบัญชีและคุณลักษณะของนักบัญชี	13
มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 2 (IES 2)	20
มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 3 (IES 3)	25
มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 4 (IES 4)	29
พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547	31
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง	33
ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	34
กรอบแนวคิดการวิจัย	44
สมมติฐานการวิจัย	46
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	49
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	49
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	56
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	56
ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี	60
ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี	
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	80
ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี	
จำแนกตามปัจจัยส่วนธุรกิจ	126
ข้อวิจารณ์	157
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	164
สรุปผลการศึกษา	164
ข้อเสนอแนะ	167
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	171
ภาคผนวก	177
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	183

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีต่อ คุณลักษณะของนักบัญชี	39
2	แนวทางของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการพัฒนาแบบสอบถาม	52
3	ระดับคะแนนที่ใช้ในแบบสอบถาม	54
4	ระดับความกว้างของชั้นที่ใช้ในแบบสอบถาม	55
5	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านเพศ	57
6	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านตำแหน่งงาน	57
7	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านอายุ	57
8	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านประสบการณ์การทำงานใน ตำแหน่งปัจจุบัน	58
9	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านระดับการศึกษา	58
10	ข้อมูลส่วนธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านขนาดธุรกิจ (แบ่งตามจำนวน พนักงานประจำ)	59
11	ข้อมูลส่วนธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านขนาดธุรกิจ (แบ่งตามมูลค่า สินทรัพย์ถาวร)	59
12	ข้อมูลส่วนธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านประเภทธุรกิจ	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในภาพรวม	61
14	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ภาพรวมตาม มาตรฐานฉบับที่ 2 โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี	62
15	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ความรู้ด้าน บัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง	64
16	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ความรู้ด้าน องค์กรและธุรกิจ	65
17	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ความรู้ด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ	67
18	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ภาพรวมตาม มาตรฐานฉบับที่ 3 ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ	69
19	รายละเอียดความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ทักษะทางปัญญา	70
20	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ทักษะทาง คุณลักษณะเฉพาะบุคคล	71
21	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ทักษะทาง วิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	75
23	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	77
24	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ภาพรวมตามมาตรฐานฉบับที่ 4 ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ	79
25	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี จำแนกตามเพศ	81
26	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามเพศ	81
27	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ จำแนกตามเพศ	82
28	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามเพศ	83
29	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ จำแนกตามเพศ	84
30	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางปัญญา จำแนกตามเพศ	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
31	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง คุณลักษณะเฉพาะบุคคล จำแนกตามเพศ	85
32	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง วิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน จำแนกตามเพศ	86
33	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร จำแนกตามเพศ	87
34	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะการ บริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ จำแนกตามเพศ	87
35	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านค่านิยมทาง วิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ จำแนกตามเพศ	88
36	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านโปรแกรม การศึกษาวิชาชีพบัญชี จำแนกตามอายุ	90
37	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้าน บัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามอายุ	90
38	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องการตรวจสอบบัญชีและ การให้ความเชื่อมั่นทางวิชาชีพบัญชี จำแนกตามอายุ	91
39	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้าน องค์กรและธุรกิจ จำแนกตามอายุ	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
40	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังผู้ว่าจ้าง เรื่องความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ จำแนกตามอายุ	92
41	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามอายุ	93
42	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านทักษะนักบัญชี มืออาชีพ จำแนกตามอายุ	94
43	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง ปัญญา จำแนกตามอายุ	94
44	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง คุณลักษณะเฉพาะบุคคล จำแนกตามอายุ	95
45	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง วิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน จำแนกตามอายุ	96
46	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องวิเคราะห์แบบจำลองการ ตัดสินใจและความเสี่ยง จำแนกตามอายุ	96
47	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร จำแนกตามอายุ	97
48	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะการ บริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ จำแนกตามอายุ	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
49	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้างเรื่องความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้ จำแนกตามอายุ	99
50	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านค่านิยมทาง วิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ จำแนกตามอายุ	99
51	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของบริษัทและสาธารณะ จำแนกตามอายุ	100
52	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านโปรแกรม การศึกษาวิชาชีพบัญชี จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน	102
53	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้าน บัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งปัจจุบัน	103
54	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้าน องค์กรและธุรกิจ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน	103
55	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้างเรื่องความรู้ด้านตลาดทาง การเงินและด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	104
56	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน	105
57	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน	105

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
58	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านทักษะนักบัญชี มืออาชีพ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน	106
59	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง ปัญญา จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน	107
60	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง คุณลักษณะเฉพาะบุคคล จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่ง ปัจจุบัน	108
61	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง วิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่ง ปัจจุบัน	108
62	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องการวิเคราะห์แบบ จำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งปัจจุบัน	109
63	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งปัจจุบัน	109
64	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของผู้ว่าจ้างเรื่องความสามารถในการ เสนอรายงานอภิปรายในทัศนะของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเรื่อง สามารถฟังและอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงวัฒนธรรมและภาษาอื่นๆ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
65	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน	111
66	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความสามารถบริหารงานบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน	111
67	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน	112
68	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพ จำแนกตามระดับการศึกษา	114
69	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามระดับการศึกษา	115
70	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ จำแนกตามระดับการศึกษา	116
71	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามระดับการศึกษา	117
72	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ จำแนกตามระดับการศึกษา	118

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
73	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง ปัญญา จำแนกตามระดับการศึกษา	118
74	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง คุณลักษณะเฉพาะบุคคล จำแนกตามระดับการศึกษา	119
75	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง วิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน จำแนกตามระดับการศึกษา	120
76	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร จำแนกตามระดับการศึกษา	121
77	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะการ บริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ จำแนกตามระดับการศึกษา	122
78	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านค่านิยมทาง วิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ จำแนกตามระดับการศึกษา	122
79	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะ ของนักบัญชีแต่ละเรื่อง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	124
80	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านโปรแกรม การศึกษาวิชาชีพ จำแนกตามขนาดธุรกิจ	127
81	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้าน บัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามขนาดธุรกิจ	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
82	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้าน องค์กรและธุรกิจ จำแนกตามขนาดธุรกิจ	128
83	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามขนาดธุรกิจ	129
84	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านทักษะนักบัญชี มืออาชีพ จำแนกตามขนาดธุรกิจ	129
85	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ทักษะทางปัญญา จำแนกตามขนาดธุรกิจ	130
86	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง คุณลักษณะเฉพาะบุคคล จำแนกตามขนาดธุรกิจ	131
87	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง วิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน จำแนกตามขนาดธุรกิจ	131
88	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร จำแนกตามขนาดธุรกิจ	132
89	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะการ บริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ จำแนกตามขนาดธุรกิจ	133
90	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านค่านิยมทาง วิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ จำแนกตามขนาดธุรกิจ	134

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
91	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี จำแนกตามประเภทธุรกิจ	135
92	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามประเภทธุรกิจ	136
93	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องกฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์จำแนกตามประเภทธุรกิจ	137
94	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ จำแนกตามประเภทธุรกิจ	138
95	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความรู้ทางด้านตลาดทางการเงิน จำแนกตามประเภทธุรกิจ	139
96	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์ จำแนกตามประเภทธุรกิจ	139
97	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ จำแนกตามประเภทธุรกิจ	140
98	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความรู้ด้านพฤติกรรมองค์กร จำแนกตามประเภทธุรกิจ	140
99	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความรู้ทางด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ จำแนกตามประเภทธุรกิจ	141

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
100	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความรู้ทางด้าน เศรษฐศาสตร์ จำแนกตามประเภทธุรกิจ	141
101	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามประเภทธุรกิจ	143
102	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องสมรรถนะทางการควบคุม เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามประเภทธุรกิจ	144
103	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านทักษะนักบัญชี มืออาชีพ จำแนกตามประเภทธุรกิจ	145
104	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง ปัญญา จำแนกตามประเภทธุรกิจ	146
105	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง คุณลักษณะเฉพาะบุคคล จำแนกตามประเภทธุรกิจ	147
106	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทาง วิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน จำแนกตามประเภทธุรกิจ	148
107	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร จำแนกตามประเภทธุรกิจ	149
108	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะการ บริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ จำแนกตามประเภทธุรกิจ	150

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
109	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความสามารถ บริหารงานบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ จำแนกตามประเภทธุรกิจ	151
110	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความเป็นผู้นำ จำแนก ตามประเภทธุรกิจ	151
111	ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ค่านิยมทาง วิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ จำแนกตามประเภทธุรกิจ	153
112	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะ ของนักบัญชีแต่ละเรื่อง จำแนกตามข้อมูลส่วนธุรกิจ	155

สารบัญภาพ

ตารางที่		หน้า
1	พีระมิดของทักษะ	29
2	กรอบแนวคิดการวิจัย	46

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

นักบัญชีเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพราะเป็นผู้ที่รวบรวม จัดการและประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลประกอบการของธุรกิจ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญในการตัดสินใจ วางแผน และควบคุม ดังนั้นข้อมูลที่น่าเชื่อถือต่อการวางแผนและการควบคุม ต้องมีความถูกต้อง รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ และมีความเพียงพอต่อการตัดสินใจ นั่นก็รวมถึงว่า นักบัญชีต้องเป็นคู่คิดด้านการค้าให้กับเจ้าของธุรกิจอีกด้วย บทบาทและบริการของนักบัญชีไม่สามารถรอผลของกิจการทางธุรกิจได้ ต้องก้าวข้ามไปอีกขั้น เพื่อปรับเปลี่ยนตนเองให้ไปอยู่ด้านหน้ายื่นเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้บริหาร ร่วมกันดำเนินการทางธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งนักบัญชีที่จะดำเนินบทบาทนี้ได้ต้องมีความรู้ที่ผสมผสานในสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่วิชาการบัญชีเพียงอย่างเดียว อีกทั้งยังต้องสามารถเข้าใจบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ นักบัญชีด้วย (ธวัช ภูมิตโกโยโคย, 2544: 4) ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ สุวรรณ หวังเจริญเดช (2547) เรื่องนักบัญชีในบทบาทของซีเอฟโอ กล่าวว่านักบัญชียุคใหม่ต้องเปลี่ยนบุคลิกลักษณะจากการมองเฉพาะงานฝ่ายบัญชี การจัดทำรายงานระบบเดิม และการแยกตัวเองออกจากฝ่ายอื่นๆ มาเป็นลักษณะของผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี และการเงิน ซึ่งเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบทางด้านบัญชีและการเงิน ให้มีความสำคัญด้านการบริการลูกค้า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินและข้อมูลอื่นๆ เพื่อสนับสนุนให้การทำงานขององค์กรบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ เสมือนเป็นที่ปรึกษาของผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน รู้จักการวิเคราะห์และประยุกต์เพื่อเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางธุรกิจของผู้บริหาร

ดังนั้น นักบัญชีจำเป็นต้องมีการพัฒนาความรู้และทักษะทางด้านอื่นๆ นอกเหนือจากความรู้และทักษะทางวิชาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ว่าจ้างซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดความสามารถของนักวิชาชีพบัญชี ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ (International Education Standard: IES) ของสหพันธ์นักบัญชีสากล (International Federation of Accountant: IFAC) ซึ่งได้ก่อตั้งคณะกรรมการการศึกษา (International Accounting Education Standards Board: IAESB) กำหนดมาตรฐานวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม โดยสร้าง

ส่วนประกอบที่สำคัญของเนื้อหาและกระบวนการสำหรับการศึกษและการพัฒนานักบัญชีมืออาชีพ เพื่อตอบสนองความต้องการของทุกองค์กร สร้างความแข็งแกร่งให้บัญชีทั่วโลก รวมทั้งพัฒนาวิชาชีพบัญชีในแต่ละประเทศ ให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกัน เพื่อให้บริการทางวิชาชีพมีคุณภาพสูงเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ซึ่งในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศนั้น เริ่มต้นจากการศึกษาวิจัยตามความต้องการของผู้ว่าจ้าง มหาวิทยาลัยและผู้มีส่วนได้เสีย และเมื่อได้ข้อเสนอออกมา จะทำการเปิดประชุมสู่สาธารณชน โดยข้อเสนอแนะและความคิดเห็นต่างๆ จะได้รับพิจารณาเพื่อปรับปรุงอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้ได้มาตรฐานที่เหมาะสมได้รับการยอมรับในทั่วโลกต่อไป

เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นสมาชิกของสหพันธ์นักบัญชีสากล ดังนั้นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีควรปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ ที่ออกโดย IFAC ทั้ง 8 ฉบับ ซึ่งได้กล่าวถึงการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้ที่เข้าศึกษาวิชาการบัญชี หลักสูตรการศึกษาวิชาการบัญชี ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีที่ต้องศึกษา การฝึกทักษะทางวิชาชีพรวมทั้งการปลูกฝังด้วยคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ การสร้างเสริมประสบการณ์ในเชิงปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ตลอดจนมีการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษามาตรฐานความสามารถทางวิชาชีพบัญชี รวมทั้งได้กำหนดคุณสมบัติของผู้จะเป็นผู้สอบบัญชีมืออาชีพได้ด้วย (สันสกฤต วิจิตรเลขการ, 2549)

โดยใน IES ทั้ง 8 ฉบับนี้ มีมาตรฐาน 3 ฉบับที่เกี่ยวข้องกับการเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ความรู้ ทักษะทางวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพโดยเฉพาะ คือ IES 2 Content of Professional Accounting Education Program อธิบายถึงเนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี IES 3 Professional skill อธิบายถึงส่วนผสมของทักษะนักบัญชีที่จำเป็นสำหรับการเป็นนักวิชาชีพบัญชี เพื่อให้มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของผู้ว่าจ้าง และ IES 4 Professional Values Ethics and Attitudes อธิบายเรื่อง ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ ที่นักศึกษาวิชาชีพบัญชีควรได้รับในระหว่างการศึกษา (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2548)

เนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจไทยในปี 2540 และวิกฤตเศรษฐกิจโลกที่เกิดขึ้นในปัจจุบันส่งผลให้เศรษฐกิจสหรัฐ และสหภาพยุโรปเข้าสู่ภาวะถดถอย (Recession) จนส่งผลต่อเนื่องให้เศรษฐกิจโลกชะลอตัวลง ซึ่งหากเปรียบเทียบผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยของสหรัฐและสหภาพยุโรปแล้ว พบว่าเศรษฐกิจสหรัฐจะมีผลกระทบมากกว่าสหภาพยุโรป ดังนั้นการที่ไทยมีการพึ่งพิง

ภาคส่งออกในตลาดสหรัฐ และสหภาพยุโรปในสัดส่วนสูง ทำให้ได้รับผลกระทบในทางอ้อมไปด้วย (วรรณท์ อัสวพิริยานนท์, 2551) ซึ่ง อนันต์ สิริแสงทักษิณ ได้กล่าวในงานเปิดตัวและรับมอบตำแหน่งนายกสมาคมบริษัทจดทะเบียนไทย เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2552 ถึงวิกฤติเศรษฐกิจโลกที่ทำให้บริษัทจดทะเบียนของไทยหลายแห่งมีปัญหาเรื่องสภาพคล่องและผลการดำเนินงานที่ลดลง ดังนั้นแนวทางหนึ่งที่สมาคมฯ จะช่วยเหลือได้ก็คือการเพิ่มกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างกัน รวมถึงการดูแลสิทธิประโยชน์ด้านภาษีซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถด้านการแข่งขันของผู้ประกอบการ และเดินหน้าผลักดันให้ความรู้เรื่องมาตรฐานการบัญชีสากล (International Financial Reporting Standards: IFRS) ที่ฝ่ายบัญชีของแต่ละบริษัทจะต้องให้ความสำคัญและเรียนรู้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเจ้าของธุรกิจและผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต่างให้ความสำคัญต่อความรู้ความสามารถในการทำงานของนักบัญชีในปัจจุบันเป็นอย่างมาก และสืบเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ หลายคนให้ความเห็นว่ามาจากความล้มเหลวทางธุรกิจ จึงทำให้คนหันมาสนใจในรายงานทางการเงินมากขึ้น และรายงานทางการเงินนั้นมักจะได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มาโดยตลอดว่าไม่ได้ให้สัญญาณเตือนภัยแต่อย่างใด (สุวรรณ หวังเจริญเดช, 2547) จากการที่รายงานทางการเงินซึ่งเป็นผลผลิตของนักบัญชี จึงทำให้นักบัญชีได้รับผลกระทบดังกล่าวเป็นอย่างมาก

จากเหตุผลข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในองค์กรของตน โดยใช้มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 2 (IES 2) ฉบับที่ 3 (IES 3) และฉบับที่ 4 (IES 4) มาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดความคาดหวังที่มีต่อนักบัญชี เนื่องจากมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศได้ผ่านการวิจัยความต้องการของมหาวิทยาลัย ผู้ว่าจ้าง รวมถึงผู้มีส่วนได้เสีย และการที่สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นสมาชิกของ IFAC ดังนั้นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี จึงควรปฏิบัติตาม IES ด้วย

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาคุณสมบัติของนักบัญชีโดยทั่วไป ไม่ได้นำมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่สอง สาม และสี่ มาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีเป็นเชิงเปรียบเทียบในมุมมองของผู้ว่าจ้างโดยตรง ซึ่งผู้ว่าจ้างเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียต่อธุรกิจ และเป็นผู้ที่ใช้ข้อมูลจากนักบัญชีในการดำเนินธุรกิจ รวมถึงมีอิทธิพลต่อการจ้างงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานของนักบัญชี และเกี่ยวเนื่องกับความก้าวหน้าของสายงานบัญชีในองค์กรนั้นๆ ด้วย ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากกลุ่มบริษัทดังกล่าว มีผู้ใช้งาน

เงินเกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ดังนั้นรายงานทางการเงินซึ่งเป็นผลผลิตของนักบัญชีจึงจำเป็นต้องเชื่อถือได้ สะท้อนสภาพที่แท้จริงของธุรกิจและสามารถตอบสนองความต้องการของทุกคนได้มากที่สุด โดยผลการศึกษานี้จะทำให้นักบัญชีสามารถพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถและทักษะตรงตามท้องถื่นที่ต้องการ สถาบันการศึกษาต่างๆและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาและการจัดฝึกอบรมได้ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งปัจจุบันและปัจจัยส่วนธุรกิจ ได้แก่ ขนาดธุรกิจและประเภทธุรกิจ มีผลต่อความคาดหวังของผู้ว่าจ้างแตกต่างกัน ดังนั้นจึงได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และจำแนกตามปัจจัยส่วนธุรกิจด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ (International Education Standard: IES) ที่ออกโดย IFAC ฉบับที่ 2 (IES 2) ฉบับที่ 3 (IES 3) และฉบับที่ 4 (IES 4) มาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดความคาดหวังที่มีต่อนักบัญชี
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนธุรกิจ

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ ผู้ว่าจ้างของกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 477 บริษัท ณ วันที่ 22 พฤษภาคม 2552 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2552) เก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือนสิงหาคม 2552 - ธันวาคม 2552

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อสถาบันการศึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการผลิตบัณฑิต ให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน รวมไปถึงการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาทางการบัญชีทั้งระดับบัณฑิตและมหาบัณฑิต อันจะเป็นการช่วยลดปัญหาการว่างงานต่อไป
2. เพื่อนักบัญชี จะได้สามารถพัฒนาตนเองให้มีความรู้ คุณสมบัตินี้และทักษะตรงตามความต้องการขององค์กร สอดคล้องกับกลุ่มธุรกิจที่ตนทำงาน และนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่จะได้สามารถหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อเตรียมความพร้อมพัฒนาตนเองก่อนสำเร็จการศึกษา
3. เพื่อสะท้อนความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อนักบัญชี นำไปสู่การพัฒนาในวิชาชีพบัญชี ซึ่งบริษัทสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักบัญชีและหน่วยงานของรัฐรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสภาวิชาชีพบัญชี สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาพิจารณาจัดหาหลักสูตรอบรมเพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์และเพิ่มมูลค่าให้แก่กับนักบัญชี

นิยามศัพท์

นักบัญชี หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านบัญชีของบริษัท ครอบคลุมในงานด้านการทำบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านเทคโนโลยีการบัญชี โดยในการศึกษานี้รวมถึงผู้อำนวยการทางบัญชีและผู้ที่อยู่ภายใต้สายงานบังคับบัญชาของผู้อำนวยการทางบัญชีหรือผู้ที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแต่อาจใช้ชื่ออื่น ซึ่งมีหน้าที่ในการทำงานเช่นเดียวกัน

ผู้ว่าจ้าง หมายถึง กรรมการผู้จัดการบริษัทหรือผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากกรรมการผู้จัดการบริษัทในการตัดสินใจเลือกจ้างและประเมินการทำงานของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คุณลักษณะของนักบัญชี หมายถึง ความรู้ความสามารถ ทักษะและจริยธรรมในการทำงาน โดยครอบคลุมในด้านโปรแกรมการศึกษาระดับวิชาชีพ ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ และค่านิยมทางวิชาชีพบัญชี จรรยาบรรณ และทัศนคติ ตามมาตรฐานการศึกษาระดับวิชาชีพระหว่างประเทศ ฉบับที่สอง สาม และสี่

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในบทที่ 2 นี้ จะแสดงหัวข้อสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการของวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย
2. การปรับบทบาทของนักบัญชีและคุณลักษณะของนักบัญชี
3. มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 2 (IES 2)
4. มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 3 (IES 3)
5. มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 4 (IES 4)
6. พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547
7. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง
8. ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดการวิจัย
10. สมมติฐานการวิจัย

พัฒนาการของวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย

นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจันทเพร (2551, 13-17) ได้อธิบายเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย ดังต่อไปนี้

สมัยรัชกาลที่ 5 เกิดออฟฟิศหลวงขึ้นในพระบรมหาราชวังโดยมีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีต่างๆ และนำขึ้นทูลเกล้าให้ทรงทราบทุกปี

พ.ศ. 2418 ให้บรรจุวิชาการบัญชีในโรงเรียนหลวง

พ.ศ. 2528 เปิดสอนวิชาการค้าขาย และเริ่มการสอนวิชาการบัญชีตามแบบบัญชีคู่ โดยบาทหลวงชาวฝรั่งเศส

สมัยรัชกาลที่ 6 ตั้งโรงเรียนพาณิชยการ เพื่อให้ความรู้ในวิชาการค้าขาย

พ.ศ. 2455 มีพระราชบัญญัติลักษณะเข้าหุ้นส่วนและบริษัท รัตนโกสินทร์ ศก 130 กำหนดให้บริษัทจำกัดต้องจัดทำบัญชีและผู้สอบบัญชีตรวจสอบ

พ.ศ. 2467 ยกเลิกพระราชบัญญัติลักษณะเข้าหุ้นส่วนและบริษัท รัตนโกสินทร์ ศก 130 และประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 22 ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัทซึ่งมีข้อกำหนดให้บริษัทต้องจัดให้มีการบันทึกบัญชีจำนวนเงิน รับ จ่าย และรายการอันเป็นเหตุให้รับหรือจ่ายนั้น และจัดทำงบดุล รวมทั้งบัญชีกำไรขาดทุนอย่างน้อยปีละครั้ง งบดุลต้องมีผู้สอบบัญชีตรวจสอบ

พ.ศ. 2475 เกิดความตื่นตัวทางด้านเศรษฐกิจ เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 และกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาทางการบัญชีจากต่างประเทศ รวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งสมาคมวิชาชีพ

พ.ศ. 2478 หลวงดำรงอิสราณูวรรตเป็นผู้บรรยายวิชาการบัญชีขึ้นในระดับมหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองในหลักสูตรปริญญาโททางเศรษฐศาสตร์

พ.ศ.2480 เสนอร่างพระราชบัญญัติการบัญชี เพื่อจัดตั้งสภาการบัญชี แต่รัฐบาลไม่เห็นด้วย เนื่องจากนักบัญชีมีจำนวนน้อย

พ.ศ.2481 จัดการศึกษาวิชาการบัญชีที่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง

พ.ศ.2482 รัฐบาลได้ออกประมวลรัษฎากรมาบังคับใช้เพื่อจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิสำหรับปี และจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาโดยประเมินจากยอดขายรับหรือรายได้ ซึ่งในปีนี้ได้ออกพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2482 เป็นกฎหมายว่าด้วยการบัญชีฉบับแรก กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดทำบัญชี ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีตามประมวลรัษฎากร และได้จัดการศึกษาวิชาการบัญชีที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.2491 จัดตั้งสมาคมนักบัญชีแห่งประเทศไทย ต่อมาในปี พ.ศ.2518 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ซึ่งในปี พ.ศ.2548 ได้โอนสินทรัพย์ไปยังสภาวิชาชีพบัญชี

พ.ศ. 2505 พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ.2505 เป็นกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชีฉบับแรก และได้ถูกยกเลิกไปในปี พ.ศ.2547

พ.ศ. 2509 มีการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศครั้งแรกที่ศาลาสันติธรรม

พ.ศ. 2515 ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 285 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2482 และใช้เป็นกฎหมายว่าด้วยการจัดทำบัญชีโดยกำหนดให้นิติบุคคลจัดทำบัญชีและบัญชีกำไรขาดทุน และได้ถูกยกเลิกไปในปี พ.ศ. 2543

พ.ศ.2540 เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทย เป็นจุดหักเหที่สำคัญของวงการวิชาชีพบัญชีของไทย จากการที่งบการเงินของบริษัทมหาชนจำกัด ไม่ได้ส่งสัญญาณเตือนภัยให้นักลงทุนและไม่สะท้อนฐานะการเงินที่แท้จริงของกิจการ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่มาตรฐานการบัญชีของไทยไม่เป็นสากล ถึงแม้ว่าการกำหนดมาตรฐานการบัญชีไทยส่วนใหญ่ใช้ IAS เป็นแนวทางอยู่แล้ว แต่ก็ยังมีอีกหลายเรื่องที่ยังไม่ครอบคลุม IAS ที่มีอยู่ ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลไทยในสมัยนั้นจึงได้ตอบสนองโดยได้ระบุไว้ในหนังสือแสดงเจตจำนงต่อกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ว่า จะทำการยกระดับมาตรฐานการบัญชีไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชี

ระหว่างประเทศ (IAS) จุดนี้จึงทำให้การปฏิรูปมาตรฐานการบัญชีไทยครั้งสำคัญ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการแข่งขันสูง ทั้งในด้านการค้าและการลงทุนที่ไม่มีพรมแดน ซึ่งจะทำให้ให้นักลงทุนเกิดความเชื่อมั่นต่อข้อมูลในงบการเงินอันจะเป็นการเตรียมความพร้อมของตลาดทุนของประเทศไทย และนับแต่ พ.ศ. 2542 ที่ผ่านมามีสมาคมฯ ได้ยกเลิกมาตรฐานฉบับเดิมหลายฉบับ โดยออกมาตรฐานฉบับใหม่มาทดแทน และออกมาตรฐานการบัญชีเรื่องใหม่อีกหลายฉบับ ซึ่งเกือบทั้งหมดอ้างอิงกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ซึ่งมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ทั้งในทางบวกและทางลบ มีหลายฝ่ายที่เห็นด้วยและพยายามผลักดันให้มาตรฐานการบัญชีไทยทัดเทียมกับมาตรฐานสากล ในขณะที่อีกหลายฝ่ายไม่เห็นด้วยเพราะเห็นว่าประเทศไทยยังไม่พร้อม (สุรกิจ คำวงศ์ปิ่น, 2549)

พ.ศ.2543 เกิดพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 โดยยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 285 พ.ศ. 2515 กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีและผู้ทำบัญชีกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการทำเป็นผู้ทำบัญชี และได้มีมติให้ประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีจำนวน 33 ฉบับที่ออกโดยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย

พ.ศ.2547 เกิดสภาวิชาชีพบัญชี ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 โดยยกเลิกพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ.2505 ตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีวิชาชีพบัญชี และในปี 2548 ได้เลิกสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย และโอนสิทธิไปยังสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งศาสตราจารย์เกษรี ฌรงค์เดช เป็นนายกสภาวิชาชีพคนแรกของประเทศไทย (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจันทพร, 2551)

ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน จะเห็นว่าการบัญชีมีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว และเข้ามามีบทบาทในสังคมไทยยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก ซึ่งประเทศไทยได้รับอิทธิพลมาจากต่างประเทศ ทำให้มีการเปิดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาต่างๆ รวมทั้งมีพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 และพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 เกิดขึ้น ทำให้การจัดทำบัญชีของภาคธุรกิจเป็นไปตามมาตรฐานสากล อันเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจการค้าของประเทศโดยรวม และเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลงบการเงิน เนื่องจากมีบทบัญญัติที่กำหนดให้ภาคธุรกิจต้องจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และต้องจัดให้มีผู้ทำบัญชีที่มีคุณสมบัติตามที่อธิบดีกำหนด (สุนิสา จิตรอุดม, 2552) และสืบเนื่องจากการค้าที่ไร้พรมแดน ธุรกิจของประเทศไทยมีการค้าขายเจรจาข้ามประเทศเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งวิชาชีพบัญชีซึ่งเป็นหนึ่งในการเจรจาการค้าบริการทางวิชาชีพภายใต้กรอบขององค์การการค้าโลก จึงทำให้การบัญชีได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญ และมี

บทบาทต่อการดำเนินธุรกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 กำหนดให้มีสภาวิชาชีพบัญชี (Federation of accounting Profession) ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลประกอบด้วยคณะกรรมการต่างๆ ได้แก่ คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี คณะกรรมการจรรยาบรรณ คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน และ คณะกรรมการอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแล การพัฒนาความรู้ ส่งเสริมมาตรฐาน การประกอบวิชาชีพบัญชีให้มีคุณภาพ และควบคุมจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีโดย สภาวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่สำคัญ (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจันทะพร, 2551: 15) ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี และมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี
2. กำหนดจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
3. รับขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพบัญชี ออกใบอนุญาต พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
4. รับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการรับสมัครเป็นสมาชิก รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพบัญชีและรับรองหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการและการศึกษาต่อเนื่องในด้านต่างๆ ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
5. ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของสมาชิกและผู้ขึ้นทะเบียนอันเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพบัญชีให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี
6. ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้บริการวิชาการแก่ประชาชนเกี่ยวกับวิชาชีพ รวมถึงให้คำปรึกษาและเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาของวิชาชีพบัญชี

สภาวิชาชีพบัญชีเกิดจากสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ที่จัดขึ้นในปี พ.ศ. 2491 ได้สร้างบทบาทของนักบัญชีไทย ให้เป็นที่ยอมรับในระบบนานาชาติโดย

สมาคมบัญชีฯ เป็นสมาชิกสถาบันวิชาชีพระหว่างประเทศ ซึ่งได้แก่ สหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ สหพันธ์นักบัญชีภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก สหพันธ์นักบัญชีแห่งอาเซียน และสมาพันธ์ที่ปรึกษาด้านภาษีโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้สมาคมมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพบัญชี และสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีและเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพบัญชีของประเทศไทย

สหพันธ์นักบัญชีนักบัญชีสากล (International Federation of Accountants: IFAC) เป็นหนึ่งในสถาบันวิชาชีพระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก ถูกก่อตั้งขึ้นในปี 1997 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาวิชาชีพบัญชี ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนจากองค์กรทางวิชาชีพ โดยดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการมาตรฐานการสอบบัญชี คณะกรรมการมารยาทของผู้สอบบัญชี คณะกรรมการการศึกษา ซึ่งประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากมาตรฐานวิชาชีพของ IFAC โดยสภาวิชาชีพบัญชีได้พัฒนามาตรฐานวิชาชีพของไทย อ้างอิงมาจากมาตรฐานวิชาชีพของ IFAC ได้แก่ มาตรฐานการสอบบัญชี อ้างอิงมาจากมาตรฐานสอบบัญชีระหว่างประเทศ (International Standards on Auditing: ISA) มาตรฐานการศึกษา อ้างอิงมาจากมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ (International Education Standards: IES) และจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ อ้างอิงมาจากจรรยาบรรณวิชาชีพ (Code of Ethics)

จากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก นักบัญชีเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับผลกระทบโดยตรง เนื่องจากเป็นเสมือนที่ปรึกษาของเจ้าของธุรกิจและเป็นผู้ออกรายงานทางการเงิน จำเป็นต้องเสนอข้อมูลที่สะท้อนสถานะที่แท้จริงขององค์กรอันเกิดจากการทำธุรกรรมทางธุรกิจ รวมทั้งต้องเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารองค์กร ธุรกิจไทยต้องเผชิญกับมรสุมที่หลากหลายทั้งวิกฤตเศรษฐกิจและกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้การดำเนินธุรกิจและการแก้ไขปัญหาที่เผชิญอยู่ยากขึ้น เพราะเป็นเรื่องคาบเกี่ยวระหว่างการอยู่รอดจากวิกฤตเศรษฐกิจ กับการดำเนินธุรกิจให้ทันโลกยุคเศรษฐกิจสมัยใหม่ วิชาชีพบัญชีได้ถูกกล่าวหาว่ามีส่วนเป็นเหตุให้การบริหารธุรกิจในอดีตผิดพลาด เพราะข้อมูลทางบัญชีเชื่อถือไม่ได้ นักบัญชีไม่ได้รับกษามาตรฐานวิชาชีพ ไม่ช่วยผู้บริหาร ทำให้การลงทุนและธุรกิจล้มเหลวในยุคเศรษฐกิจฟองสบู่ วิชาชีพบัญชีจึงต้องดัดรับ ปรับตัวให้ทันสมัยเป็นสากล เพื่อสร้างความเชื่อถือได้ในวิชาชีพให้มากขึ้น (ธวัช ภูมิตโยโดย, 2544: 2) และเนื่องจากโลกที่ไร้พรมแดน นักบัญชีจะปิดกั้นตนเองอยู่กับกองเอกสารอย่างเดิมไม่ได้ ดังที่ สุวรรณ หวังเจริญเดช (2547) ได้กล่าวว่า “...ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไปมาก การค้า การลงทุนและการลงทุนไม่ได้จำกัดอยู่แต่เพียงในประเทศเท่านั้น แต่ได้มีการขยายตัวออกไปยังต่างประเทศใน

ลักษณะที่ไร้พรมแดน (Globalization) ทำให้มีการร่วมลงทุนและทำธุรกิจมากขึ้น...” ดังนั้นจะเห็นว่านักบัญชีต้องเผชิญกับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของวิชาชีพจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้ (สุวรรณ หวังเจริญเดช, 2547)

1. ปัจจัยภายในวิชาชีพบัญชี เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีไทยอย่างมาก เพื่อเป็นการพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ในขณะที่มาตรฐานการบัญชีบางฉบับยังคงมีปัญหาในการนำมาใช้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ดังนั้นนักบัญชีต้องตระหนักถึงปัญหาบางประการจึงทำให้มีผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชี ดังนี้

1.1 การเกิดธุรกรรมใหม่ๆ ในทางธุรกิจและนวัตกรรมทางการเงิน นักบัญชีต้องสะท้อนธุรกรรมดังกล่าวให้ออกมาในรูปของรายงานทางการเงิน

1.2 มาตรฐานการบัญชีของไทยมีแนวโน้มที่ผสมผสานความรู้และทักษะในด้านอื่นๆ เช่น ความรู้ด้านการเงิน ด้านเศรษฐศาสตร์ และด้านการประเมินของสินทรัพย์ ทำให้มาตรฐานการบัญชีมีเทคนิคร่วมสมัยและเป็นสากลมากขึ้น นักบัญชีจึงต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มศักยภาพการเป็นนักบัญชีที่มีประสิทธิภาพ

1.3 แนวคิดทางการบัญชีเปลี่ยนแปลงไปจาก Income Statement Approach ไปเป็น Balance Sheet Approach นั่นคือบุคคลสะท้อนผลการบริหารงานและการจัดสรรทรัพยากรของฝ่ายบริหาร โดยรายการต่างๆที่ปรากฏในงบดุลต้องสอดคล้องกับนิยามสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ ตามที่ระบุไว้ในแม่บทการบัญชี

2. ปัจจัยภายนอกวิชาชีพ สืบเนื่องจากการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันมีความซับซ้อนอยู่ภายใต้การแข่งขันที่รุนแรง องค์กรที่จะอยู่รอดได้ต้องสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้ถือหุ้นขององค์กร ดังนั้นจึงเกิดแนวคิดในการบริหารงานที่เปลี่ยนไป และผู้บริหารองค์กรเองก็มีความคาดหวังกับนักบัญชี โดยขยายบทบาทจาก Transaction Focused ไปสู่ Consultative คือเป็นผู้มีบทบาทในการให้คำแนะนำแก่ผู้บริหารได้

จากปัจจัยที่มีผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชียังกล่าว มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการปรับตัว คุณลักษณะและความสามารถที่นักบัญชีพึงมี เพื่อที่จะได้รับการยอมรับและเชื่อมั่นในการเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ซึ่งรายละเอียดจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

การปรับบทบาทของนักบัญชีและคุณลักษณะของนักบัญชี

สุวรรณ หวังเจริญเดช (2548: 42-46) ได้อธิบายว่าจากปัจจัยที่มีผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชี ทำให้สะท้อนให้เห็นว่านักบัญชียุคใหม่ต้องปรับตัวและพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ดังนี้

1. นักบัญชีต้องเป็นผู้ตื่นตัวและแสวงหาความรู้ในศาสตร์หรือวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีให้มากขึ้น เนื่องข้อมูลบัญชียุคใหม่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อันเกิดจากธุรกรรมต่างๆ และความต้องการใช้ข้อมูลก็เปลี่ยนไปเช่นกัน ดังนั้นข้อมูลจึงต้องมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ โปร่งใส สะท้อนภาพที่แท้จริงขององค์กร ได้อย่างชัดเจน ตรงกับสภาพเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริงในขณะนั้น
2. นักบัญชีต้องเป็นผู้ที่เรียนรู้และเข้าใจถึงแหล่งที่มาและที่ไปของข้อมูลรวมถึงกระบวนการที่เกิดรายการ เข้าใจถึงข้อกำหนดและนโยบายของภาครัฐ โดยเปลี่ยนบทบาทจากเป็นผู้บันทึกตัวเลขที่กำหนด เป็นผู้ที่มีส่วนในการวิเคราะห์และกำหนดตัวเลขเหล่านั้น นักบัญชีต้องตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้รับจากข้อมูลที่นำเสนอ และพิจารณาว่าข้อมูลนั้นสะท้อนข้อเท็จจริงให้นักลงทุนได้มากน้อยเพียงใด
3. นักบัญชีต้องปรับตัวให้ทันกับเทคโนโลยีสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงไป การลงทุนในระบบสารสนเทศนั้น ทำให้ผู้บริหารมีโอกาสได้รับข้อมูลที่หลากหลายอย่างรวดเร็ว โดยเทคโนโลยีสารสนเทศจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ นักบัญชีจึงต้องปรับตัวให้ทันกับเทคโนโลยีสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อองค์กร
4. นักบัญชีต้องรู้จักปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในความต้องการของข้อมูลและควรเป็นผู้ช่วยทำให้การบัญชีมีความทันสมัย มีการบริหารงานเชิงธุรกิจมาประยุกต์ในองค์กร จากนั้นการมีประเมิณผลงาน โดยมีตัวชี้วัดอย่างชัดเจน
5. นักบัญชีต้องเปลี่ยนขอบเขตงานและกิจกรรมในการทำงานจากที่เป็นผู้บันทึกรายการทางบัญชีและรายงานทางการเงิน ไปเป็นกิจกรรมที่เพิ่มคุณค่าให้แก่ธุรกิจ
6. นักบัญชีต้องเข้าใจและออกแบบฐานข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร โดยเข้าใจความต้องการของข้อมูลเพื่อใช้ในกิจกรรมสำหรับผู้บริหารระดับต่างๆ

7. นักบัญชีต้องเป็นผู้รับฟังเหตุผลและความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน สามารถนำมาพัฒนาตนเอง หาข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ทำความเข้าใจแล้วจึงโน้มน้าวให้ผู้อื่นเข้าใจ

8. นักบัญชีต้องรู้จักพัฒนาและหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

สมเดช โรจน์ครุเสถียรและคณะ (2548: 12-13) ได้อธิบายคุณลักษณะของนักบัญชียุคใหม่ที่จะต้องพัฒนาให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในภาวะปัจจุบันว่าควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความจริงใจ คุณสมบัติของนักบัญชีที่ดีควรจริงใจต่อวิชาชีพของนักบัญชี มีความรับผิดชอบต่อการทำงาน มีความจริงใจต่อองค์กรที่ทำงานและเพื่อนร่วมงาน
2. ใฝ่หาความรู้ นักบัญชีควรมีความกระตือรือร้นที่จะหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อจะได้นำมาพัฒนาตนเองและองค์กรที่ทำงานอยู่ อาจมีการศึกษาต่อจากสถาบันต่างๆ เข้าอบรมสัมมนาหรืออาจซื้อตำรามาอ่านเพิ่มเติม
3. รู้จักประยุกต์ใช้ ต้องสามารถนำความรู้และประสบการณ์ของนักบัญชีที่มีอยู่มาใช้ในการพัฒนางานของฝ่ายบัญชี เพื่อตอบสนองความต้องการของฝ่ายบริหารและฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. การเป็นผู้นำ นักบัญชีควรมีเป้าหมายในการทำงาน รู้จักพัฒนางานให้ก้าวหน้าในวิชาชีพบัญชีของแต่ละองค์กร สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา สามารถแข่งขันและนำเสนอข้อมูลต่อสู้กับคู่แข่งได้
5. เปิดใจให้กว้าง การทำงานร่วมกับผู้อื่นย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นได้ นักบัญชีควรเปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลง ยอมรับข้อผิดพลาดของตนเองรวมถึงคำแนะนำต่างๆ เพื่อให้งานของฝ่ายบัญชีมีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น
6. รู้จักนำเสนอและสื่อสาร การทำงานของฝ่ายบัญชีเพื่อเสนอข้อมูลให้กับฝ่ายบริหารหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องนั้น ควรมีการคำนึงถึงผู้ใช้ข้อมูล เลือกภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ไม่ควรใช้ภาษาบัญชีหรือวิชาการมากเกินไป

7. รู้จักวิเคราะห์และแก้ปัญหา เมื่อการทำงานเกิดขึ้นจะต้องมีการแก้ไขปัญหา ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ในการแก้ไข ควรมีการวิเคราะห์ต้นเหตุของปัญหาว่าเกิดจากอะไร และวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อที่ปัญหานั้นจะไม่เกิดขึ้นอีกต่อไปเพราะต้นตอของปัญหาได้รับการแก้ไขแล้ว

รัตนา วงศ์ศรีเดือน (ม.ป.ป.) ได้อธิบายถึงลักษณะของความสามารถ (Capabilities) ที่สำคัญของนักบัญชี ดังนี้

1. ทักษะคติ (attitudes) นักบัญชีต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน รวมทั้งทัศนคติที่จะปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ เป็นธรรม ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ของนักบัญชี
2. ลักษณะทางพฤติกรรม (behavioral skills) เป็นบุคลิกภาพส่วนตัวที่จำเป็นให้นักวิชาชีพบัญชี ซึ่งจะต้องปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ลักษณะทางพฤติกรรมที่สำคัญ ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ การให้ข้อมูลที่เหมาะสม การรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น
3. ความคิดที่เป็นระบบและกว้างไกลในทางธุรกิจ (broad business perspective) นักบัญชีเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลโดยตรง จำเป็นต้องรู้ถึงสภาพเศรษฐกิจอย่างถ่องแท้ เพื่อที่รายงานทางการเงินและข้อมูลที่เกี่ยวข้องจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ดังนั้นนักบัญชีต้องมีการวิเคราะห์และคาดการณ์โอกาสและอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรได้
4. ความรู้ทางด้านทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ (functional skills) นักบัญชีจำเป็นต้องมีทักษะในการปฏิบัติงานอย่างผู้ประกอบวิชาชีพ เช่น การวิเคราะห์ความเสี่ยงบนพื้นฐานทฤษฎีและปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน การจำลองสถานการณ์การตัดสินใจเพื่อลดความเสี่ยง การวัดมูลค่า การรายงาน และความเข้าใจในข้อกำหนดกฎหมายหรือข้อบังคับอื่น
5. ความรู้ทางด้านเทคนิคเฉพาะด้าน (technical knowledge) เช่น เทคนิคการตรวจสอบ เทคนิคการจัดวางระบบบัญชี
6. ทักษะการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด (Intellectual skills) สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ การคิดอย่างมีเหตุและผลเชิงวิเคราะห์อย่างรอบคอบ มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

Wilbur Clark (2008) ได้เขียนบทความเรื่อง Characteristic and Qualifications of Accountant: Then and Now จากการประชุม Allied Academies International โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ธุรกิจ และนักบัญชีในปัจจุบัน จากอดีตนั้นผู้ว่าจ้างต้องการนักบัญชีที่มีความสามารถในการเขียน และบันทึกข้อมูล โดยเริ่มต้นจากประเทศจีนที่มีการนำลูกคิดมาใช้ในการทำบัญชี ต่อมาได้พบการทำบัญชีในประเทศแถบยุโรป ซึ่งคุณสมบัติของนักบัญชีถูกเรียกว่า ผู้เก็บรวบรวมบัญชี (Reconying) ซึ่งจากที่ต้องมีสามารถเขียนข้อมูลทางบัญชี ก็เปลี่ยนไปเนื่องจากเริ่มมีการใช้เครื่องพิมพ์ดีด และคอมพิวเตอร์ในการทำบัญชีมากขึ้น ต่อมาในศตวรรษที่ 15 และ 18 พบว่าคุณลักษณะของนักบัญชีที่เป็นที่ต้องการมากที่สุด โดยผ่านการสำรวจความต้องการจากบริษัทที่ประสบความสำเร็จมีจำนวน 2 คุณลักษณะ คือ หนึ่งความซื่อสัตย์ (Integrity) และสอง จริยธรรม (Ethics) ดังนั้นปัจจุบันนักบัญชีจำเป็นต้องมีหลายคุณลักษณะ เพื่อให้ตรงตามความต้องการขององค์กรมากที่สุด และเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณลักษณะของนักบัญชีที่ดี ดังนี้

1. มีความซื่อสัตย์ (Integrity)
2. มีจริยธรรม (Ethics)
3. มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน
(The ability to Communicate both orally and written)
4. มีความรู้ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน (Technical knowledge)
5. มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ (Computer skills)
6. การวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา (Critical thinking)

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะของนักบัญชีที่ดี ตรงตามความต้องการนั้น จำเป็นต้องมีทั้งความรู้ความสามารถ ทักษะ และจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพบัญชีด้วย จากปัจจัยภายในวิชาชีพและปัจจัยภายนอกวิชาชีพที่ส่งผลกระทบต่อนักบัญชี รวมถึงการออกมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพระหว่างประเทศ โดย IFAC ซึ่งสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์เป็นสมาชิกอยู่ มีอิทธิพลต่อสายงานวิชาชีพบัญชีเป็นอย่างมาก นักบัญชีต้องแข่งขันกับบุคลากรสาขาเดียวกันทั่วโลก เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจและการแข่งขันที่รุนแรง ผู้ว่าจ้างจึงมีความ

คาดหวังกับนักบัญชีมากขึ้น ซึ่งความคาดหวังที่เพิ่มขึ้นนี้ นักบัญชีจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาตนเองเพื่อให้ตรงตามความต้องการผู้ว่าจ้าง เพื่อให้ก้าวหน้าในสายงานบัญชีสูงสุด ซึ่งตรงกับที่ สุชาติ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา (2551) ได้กล่าวว่า ในการเริ่มต้นปฏิบัติงาน เราต้องสามารถเดาใจว่า เจ้านายหรือผู้ว่าจ้างคาดหวังอะไรจากเรา ซึ่งหน้าที่ของเรานั้นคือตอบสนองความต้องการของผู้ว่าจ้างให้ได้มากที่สุด

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ (International Education Standards: IES) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 เป็นต้นมา โดย IES ได้กำหนดมาตรฐานของวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในการศึกษาและการพัฒนาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี รวมทั้งแสดงถึงเกณฑ์มาตรฐานที่องค์กรสมาชิกถูกคาดหวังให้ปฏิบัติตามในเรื่องการเตรียมตัวและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ออกมานั้นสร้างส่วนประกอบที่สำคัญของเนื้อหาและกระบวนการศึกษาและพัฒนาในระดับที่ได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติตามโดยนานาชาติ (อุษา ผดุงเกียรติศักดิ์, 2552) คณะกรรมการวิชาชีพด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี ได้แปลมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามแนวทางของ IFAC ซึ่งได้มีข้อกำหนดด้านการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่องสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี อันประกอบด้วย การศึกษา การฝึกฝน เพื่อให้ได้ประสบการณ์และพัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบัน IFAC ได้ออกมาตรฐานทั้งหมด 8 ฉบับ มีสาระสำคัญโดยสรุป ฉบับที่ 1 ถึง 8 ดังนี้

IES ฉบับที่ 1 ข้อกำหนดในการรับบุคคลเข้าสู่โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี (Entry Requirements to a Program of Professional Accounting Education) ได้กล่าวถึงแนวทางการประเมินคุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพบัญชี ข้อกำหนดในการรับบุคคลเข้าสู่โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี ซึ่งประกอบด้วยข้อกำหนดพื้นฐานการศึกษา ความสามารถด้านความรู้ ทักษะ คุณค่า จรรยาบรรณ และทัศนคติที่ดีของวิชาชีพบัญชี การทดสอบก่อนเข้าสู่โปรแกรมเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ที่จะประกอบวิชาชีพบัญชีมีคุณสมบัติที่เหมาะสม

IES ฉบับที่ 2 โปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี (Content of Professional Accounting Education Programs) อธิบายถึงองค์ประกอบของโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชีที่กำหนดให้ผู้ที่จะขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพบัญชีต้องมีความรู้ภายใต้โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชีที่ครอบคลุมเนื้อหา 3 กลุ่มคือวิชาการบัญชี การเงินและความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ความรู้เกี่ยวกับองค์กรและธุรกิจ และ ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

IES ฉบับที่ 3 ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ (Professional Skill) อธิบายประเภทของทักษะ ความเป็นมืออาชีพที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมี คือทักษะทางปัญญา ทักษะวิชาการเชิงปฏิบัติ และหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ

IES ฉบับที่ 4 ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ (Professional Values, Ethics and Attitudes) มาตรฐานฉบับนี้กล่าวถึงการให้ความรู้ และการปลูกฝังคุณค่า จรรยาบรรณและ ทัศนคติแห่งวิชาชีพ ที่ควรต้องจัดไว้ในโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี หลักสูตรและกระบวนการ เรียนการสอน โดยอาจแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศ

IES ฉบับที่ 5 ประสบการณ์การทำงาน (Practical Experience Requirements) ได้กำหนด ประสบการณ์ในการทำงานให้ผู้ที่จะขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพบัญชีต้องมีประสบการณ์การ ปฏิบัติงาน มีการควบคุมดูแลโดยที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ทางด้านวิชาชีพ

IES ฉบับที่ 6 การประเมินศักยภาพและความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (Assessment of Capabilities & Competence) มาตรฐานฉบับนี้ได้อธิบายกระบวนการประเมิน ศักยภาพและความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่ามีความรู้ ความสามารถที่จะประกอบวิชาชีพได้

IES ฉบับที่ 7 โปรแกรมการพัฒนาและการเรียนรู้ต่อเนื่องเพื่อพัฒนาความสามารถทาง วิชาชีพ (Continuing Professional Development: A Program of Lifelong Learning and Continuing Development of Professional Competence) อธิบายถึงโปรแกรมการพัฒนาและการเรียนรู้ต่อเนื่อง ซึ่งมีความสำคัญ เพื่อการพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพที่มีหลักฐานตรวจสอบได้ มีแนวทางให้ ประเทศสมาชิกเลือกปฏิบัติอย่างเหมาะสม เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้ประกอบ วิชาชีพ ไม่ว่าจะปฏิบัติงานในตำแหน่งใด หรือหน่วยงานใดก็ตาม

IES ฉบับที่ 8 ความสามารถของผู้ที่จะเป็นผู้ตรวจสอบบัญชีมืออาชีพ (Competence Requirement for Audit Professionals) มาตรฐานฉบับนี้ได้อธิบายถึงความสามารถของผู้ที่จะเป็น ผู้ตรวจสอบบัญชีมืออาชีพ ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นนักบัญชีมืออาชีพดังกล่าวข้างต้น (IES1-7) รวมถึงข้อกำหนดเฉพาะด้านการตรวจสอบบัญชีด้วย

โดยสรุปพบว่า IES โดยโครงสร้างเนื้อหาสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 เช่น การกำหนดในเรื่องของผู้ทำบัญชีประกาศกรมทะเบียนการค้าเรื่องกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ.2543 พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 เรื่องการกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ ประกาศของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและระยะเวลาในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้นำมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ (International Education Standard: IES) ที่ออกโดย IFAC ฉบับที่ 2 (IES 2) ฉบับที่ 3 (IES 3) และฉบับที่ 4 (IES 4) มาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดความคาดหวังที่มีต่อนักบัญชี เนื่องจากในการกำหนดมาตรฐานดังกล่าว IFAC ได้แต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษา (International Accounting Education Standards Board: IAESB) ให้กำหนดมาตรฐานวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม (International Federation of Accountants, 2008) โดยมีขั้นตอนในการจัดทำดังนี้

1. Research and consultation ได้ออกแบบร่างข้อเสนอ และวิจัยเบื้องต้นจากการศึกษาความต้องการของทางมหาวิทยาลัย ผู้ว่าจ้าง และผู้มีส่วนได้เสีย จากนั้นได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. Transparent debate ร่างข้อเสนอมาตรฐานได้ถูกอภิปรายในการประชุมคณะกรรมการการศึกษา (IAESB) ซึ่งได้เปิดสู่สาธารณชน
3. Exposure for Public comment มีการเปิดเผยความคิดเห็นของสาธารณชน ในเว็บไซต์ของ IAESB โดยระยะเวลาอย่างน้อยในการเปิดเผยความคิดเห็นต่อร่างข้อเสนอมาตรฐาน 90 วัน
4. Consideration of comments received on exposure ข้อวิจารณ์และคำแนะนำที่ได้รับจากการเปิดเผยความคิดเห็นของสาธารณชนจะถูกพิจารณาในการประชุมคณะกรรมการการศึกษา (IAESB) มีการทบทวนและปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม หากมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข คณะกรรมการการศึกษาจะเปิดเผยความคิดเห็นของสาธารณชนใหม่อีกครั้ง
5. Affirmative approval เมื่อเห็นต้องกันของร่างข้อเสนอมาตรฐานแล้ว มาตรฐานดังกล่าว จะได้รับการยืนยันโดยการโหวตคะแนนอย่างน้อยสองในสามของสมาชิกทั้งหมด

จากลำดับขั้นตอนในการจัดทำ มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศของ คณะกรรมการศึกษาจะเห็นได้ว่า ส่วนหนึ่งนั้นมาจากการการสำรวจความคิดเห็นของผู้ว่าจ้าง ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้นำมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 2 (IES 2) ฉบับที่ 3 (IES 3) และฉบับที่ 4 (IES 4) มาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อนักบัญชี ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับความรู้ความสามารถ ทักษะและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีโดยตรง รายละเอียดจะ กล่าวในหัวข้อถัดไป

มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 2

โปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี (Content of Professional Accounting Education Programs: IES 2) อธิบายถึงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่เป็นสมาชิกของสหพันธ์นักบัญชีสากล จำเป็นต้องมีความรู้ทางวิชาชีพบัญชีในขั้นสูงเพื่อที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้ ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้มีความรู้ความทันสมัย อย่างสม่ำเสมอ โดยได้จำแนกความรู้หลักของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเป็น 3 เรื่อง (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2551) ดังนี้

ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง

ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดพื้นฐานความรู้หลักที่จำเป็นต่อความสำเร็จในอาชีพผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ระยะเวลา รวมทั้งเนื้อหาของหัวข้อการเรียนรู้จะแตกต่างกันไปตามส่วนของสังคมหรือท้องถิ่นซึ่งบุคคลนั้นทำงานอยู่ โดยเนื้อหาหลักสูตรด้านการบัญชีต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองอยู่เสมอและยังคงเปลี่ยนแปลงต่อไปเพื่อสนองความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป หัวข้อการเรียนรู้ใหม่ๆ อาจเพิ่มเข้าไปในเนื้อหาหลักสูตร โดยปรับสมดุลของโปรแกรม การศึกษาให้ตรงกับสภาวะแวดล้อมขององค์กรตนเอง ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้ คือ

1. การบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงิน
2. การบัญชีบริหารและการควบคุมทางการบริหาร
3. ภาษีอากร
4. กฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์
5. การตรวจสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นทางวิชาชีพบัญชี
6. ค่านิยมทางวิชาชีพและจริยธรรมทางวิชาชีพ

นอกจากนี้ส่วนประกอบของความรู้ด้านการบัญชี การเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้องยังจะต้องพัฒนาและผสมผสานความรู้ ทักษะ ค่านิยม จริยธรรมและทัศนคติทางวิชาชีพ จากแหล่งอื่นมารวมไว้ในหัวข้อการเรียนรู้ต่างๆ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทุกคนจำเป็นต้องศึกษา ความรู้ดังกล่าวจะทำให้ให้นักศึกษาได้ทฤษฎีและวิชาการเชิงปฏิบัติทางการบัญชี ทักษะทางปัญญาซึ่งรวมถึงความเข้าใจในค่านิยมและจริยธรรมทางวิชาชีพ อันได้แก่

1. ประวัติของวิชาชีพบัญชีและแนวความคิดทางบัญชี
2. เนื้อหา แนวคิด โครงสร้างและวิธีการจัดทำรายงานการดำเนินงานขององค์กรเพื่อใช้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งรวมถึงสารสนเทศที่ต้องการในการตัดสินใจทางการเงิน และการวัดผลที่สำคัญของบทบาทสารสนเทศทางการบัญชีในการสนองความต้องการเหล่านั้น
3. มาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชีของประเทศและระหว่างประเทศ
4. กฎเกณฑ์ข้อบังคับทางการบัญชี
5. การบัญชีบริหาร ซึ่งรวมถึงการวางแผน และการงบประมาณ การจัดการต้นทุน การควบคุมคุณภาพ การวัดผลการดำเนินงาน และการวัดผลตามเกณฑ์มาตรฐาน
6. แนวคิด วิธีและกระบวนการของการควบคุมที่ทำให้เกิดความถูกต้องและแม่นยำของข้อมูลทางการเงิน และการเก็บรักษาสินทรัพย์ของธุรกิจ
7. ภาษีอากรและผลกระทบต่อการตัดสินใจทางการเงินและการบริหาร
8. ความรู้ทางสภาพแวดล้อมของกฎหมายธุรกิจ รวมทั้งกฎหมายหลักทรัพย์และกฎหมายเกี่ยวกับบริษัท
9. ลักษณะของการสอบบัญชีและบริการอื่นในการให้ความเชื่อมั่นทางวิชาชีพที่รวมถึงการวัดผลความเสี่ยงและการสืบการถือโกง และฐานความรู้และวิธีการปฏิบัติงานดังกล่าว
10. ความรู้ด้านการเงินและการจัดการการเงิน ซึ่งรวมถึงการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน ความรู้ด้านเครื่องมือทางการเงินและตลาดทุนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ และการจัดการทรัพยากรทางการเงิน
11. จรรยาบรรณและความรับผิดชอบทางวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่สัมพันธ์กับทั้งสภาพแวดล้อมทางวิชาชีพและภาคสาธารณชน
12. ประเด็นทางการบัญชีสำหรับรัฐบาลและองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร
13. การใช้วิธีวัดผลการดำเนินงานที่ไม่เป็นตัวเงินในภาคธุรกิจ

ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ

ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจช่วยผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีเข้าใจสภาพแวดล้อมที่ปฏิบัติงาน ความรู้อย่างกว้างๆ ด้านธุรกิจ ด้านองค์กรภาครัฐและองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไรมีความจำเป็นต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี รวมไปถึงวิธีจ้ององค์กร วิธีจัดหาเงินทุนและวิธีบริหารงานธุรกิจในสภาพแวดล้อมระดับโลกที่ธุรกิจดำเนินงานอยู่ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้ คือ

- 2.1 ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์
- 2.2 ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ
- 2.3 ความรู้ด้านบรรษัทภิบาล
- 2.4 ความรู้ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจ
- 2.5 ความรู้ด้านตลาดทางการเงิน
- 2.6 ความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณ
- 2.7 ความรู้ด้านพฤติกรรมองค์กร
- 2.8 ความรู้ด้านการจัดการและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์
- 2.9 ความรู้ด้านการตลาด
- 2.10 ความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์

การศึกษาด้านองค์กรและธุรกิจ ได้อธิบายเนื้อหาของการนำไปใช้ซึ่งทักษะทางวิชาชีพทั้งหมดที่ได้ในกระบวนการก่อนมีคุณสมบัติเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพ การที่มีความสามารถเข้าใจได้นั้นมีความแตกต่างจากการมีความสามารถและประสบการณ์ในการที่จะดำเนินการ มีส่วนร่วมตลอดจนช่วยการจัดการองค์กรและธุรกิจ การศึกษาด้านองค์กรและธุรกิจ อันได้แก่

1. ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์มหภาคและเศรษฐศาสตร์จุลภาค
2. ความรู้ด้านธุรกิจและตลาดการเงิน และการทำงานของตลาดการเงิน
3. การนำวิธีการเชิงปริมาณและสถิติไปใช้แก้ปัญหาธุรกิจ
4. การเข้าใจถึงบรรษัทภิบาลและจรรยาบรรณทางธุรกิจ
5. การเข้าใจถึงองค์กรและสภาพแวดล้อมที่องค์กรดำเนินงานอยู่ รวมถึงปัจจัยหลักด้านเศรษฐกิจ กฎหมาย การเมือง สังคม วิชาการ แรงผลักดันทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างประเทศ และอิทธิพลและค่านิยมของปัจจัยเหล่านี้
6. การเข้าใจถึงประเด็นทางสภาพแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

7. การเข้าใจถึงพลวัตของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มในองค์กร ซึ่งรวมถึงวิธีสร้างและจัดการความเปลี่ยนแปลงในองค์กร

8. การเข้าใจถึงประเด็นเรื่องบุคลากรและทรัพยากรมนุษย์ การจัดการคน การจัดการโครงการ และการตลาด

9. การเข้าใจถึงเรื่องการสนับสนุนการตัดสินใจและกลยุทธ์ ซึ่งรวมถึงการให้คำปรึกษาทางธุรกิจ การจัดการเชิงกลยุทธ์ และการจัดการทั่วไป

10. การเข้าใจถึงความเสี่ยงขององค์กรและการดำเนินงาน

11. ความรู้พื้นฐานด้านการค้าและการเงินระหว่างประเทศ และวิธีดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศและกระบวนการกระแสโลกาภิวัตน์

12. ความสามารถในการผสมองค์ประกอบข้างต้นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น ไม่เพียงใช้ข้อมูลสารสนเทศและใช้ทักษะการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่จะต้องมีบทบาทสำคัญโดยเป็นส่วนหนึ่งของคณะทำงานเพื่อประเมิน ออกแบบ และจัดการระบบสารสนเทศเหล่านั้น ซึ่งความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้ คือ

1. ความรู้ทั่วไปทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. ความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. สมรรถนะทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. สมรรถนะของผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
5. สมรรถนะด้านสารสนเทศในฐานะของผู้จัดการหรือผู้ประเมินหรือผู้ออกแบบสารสนเทศ บทบาทใดบทบาทหนึ่งหรือหลายบทบาทรวมกัน

ซึ่งส่วนหนึ่งของการศึกษาก่อนมีคุณสมบัติเป็นผู้ประกอบวิชาชีพกำหนดให้ทุกคนต้องมีส่วนร่วมอย่างน้อยหนึ่งบทบาทในฐานะผู้จัดการ ผู้ออกแบบ หรือผู้ประเมินระบบสารสนเทศ โดยสามารถพิสูจน์ได้ด้วยความสามารถในการบรรยายหรืออธิบายความสำคัญของประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายควรใช้เครื่องมือและเทคนิคของระบบข้อมูลเพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายของตนเองและผู้อื่น สมรรถนะอย่างกว้างๆ ที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

1. ปรับใช้ระบบและเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมมาใช้กับธุรกิจและปัญหาทางบัญชี
2. แสดงความเข้าใจระบบธุรกิจและบัญชี
3. ปรับใช้การควบคุมกับระบบการทำงานของตนเอง

ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอาจได้มาจากหลายทาง เช่น การศึกษาในแต่ละรายวิชาต่างๆ หรือจากการผสมผสานความรู้ไปในความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ หรือความรู้ด้านบัญชีและที่เกี่ยวข้องกับบัญชี สมรรถนะอาจได้รับมาจากประสบการณ์หรือการทำงานที่นอกเหนือการศึกษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการศึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแบบเป็นทางการและการสื่อสารกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะใช้เพื่อส่งเสริมการนำเสนอประเด็นต่างๆ ช่วยพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติรวมเข้าด้วยกันกับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

พลธร ปิยวรรณ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการสอนวิชาบัญชี โดยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตที่จบการศึกษาจากภาควิชาการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อนำผลของการวิจัยมาพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรทางการบัญชีในประเทศไทย ซึ่งผลของการวิจัยพบว่าเนื้อหาวิชาการศึกษาที่มีความสำคัญในการประกอบอาชีพทางการบัญชีมากที่สุด คือเนื้อหาวิชามาตรฐานการบัญชี ระบบบัญชีและบัญชีภาษีอากร สำหรับภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีสื่อสารควรมีการสอดแทรกในการสอนของผู้สอนรายวิชาต่างๆ โดยคุณสมบัติบัณฑิตจบใหม่ต้องเป็นผู้รู้จักคิดเชื่อมโยงและสื่อสารได้

Johnson (1995) ได้ศึกษาเรื่อง “Help Wanted – Accountants: What The Classifieds Say about Employers’ Expectation” โดยเปรียบเทียบนักบัญชีในปัจจุบันกับนักบัญชีเมื่อ 20 ปีที่แล้วพบว่า ผู้ว่าจ้างต้องการนักบัญชีที่มีความรู้ความชำนาญของสาขาบัญชีโดยเฉพาะ เช่น ด้านธุรกิจ การตรวจสอบบัญชีและด้านบัญชี น้อยกว่าคุณลักษณะทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูล การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและทักษะการติดต่อสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Reigle (1991) ซึ่งได้เสนอการบริการด้านวิชาชีพบัญชีให้ลูกค้าทำการจัดลำดับทักษะของนักบัญชีมืออาชีพที่ลูกค้าต้องการมากที่สุดคือทักษะการปฏิบัติงานด้านบัญชีโดยเฉพาะและทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อที่จะสามารถติดต่อกับลูกค้าทั้งภายในและภายนอกบริษัท โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นนี้ได้รวมถึงทักษะการติดต่อสื่อสารทั้งการเขียนและการพูดด้วย

โลกของการทำงานปัจจุบันเน้นอาศัยความรู้มากขึ้น ถือเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลหนึ่งแตกต่างกัน ความรู้จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคคล ทั้งนี้จะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับงานที่ทำว่ามีระดับความซับซ้อนอย่างไร โดยงานที่ซับซ้อนมากความรู้ก็ยิ่งจำเป็นยิ่งขึ้น Bohlander, Snell, and Sherman (2001) กล่าวว่า เงื่อนไขของความสำเร็จของระบบการทำงานที่มีผลงานสูง (High Performance Work Systems) ต้องผ่านจากงานที่ต้องใช้แรงงานเป็นงานที่ใช้ความรู้ บุคคลต้องมีทักษะกว้างและหลากหลาย ต้องสามารถทำงานได้ทั้งคนเดียวและเป็นทีม จำเป็นต้องเรียนรู้ขณะทำงาน สามารถแก้ไขปัญหาใหม่ได้ด้วยแนวทางและวิธีการที่สร้างสรรค์ มีการพัฒนาความรู้และทักษะในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมาก (เมธาวุฒิ พิรพรวิฑูร, 2551) ปัจจุบันบทบาทของ CFO มีขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบที่กว้างขึ้น อนุวัฒน์ สงวนทรัพย์กร (2551) กล่าวว่า CFO ยุคใหม่ต้องปรับเปลี่ยนตัวเอง ไม่ใช่เพียงเป็นผู้ดูแลทางด้านบัญชีและการเงินเท่านั้น ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมอีกมากมาย ซึ่งจะช่วยให้ CFO ประสบความสำเร็จในการทำงานและสามารถเพิ่มคุณค่าให้องค์กรได้ ดังนั้น CFO จำเป็นต้องมีทักษะเพิ่มเติมนอกเหนือจากความรู้ที่มีอยู่คือ มีความรอบรู้เกี่ยวกับธุรกิจขององค์กรที่ทำงานอยู่ มีทักษะในการแก้ปัญหา มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีวิสัยทัศน์มองภาพกว้าง ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพระหว่างประเทศที่ว่า โปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีควรรวมความรู้ที่ไม่ได้เกี่ยวกับวิชาชีพด้วย ได้แก่ ทักษะทางวิชาชีพบัญชี (IES 3) และค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ (IES 4) โดยรายละเอียดจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 3

ทักษะทางวิชาชีพบัญชี (Professional Skill) อธิบายถึงส่วนผสมของทักษะสำหรับบุคคลที่พร้อมจะเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี เพื่อที่จะได้มีคุณสมบัติเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ซึ่งทักษะที่เหมาะสมจะช่วยผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีใช้ความรู้จากการศึกษาทั่วไปได้อย่างประสบความสำเร็จ โดยการพัฒนาทักษะเหล่านี้ไม่อาจสำเร็จได้ด้วยโปรแกรมใดๆ เพียงโปรแกรมเดียว แต่จะสำเร็จได้โดยรวมทั้งจากโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีควบคู่ไปกับประสบการณ์การทำงานจริงและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยทักษะทางวิชาชีพจะได้ผลสูงสุดเมื่อใช้อย่างมีจรรยาบรรณด้วย ทั้งนี้ได้จำแนกทักษะของผู้ประกอบการวิชาชีพออกเป็น 5 ประเภท (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2551) ดังนี้

ทักษะทางปัญญา

ทักษะทางปัญญจัดเป็น 6 ระดับ โดยเรียงตามความสำคัญจากน้อยไปมาก คือความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมิน ทักษะทางปัญญาทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถแก้ไขปัญหา ตัดสินใจ และใช้ดุลยพินิจที่ดีแก้ไขสถานการณ์ที่ซับซ้อนขององค์กรได้ ทักษะเหล่านี้มักได้มาจากการศึกษาทั่วไปในภาพกว้างโดยประกอบด้วยทุกเรื่อง ดังนี้

1. ความสามารถที่จะระบุแหล่งที่มา จัดระบบ และเข้าใจสารสนเทศจากคน สิ่งพิมพ์ และแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้
2. วัดความสามารถที่จะสอบถาม การทำวิจัย คิดเชิงเหตุผลและเชิงวิเคราะห์ การให้เหตุผล และการวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบ
3. ความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เป็นระบบและไม่เคยเจอมาก่อน

ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน

ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงานประกอบด้วยทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะเจาะจงสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งรวมถึง

1. ศาสตร์ของการคำนวณ (การใช้ประยุกต์ทางคณิตศาสตร์และสถิติ) และความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. การวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง
3. การวัดมูลค่า (Measurement)
4. การรายงาน (Reporting)
5. ความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ

ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล

เกี่ยวข้องกับทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี การพัฒนาทักษะเหล่านี้จะช่วยการเรียนรู้เฉพาะตัวและการปรับตัวให้ดีขึ้น ทักษะเหล่านี้ประกอบด้วย

1. การบริหารจัดการตนเอง
2. ความคิดริเริ่ม อิทธิพล และการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัด และจัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา

4. ความสามารถที่จะเข้าร่วมและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง
5. การปรับใช้ค่านิยมทางทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติให้เข้ากับการตัดสินใจ
6. ความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร

ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทำงานร่วมกับคนอื่นในองค์กรได้ดี รับและส่งผ่านสารสนเทศได้ สร้างดุลยพินิจที่เหมาะสม การตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนประกอบของทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารประกอบด้วย

1. การทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง
2. การทำงานเป็นทีม
3. การปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือความคิดเห็นต่างกัน
4. การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ
5. การทำงานในวัฒนธรรมที่ต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. การนำเสนอการพูดคุย การรายงานและการปกป้องมุมมองของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการเขียนและพูดทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
7. ฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกันได้

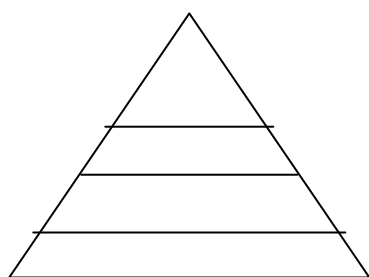
ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ

ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ได้มีความสำคัญเพิ่มขึ้นต่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อให้แสดงบทบาทเชิงรุกในการจัดการองค์กรในแต่ละวัน ในขณะที่ก่อนหน้านี้บทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจถูกจำกัดอยู่เพียงแค่การเก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานอื่นนำไปใช้ แต่ในปัจจุบันผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้เข้าไปมีบทบาทกับหลายทีมงานมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีซึ่งต้องเข้าไปในทุกองค์ประกอบขององค์กรจึงต้องมีความรู้ด้านธุรกิจมากขึ้นและตระหนักในเรื่องการเมืองและมีมุมมองแบบรอบโลก ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ รวมถึง

1. การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการโครงการ การจัดการบุคลากรและทรัพยากร และการตัดสินใจ
2. ความสามารถที่จะจัดและแบ่งหน้าที่งาน จูงใจและพัฒนาบุคลากร
3. การมีภาวะผู้นำ
4. การพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างผู้มีวิชาชีพ

ความรู้กับทักษะแม้จะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาก แต่ความรู้กับทักษะก็ไม่ใช่สิ่งเดียวกัน จึงไม่สามารถทดแทนกันได้ ความรู้เป็นเรื่องของทฤษฎี หลักการและเนื้อหาของเรื่องใดๆ ที่ต้องอ่าน ฟัง ค้นคว้า วิเคราะห์ ขบคิด ตรวจสอบ และสรุปผล แล้วเผยแพร่สู่สังคมด้วยการพูดหรือเขียน ทักษะเป็นเรื่องของการนำความรู้มาฝึกฝนจนเกิดความชำนาญจนถึงขั้นปฏิบัติได้ อย่างเช่น การเรียนภาษาอังกฤษ ต่อให้เรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนจบปริญญาโท ก็ไม่สามารถพูดจาสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ หากขาดการฝึกฝนและไม่มีประสบการณ์ในการใช้ภาษากับชาวต่างชาติในสถานการณ์จริง ทักษะจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ไม่มีอะไรมาทดแทนได้ ดังจะเห็นได้จากการนำเอาทักษะเป็นปัจจัยในการกำหนดเงินเดือนค่าจ้าง ซึ่งพิจารณาได้เป็น 2 แนวทาง คือการพิจารณาจากค่าของงานและการพิจารณาจากค่าของคน ซึ่งจะเห็นได้ว่างานและบุคคลที่ต้องใช้ทักษะสูงจะได้รับเงินเดือนสูงกว่างานและบุคคลที่ใช้ทักษะต่ำกว่า (เมธาวุฒิ พีรพรวิฑูร, 2551: 18)

ทักษะการทำงานของบุคคลประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือการศึกษา การฝึกอบรมและการพัฒนา โดยการศึกษาเป็นการเตรียมตัวเพื่องานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ส่วนการฝึกอบรมจะเน้นงานใดงานหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อให้บุคคลนั้นสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการทำงานทันที สำหรับการพัฒนายังไม่เน้นงานเฉพาะเจาะจง เน้นให้บุคคลมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถในการทำงาน จากทั้งสามส่วนนั้นจะก่อให้เกิด พีระมิดของทักษะ ประกอบด้วยขั้นของสมรรถภาพ 4 ขั้น ดังภาพ (พัฒนานาดี ชูโต และคณะ, 2546: 5)

ทักษะเชิงวิชาชีพหรือทักษะเชิงเทคนิคขั้นสูง

ทักษะทั่วไปและทักษะจำเพาะ

ทักษะขั้นพื้นฐาน

ทักษะขั้นรากฐาน

ภาพที่ 1 พีระมิดของทักษะ

ที่มา: พัฒนาวดี ชูโต และคณะ (2546: 5)

พศุ เดชะรินทร์และคณะ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาและปรับปรุงสาขาวิชาและหลักสูตรของภาควิชาพาณิชยศาสตร์ โดยเครื่องมือในการวิจัยคือการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่า ทักษะที่สำคัญทำให้นักบัญชีสามารถปฏิบัติงานในองค์กรได้คือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา มีความชำนาญด้านคอมพิวเตอร์ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร มีความอดทนในการทำงาน มีความรักดีต่อองค์กร มีความสามารถในการเรียนรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ดี ในขณะที่ Howieson (2003) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางในการปฏิบัติงานบัญชียุคสหสวรรษ ระบุว่านักบัญชีในอนาคตจำเป็นต้องมีทักษะทางด้านเทคโนโลยี ทักษะด้านการวิเคราะห์การแก้ไขปัญหา การสื่อสารและความสัมพันธ์กับลูกค้า ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพระหว่างประเทศเรื่องทักษะนักบัญชีมืออาชีพ ทั้งนี้ Swangnate (2004) ได้ศึกษาเรื่องความคาดหวังของ CFO ที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี พบว่า CFO มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากเป็นอันดับสองรองจากด้านจริยธรรมที่มีเนื้อหาโดยโครงสร้างสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 4 และจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 รายละเอียดจะกล่าวในหัวข้อถัดไป

มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 4

ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ (Professional Values Ethics and Attitudes) อธิบายถึงเรื่องค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติที่ควรได้รับมาในระหว่างโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้มีคุณสมบัติผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และสำหรับการปฏิบัติงานในโลกที่เปลี่ยนแปลงหลักบรรษัทภิบาลทั้งภาครัฐและเอกชนจะขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนที่มีต่อค่านิยมทางวิชาชีพ

จรรยาบรรณและทัศนคติ โดยสิ่งสำคัญคือ ความเข้าใจอย่างชัดเจนและการศึกษาหลักจรรยาบรรณ ซึ่งมาตรฐานฉบับนี้มีเนื้อหาที่สำคัญ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2551) ดังนี้

1. โปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีควรให้ผู้ที่มีศักยภาพจะเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพ ศึกษาถึงแม่บทของค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ ในการใช้ดุลยพินิจทางวิชาชีพ และปฏิบัติตนอย่างมีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและวิชาชีพ

2. ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคตินั้น ผู้ประกอบการวิชาชีพต้องปฏิบัติได้ รวมถึงความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของแต่ละประเทศซึ่งสอดคล้องกับประมวล จรรยาบรรณของสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ

3. ความครอบคลุมของค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติในโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีควรนำไปสู่ข้อผูกพันกับ

3.1 ประโยชน์สาธารณะ และความอ่อนไหวที่มีต่อความรับผิดชอบต่อสังคม

3.2 การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.3 ความเชื่อถือได้ ความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา ความมีมารยาทและความเคารพนับถือ

3.4 กฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ

4. การเรียนรู้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ จะสะท้อนถึงสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและความเป็นชาติ ดังนั้นทุกโปรแกรมอย่างน้อยควรประกอบด้วยเรื่องต่อไปนี้

4.1 ลักษณะของจรรยาบรรณ

4.2 ความแตกต่างของจรรยาบรรณตามแนวทางที่เน้นกฎเกณฑ์รายละเอียด และแนวทางที่เน้นแม่บท พร้อมทั้งข้อดีและข้อเสียของทั้งสองแนวทาง

4.3 การปฏิบัติตามหลักพื้นฐานของจรรยาบรรณในเรื่องความซื่อสัตย์ การเน้นเหตุผล ความมุ่งมั่น ที่มีต่อขีดความสามารถทางวิชาชีพ และความใส่ใจและการรักษาความลับ

4.4 ความประพฤติเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพ และการทำตามมาตรฐานวิชาการเชิงปฏิบัติ

4.5 หลักความอิสระ ความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพ การทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม และความคาดหวังจากสังคม

4.6 จรรยาบรรณและวิชาชีพ เช่น ความรับผิดชอบต่อสังคม

4.7 จรรยาบรรณและกฎหมาย ซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมาย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ และประโยชน์สาธารณะ

4.8 ผลลัพธ์จากพฤติกรรมที่ไม่มีจรรยาบรรณ ที่มีต่อบุคคล วิชาชีพ และสังคม

4.9 จรรยาบรรณที่สัมพันธ์กับธุรกิจและบริษัทภิบาล

4.10 จรรยาบรรณและผู้ประกอบวิชาชีพแต่ละบุคคล เช่น การนำข้อมูลของบริษัทอื่น ไปเปิดเผย ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ทางสองแพร่งด้านจรรยาบรรณ และการแก้ปัญหา

จากข้อมูลข้างต้น เห็นได้ว่าสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศทั่วโลก ต่างให้ความสำคัญกับจรรยาบรรณของวิชาชีพบัญชี ซึ่งประเทศไทยเองก็มีความคิดเห็นเช่นเดียวกัน จึงได้ปลูกฝังเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพในหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาต่างๆ โดยในพระราชบัญญัติวิชาชีพ พ.ศ.2547 ได้กำหนดให้มีการจัดทำจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยมีเนื้อหาสอดคล้องกับกับมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 4 ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีประเทศไทยทุกคนจำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าว รายละเอียดจะแสดงในหัวข้อถัดไป

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 เป็นกฎหมายใหม่ที่ประกาศใช้ทดแทนพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 มีทั้งหมด 78 มาตรา จัดแบ่งเป็น 9 หมวดและบทเฉพาะกาล ประกอบด้วยคำนิยามของวิชาชีพบัญชี อำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพบัญชี โครงสร้างองค์กร สมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชี การกำหนดมาตรฐานการบัญชี จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี การกำกับดูแลโดยภาครัฐ นิติบุคคลที่ประกอบกิจการให้บริการด้านวิชาชีพควบคุม และบทกำหนดโทษซึ่งมีทั้งโทษฐานประพฤติดิจจรรยาบรรณและโทษทางอาญาซึ่งมีทั้งโทษปรับและจำคุก

ในการศึกษาเรื่องความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี จะเน้นศึกษาถึงความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ทักษะนักบัญชีและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ซึ่งในส่วนของจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 พบว่ามีเนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 4 โดยแสดงให้เห็นว่านานาประเทศทั่วโลกต่างให้ความสำคัญกับการมีจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นอย่างมาก โดยรายละเอียดของจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชียังมีดังนี้

จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี

กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนตามมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี หรือมาตรฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยได้กำหนดหัวข้อของจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพไว้ ดังนี้ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2547)

1. ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
3. ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ
4. ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้

ทั้งนี้หากไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณนี้แล้ว กฎหมายจะถือว่าเป็นผู้ประพฤติดิจจรรยาบรรณ และมีการกำหนดโทษของการประพฤติดิจจรรยาบรรณ แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

1. ตักเตือนเป็นหนังสือ
2. ภาคทัณฑ์
3. พักใช้ใบอนุญาต พักการขึ้นทะเบียน หรือห้ามการประกอบวิชาชีพด้านที่ประพฤติดิจจรรยาบรรณ โดยมีกำหนดเวลา แต่ไม่เกินสามปี
4. เพิกถอนใบอนุญาต เพิกถอนการขึ้นทะเบียน หรือสั่งให้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี

นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณขึ้นในสภาวิชาชีพบัญชี ให้เป็นผู้พิจารณาไต่สวนว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี หรือผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีประพฤติดิจจรรยาบรรณตามที่ผู้กล่าวหาหรือไม่ และให้มีอำนาจสั่งลงโทษผู้ที่ประพฤติดิจจรรยาบรรณได้

Verschoor (2009) ศึกษาเรื่อง Integrity Still Lacking in U.S. Business พบว่าปัจจุบันทุกองค์กรต่างให้ความสนใจเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตเป็นอย่างมาก ประเทศสหรัฐอเมริกาเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจ มีการไล่ออกและลดงบประมาณลง ซึ่งนำไปสู่การลดประสิทธิภาพในการควบคุมภายใน ทำให้เกิดการทุจริตภายในองค์กรเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว หลายบริษัทในประเทศ

สหรัฐอเมริกา มีความต้องการให้ทุกองค์กรเน้นปลูกฝังความซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจริยธรรม ที่ทุกคนควรมี โดย KPMG Integrity survey 2008-2009 ได้ทำการสำรวจลูกจ้างมากกว่า 5,000 คน ที่ทำงานในแต่ละองค์กรในสหรัฐอเมริกา พบว่าแต่ละอุตสาหกรรมมีแนวโน้มก่อทุจริตแตกต่างกัน ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นมาก ซึ่งสาเหตุของการกระทำดังกล่าวล้วนเกิดจากการขาดจริยธรรมในวิชาชีพ Thomond ซึ่งเป็น IMA President and CEO จึงมีความตั้งใจที่จะเสริมสร้างจริยธรรมและสร้าง โปรแกรมการศึกษา โดยให้สมาชิกรับบัญชีบริหาร (IMA) ร่วมมือกันเพื่อให้ทุกคนมีจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ แม้จะต้องใช้เวลานาน แต่มันก็เป็นหนทางที่ดีและแก้ไขปัญหาระยะยาวได้

นอกจากนี้ รัตนา วงศ์ศรีมีเดือน (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาวิชาชีพ บัญชีของประเทศไทยว่า การขาดความสนใจของบัณฑิตต่อความเป็นไปของประเทศ ไม่ว่าจะเป็น ความเป็นไปด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาอาชีพด้านวิชาชีพบัญชี ที่จะก้าวไปสู่การแข่งขันในเวทีการค้าโลก รวมทั้งปัญหาด้านจริยธรรม จรรยาบรรณซึ่งเป็นคุณค่า สำคัญแห่งวิชาชีพบัญชี ที่ต้องคงไว้ซึ่งความมีศักดิ์ศรี (Integrity) ในการปฏิบัติงานเยี่ยงนักวิชาชีพ บัญชี ตลอดจนการรักษาความลับของธุรกิจ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง

ความหมายของความคาดหวัง

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2530) ให้คำจำกัดความของความคาดหวังว่า เป็นความรู้สึกของ บุคคลถึงพฤติกรรม หรือตำแหน่งที่เหมาะสมของตนเองหรืออาจเป็นความรู้สึกถึงความเหมาะสม ในบทบาทของผู้อื่นในองค์กร

โชติรส โสมนรินทร์ (2543: 16) ได้กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึงการคาดการณ์หรือ ความคาดหวังเพื่อตอบสนองความต้องการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคล ลักษณะของ บุคคล รวมไปถึงการเห็นคุณค่าของการไปถึงเป้าหมายที่คาดหวังไว้ซึ่งจะส่งผลถึงความพึงพอใจ ของบุคคล ในการตั้งความหวังไว้นั้น บุคคลจะกำหนดระดับความคาดหวังเพื่อให้เป็นแนวทางไป สู่ความสำเร็จที่ต้องการได้

โกศิญา วิริยะนันทวงศ์ (2548) ได้กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่แสดงออกมาทั้งที่อยู่ในรูปของความคิดเห็นที่บุคคลมุ่งหวัง หรือคาดคะเนให้บุคคลใดกระทำในสิ่งที่ตนปรารถนาให้เป็นไปในอนาคต หรือเป็นความเชื่อมั่นที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าน่าจะมี ว่าจะเป็นอย่างที่คิด ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความคาดหวังของมนุษย์นั้นเกี่ยวกับความรู้สึก ความพอใจ ความชอบ ความรู้ ความเข้าใจ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ ความคาดหวังจึงเป็นนามธรรมที่ใช้วัดโดยตรงไม่ได้

จากความหมายทั้งหมดข้างต้นอาจสรุปได้ว่า ความคาดหวัง หมายถึงความรู้สึก ความคิดเห็น ความหวังที่บุคคลหนึ่งมีต่อพฤติกรรม บทบาท คุณลักษณะของอีกบุคคล โดยความคาดหวังของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันตามความเชื่อ ค่านิยม และประสบการณ์ที่ได้รับมา

ลักษณะของความคาดหวัง

ความคาดหวังเป็นตัวบ่งชี้แห่งความสำเร็จซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจของแต่ละคนในการเลือกการกระทำไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะและความแตกต่างของแต่ละบุคคล และสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ ที่จะทำให้ความคาดหวังนั้นเป็นจริงขึ้นมาได้ ดังที่ Getzels *et al.* (1974: 132) ได้กล่าวไว้ว่า “ความคาดหวังของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกัน เพราะคนเราก็ต่างมีความคิดและความต้องการแตกต่างกัน” ดังที่ Vroom (1964: 103) ได้มีมติฐานความเชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากการตัดสินใจเลือกระหว่างทางเลือกต่างๆ โดยพฤติกรรมเหล่านั้นมีระบบ มีความสัมพันธ์กับกระบวนการทางจิตใจได้แก่การรับรู้ ความเชื่อ เจตคติโดยเกิดจากแรงจูงใจ ดังนั้นพฤติกรรมทางสังคมของบุคคลจึงแตกต่างกัน ตามที่บุคคลได้กำหนดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกนึกคิดหรือคาดการณ์นั้นๆ ประเมินโดยมาตรฐานของตนเองเป็นเครื่องวัดความคาดการณ์ของแต่ละบุคคล (สุธรรม ธารพร, 2546: 10)

ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

วรรณเพ็ญ เรามานะชัย (2542) ศึกษาเรื่อง “คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. สาขาวิชาการบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา” การศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวมข้อมูลจากสถานประกอบการของเอกชน ดำเนินงานธุรกิจในรูปแบบเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วนและบริษัท หรือรูปแบบธุรกิจอื่นที่เจ้าของเป็นผู้ถือหุ้น โดยประกอบธุรกิจทุกประเภท ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 24 แห่ง

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความต้องการของสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. สาขาวิชาการบัญชี โดยภาพรวมแต่ละด้านอยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยมีความต้องการด้านคุณลักษณะคือทางด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านความรู้ทางวิชาการ และวิชาชีพ ตามลำดับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางด้านจิตใจที่สถานประกอบการต้องการคือ ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของตนเอง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางด้านร่างกายที่สถานประกอบการต้องการคือคุณลักษณะการปลอดจากสิ่งเสพติด และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางด้านความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพที่สถานประกอบการต้องการคือการขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเอง

รัชณี แสงศิริ (2544) ศึกษาเรื่อง “ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพทางการบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง” การศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการบัญชี อันได้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้รับจ้างทำบัญชี นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบัญชีธุรกิจเอกชน ผลสรุปได้ว่าผู้ประกอบวิชาชีพทางการบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปางส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี โดยความรู้ทางบัญชีที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือ มาตรฐานการบัญชี และเมื่อจำแนกตามกลุ่มวิชาชีพ พบว่าผู้สอบบัญชีรับอนุญาต นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ส่วนผู้รับจ้างทำบัญชีต้องการพัฒนาความรู้ด้านบัญชีภาษีอากร และพนักงานบัญชีธุรกิจเอกชน ต้องการพัฒนาความรู้ด้านมาตรฐานการบัญชีมากที่สุด

ต่อลาภ สุขพันธ์ (2546) ศึกษาเรื่อง “คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง” การศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าของหรือผู้บริหารของสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง ผลสรุปได้ว่า ด้านความรู้ความสามารถนั้นคุณสมบัติที่พึงประสงค์คือ นิสิตที่จบปริญญาตรี มีเกรดเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไปและมีความรู้ด้านภาษีอากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าคุณสมบัติในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องใช้สำนักงานเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์มากที่สุด ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ พบว่าการเขียนภาษาอังกฤษ เป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์มากที่สุด ด้านคุณธรรมและจริยธรรม สถานประกอบการต้องการผู้ที่มีความรับผิดชอบมากที่สุด และด้านจรรยาบรรณในวิชาชีพนั้น การละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุอันควร จะเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์มากที่สุด

ชวัลนุช กิจเจริญ (2548) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกจ้างพนักงานบัญชีในมุมมองของผู้อ้างอิง” เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อ้างอิงบริษัทที่เป็นเอกชนและบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ การศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้จัดการฝ่ายบัญชีและผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคล ผลสรุปได้ว่าบริษัททั้งสองประเภท ให้ความสำคัญในการรับพนักงานบัญชีที่คล้ายกันในเรื่องของ ทักษะด้านเทคนิคการปฏิบัติงานและบุคลิกภาพ ความรู้ด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และจริยธรรม โดยบริษัทเอกชนให้ความสำคัญกับด้านเทคนิคการปฏิบัติงานและบุคลิกภาพมากที่สุด ส่วนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้ให้ความสำคัญต่อความรู้ด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานและเน้นทักษะด้านการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา มากกว่าบริษัทเอกชน จากการวิเคราะห์ปัจจัย บริษัทเอกชนต้องการพนักงานบัญชีที่มีความสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลในองค์กรได้อย่างไม่มีปัญหา และบริษัทจดทะเบียนต้องการพนักงานบัญชีที่มีความรู้ทางวิชาการประกอบการทำงาน

กฤษฎี บวรศักดิ์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะความเป็นนักบัญชีมืออาชีพ” โดยได้สำรวจความคิดเห็นของนักบัญชีในย่านธุรกิจถนนสุขุมวิท สีลมและสาทร ผลการศึกษาพบว่านักบัญชีเห็นด้วยว่าต้องมีการพัฒนาทักษะอื่นๆ เพิ่มเติม และยังระบุว่าลักษณะการทำงานในปัจจุบัน มีความจำเป็นต้องพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ ประกอบอยู่แล้ว โดยให้ความสำคัญกับทักษะการเรียนรู้เป็นอันดับแรก ตามด้วยทักษะด้านบุคคล ทักษะด้านเทคนิคและการปฏิบัติหน้าที่ ทักษะด้านความสัมพันธ์และการสื่อสาร และทักษะด้านองค์กรและทักษะผู้บริหารจัดการธุรกิจ ตามลำดับ และหลักสูตรการอบรมที่นักบัญชีได้เคยเข้ารับการอบรมมากที่สุดคือ ทักษะการเรียนรู้ ซึ่งส่วนมากนักบัญชีจะเข้ารับการอบรมหลักสูตรต่างๆ อันเนื่องมาจากการที่องค์กรจัดให้มีขึ้น

สนทยา เขมวรัตน์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “ลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครวิทยาเขตพณิชยการพระนคร ตามความคาดหวังของผู้บริหารสถานประกอบการ” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานประกอบการที่ใช้แรงงานบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพณิชยการพระนคร ที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2545 จำนวน 290 ประมาณขนาดตัวอย่าง จากตาราง Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ พบว่าผู้บริหารสถานประกอบการมีความพึงพอใจและความคาดหวังต่อลักษณะของบัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้บริหารที่มีอายุ ลักษณะของสถานประกอบการ ประเภทของธุรกิจ

ขนาดของธุรกิจที่แบ่งตามจำนวนพนักงาน และบัณฑิตแต่ละสาขาที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อลักษณะของบัณฑิตแตกต่างกันในทุกๆ ด้านและโดยรวม

ชลีมาศ วัฒนปฤดา (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “คุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามความต้องการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” พบว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีเห็นว่าความสามารถของนักบัญชีที่มีอยู่จริงในด้านความรู้ความสามารถอย่างมืออาชีพ ทักษะความเป็นมืออาชีพ คุณค่าทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติของนักบัญชีในบริษัทจดทะเบียนอยู่ในระดับกลาง ระดับกลางและระดับสูงตามลำดับ โดยผู้บริหารเห็นว่าความสามารถนักบัญชีที่พวกเขาต้องการในด้านต่างๆ นั้นอยู่ในระดับสูง ระดับสูง ระดับสูงที่สุด และจากการทดสอบสมมติฐานพบว่าผู้ทำบัญชีที่มีปัจจัยส่วนบุคคล (ยกเว้นเพศ) ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความต้องการความรู้ความสามารถของนักบัญชีไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

พัฒน์ดี พรตศรี (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีที่มีต่อทักษะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี” พบว่า CFO ของบริษัทต่างๆ มีความคิดเห็นต่อทักษะความเป็นนักบัญชีมืออาชีพที่องค์กรต้องการในภาพรวมของกลุ่มธุรกิจสามอันดับแรกคือ ทักษะด้านจริยธรรม ทักษะคุณลักษณะเฉพาะบุคคล และทักษะทางปัญญา เมื่อจำแนกตามกลุ่มธุรกิจพบว่ากลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอื่นๆ CFO ให้ความสำคัญต่อทักษะของนักบัญชีเหมือนภาพรวมของทุกกลุ่มธุรกิจ แต่กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง แตกต่างจากภาพรวม โดยเน้นไปทางทักษะวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งานมากกว่า ทักษะด้านปัญญา นอกจากนี้กลุ่มธุรกิจการเงิน ทรัพยากร บริการและเทคโนโลยี ได้ให้ความสำคัญต่อทักษะของนักบัญชีแตกต่างจากภาพรวม โดยเน้นไปที่ทักษะวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งานมากกว่าทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะ

Poon Teng Fatt (1995) ได้ศึกษาเรื่อง “Ethics and the Accountant” โดยต้องการทราบถึงคุณลักษณะของนักบัญชีที่นายจ้างต้องการ ในการศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจกลุ่มตัวอย่างองค์กร นิติสาขาบัญชี และนักบัญชี จำนวนรวม 500 คน ผลการศึกษาพบว่าองค์กร นิติสาขาบัญชี และนักบัญชี มากกว่าครึ่งต่างก็มีความคิดเห็นที่ตรงกันว่า นักบัญชีมืออาชีพควรมีจริยธรรมและความซื่อสัตย์ในการพัฒนาตนเองและงานมากที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าจริยธรรมมีความสำคัญต่อการเป็นนักบัญชีมืออาชีพเป็นอย่างมาก โดยนอกเหนือจากคุณลักษณะดังกล่าวพบว่าองค์กรและนิติสาขาบัญชีหรือนักบัญชีมีความต้องการคุณลักษณะนักบัญชีแตกต่างกัน

Penafort and Ahmad (1997) ได้ศึกษาเรื่อง “Employers' Expectations on Today's Accounting Profession: A Malaysian Case-Study” ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโฆษณาประกาศรับสมัครงาน จากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของมาเลเซีย เป็นระยะเวลา 1 ปี และได้ทำการศึกษาแยกตามประเภทธุรกิจ และแต่ละตำแหน่งงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่าโดยทั่วไปผู้ว่าจ้างต้องการคนที่มีความรู้ด้านวิชาการ การใช้คอมพิวเตอร์ และมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ผู้ว่าจ้างคิดว่าคุณสมบัติที่สำคัญมากที่สุดที่ผู้ว่าจ้างคาดหวังคือ การเป็นผู้นำ มีแรงจูงใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเป็นอิสระ และสามารถทำงานภายใต้ความกดดันได้ใน ส่วนของทักษะในการทำงานพบว่า ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังต่อนักบัญชี คือ มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ทักษะในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และทักษะในการติดต่อสื่อสารมากที่สุด ซึ่งไม่ว่าผู้ว่าจ้างจะอยู่ในกลุ่มธุรกิจประเภทใด ก็ต่างต้องการนักบัญชีที่มีทักษะดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

Swangnate (2004) ศึกษาเรื่อง “The Level of Expectation of Listed Company's Financial and Accounting Executives toward the Characteristics of Accountants” การศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินมีความคาดหวังต่อทักษะความเป็นมืออาชีพมากเป็นอันดับสอง รองจากด้านความคาดหวังในจริยธรรม ในด้านทักษะความเป็นมืออาชีพ ผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินมีระดับความคาดหวังในทักษะด้านบุคคลเป็นอันดับแรก ตามด้วยทักษะในการเรียนรู้กันอย่างฉลาด และทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการติดต่อสื่อสาร นอกจากนี้พบว่า ผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินที่มีประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน ระดับการศึกษา ขนาดธุรกิจที่แบ่งตามจำนวนพนักงานประจำที่แตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกัน

Kavanagh and Drennan (2008) “What skills and attributes does an accounting graduate need? Evidence from student perceptions and employer expectations” ในการศึกษาจะใช้แบบสอบถามกับนิสิตสาขาบัญชีจำนวน 3 มหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลีย และใช้การสัมภาษณ์นายจ้างจำนวน 28 คน ผลสรุปได้ว่า นิสิตสาขาบัญชีเข้าใจว่า ทักษะของนักบัญชีที่นายจ้างคาดหวังคือ ทักษะในการสื่อสาร การวิเคราะห์ การเป็นมืออาชีพ และการทำงานเป็นทีม ส่วนนายจ้างนั้นคาดหวังว่านักบัญชี ควรมีความรู้ในบัญชีขั้นพื้นฐานเป็นอย่างดี และมีทักษะในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหาได้ในโลกธุรกิจปัจจุบันอย่างแท้จริง ทั้งนี้ทั้งนิสิตสาขาบัญชีและนายจ้างมีความคิดเห็นตรงกันว่า ความรู้และทักษะความเป็นมืออาชีพนั้นยังไม่ถูกพัฒนาในแต่ละมหาวิทยาลัยอย่างเพียงพอ

ตารางที่ 1 สรุปผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี

ผู้ศึกษา	ปี	กลุ่มตัวอย่าง	ความคาดหวัง/ความคิดเห็นที่มีต่อ	หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา	ผลการศึกษา
วรรณเพ็ญ เรามานะชัย	2542	สถานประกอบการเขต อ.เมือง จ.นครราชสีมา	ผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. สาขาวิชาการบัญชี	ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้าน ความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ	อันดับหนึ่งคือด้านจิตใจโดยเฉพาะ ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของ ตนเอง
รัชณี แสงศิริ	2544	ผู้ประกอบการวิชาชีพ ทางการบัญชี	การพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของ ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการบัญชี	1. การนำความรู้ทางการบัญชีไปใช้ ในการทำงาน 2. ความต้องการในการพัฒนา ความรู้ทางการบัญชี 3. ปัญหาในการพัฒนาความรู้ ทางการบัญชี	1. ความรู้พื้นฐานทางการบัญชีและ ระบบบัญชี 2. ภาษีอากร 3. ความไม่พร้อมในเรื่องเวลา
ต่อลาก สุขพันธ์	2546	เจ้าของหรือผู้บริหาร ของสถานประกอบการ ในจังหวัดลำปาง	คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ของสถานประกอบการในจังหวัด ลำปาง	1. ด้านความรู้ความสามารถ 2. ด้านเทคโนโลยี 3. ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ 4. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 5. จรรยาบรรณในวิชาชีพ	1. นิสิตที่จบปริญญาตรี มีเกรดเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไปและมีความรู้ด้านภาษีอากร 2. คุณสมบัติในการใช้เครื่อง คอมพิวเตอร์และเครื่องใช้สำนักงาน 3. การเขียนภาษาอังกฤษ 4. ผู้ที่มีความรับผิดชอบ 5. การละทิ้งงาน โดยไม่มีเหตุอันควร

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	ปี	กลุ่มตัวอย่าง	ความคาดหวัง/ความคิดเห็นที่มีต่อ	หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา	ผลการศึกษา
ชวัลนุช กิจเจริญ	2548	ผู้จัดการฝ่ายบัญชี และ ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากร บุคคลบริษัทเอกชนและ บริษัทจดทะเบียน	ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกจ้าง พนักงานบัญชี	1. คุณสมบัติทั่วไปของพนักงาน บัญชี 2. คุณสมบัติด้านวิชาชีพและ พื้นฐานการศึกษา	บริษัทเอกชนให้ความสำคัญ กับด้านเทคนิคการปฏิบัติงานและ บุคลิกภาพมากที่สุด บริษัทจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์ ได้ให้ความสำคัญต่อความรู้ ด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานและเน้นทักษะด้าน การวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา กว่าบริษัทเอกชน
กฤษฎี บวรศักดิ์	2549	นักบัญชี	การพัฒนาทักษะความเป็นนักบัญชี มืออาชีพ	ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ (IES3)	นักบัญชีให้ความสำคัญกับทักษะการ เรียนรู้เป็นอันดับแรก ตามด้วยทักษะด้าน บุคคล ทักษะด้านเทคนิคและการปฏิบัติ หน้าที่ ทักษะด้านความสัมพันธ์และการ สื่อสาร และทักษะด้านองค์กรและทักษะ บริหารจัดการธุรกิจ ตามลำดับ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	ปี	กลุ่มตัวอย่าง	ความคาดหวัง/ความคิดเห็นที่มีต่อ	หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา	ผลการศึกษา
สนทยา เขมวรัตน์	2549	ผู้บริหารสถานประกอบการที่ใช้แรงงานบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพณิชยการพระนคร	ผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพณิชยการพระนคร ที่สำเร็จการศึกษาปี 2545	1. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ 2. ด้านความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อการทำงาน 3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	อันดับหนึ่ง ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และพบว่าผู้บริหารที่มีอายุ ลักษณะของสถานประกอบการ ประเภทของธุรกิจ ขนาดของธุรกิจที่แบ่งตามจำนวนพนักงาน และบัณฑิตแต่ละสาขาที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อลักษณะของบัณฑิตแตกต่างกันในทุกๆ ด้านและโดยรวม
ชลีมาศ วัฒนปฤดา	2550	ผู้บริหารฝ่ายบัญชี บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี	1. ความรู้ความสามารถมืออาชีพ 2. ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ 3. คุณค่าทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ	อันดับหนึ่ง ด้านคุณค่าทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติและผู้บริหารฝ่ายบัญชีที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกัน
พัฒน์นัต พรตวรวัฒน์	2551	ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี	นักบัญชี	ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ (IES 3)	อันดับหนึ่งคือทักษะทางจริยธรรม และผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีที่มีประเภทธุรกิจแตกต่างกันมีความต้องการนักบัญชีในทักษะแต่ละด้านแตกต่างกัน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	ปี	กลุ่มตัวอย่าง	ความคาดหวัง/ความคิดเห็นที่มีต่อ	หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา	ผลการศึกษา
Poon Teng Fatt	1995	องค์กร นิสิตสาขาบัญชี และนักบัญชี	คุณลักษณะของนักบัญชี	1. ความซื่อสัตย์ 2. การเปิดเผย ชัดเจน 3. ทักษะในการบริหารจัดการ 4. ทักษะในการคิดวิเคราะห์ 5. ความเป็นผู้นำ 6. บริหารจัดการทรัพยากร 7. การมีจริยธรรม 8. ความเป็นอิสระ	องค์กร นิสิตสาขาบัญชี และนักบัญชี เห็นว่าคุณลักษณะของนักบัญชีมีอาชีพ คือการจริยธรรมและความซื่อสัตย์มาก ที่สุด โดยนอกเหนือจากคุณลักษณะ ดังกล่าวพบว่าองค์กรและนิสิตสาขาบัญชี หรือนักบัญชี มีความต้องการคุณลักษณะ ของนักบัญชีแตกต่างกัน
Penafort and Ahmad	1997	โฆษณาประกาศรับ สมัครงานหนังสือพิมพ์ ท้องถิ่นของมาเลเซีย เป็นระยะเวลา 1 ปี	ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี	1. คุณสมบัติทั่วไป 2. ทักษะ 3. คุณสมบัติอื่นที่เกี่ยวข้องกับการ ทำงาน	1. มีความรู้ด้านวิชาการ การใช้ คอมพิวเตอร์ และมีประสบการณ์การ ทำงานที่เกี่ยวข้อง 2. ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ทักษะใน การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และทักษะใน การติดต่อสื่อสาร 3. การเป็นผู้นำ มีแรงจูงใจ มีความคิด สร้างสรรค์ ความเป็นอิสระ และ สามารถทำงานภายใต้ความกดดันได้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	ปี	กลุ่มตัวอย่าง	ความคาดหวัง/ความคิดเห็นที่มีต่อ	หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา	ผลการศึกษา
					นอกจากนี้พบว่าผู้จ้างไม่ว่าจะอยู่ประเภทธุรกิจใดก็มีความต้องการผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีไม่แตกต่างกัน
Swangnate	2004	ผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	คุณลักษณะนักบัญชี	1. โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพ (IES 2) 2. ทักษะนักบัญชี (IES 3) 3. จริยธรรม (IES 4) มาตรฐานวิชาชีพการศึกษาวิชาชีพบัญชี ฉบับปี 2003	อันดับหนึ่งคือด้านจริยธรรม และผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินที่มีประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบันระดับการศึกษา ขนาธุรกิจที่แบ่งตามจำนวนพนักงานประจำที่แตกต่างกันมีความคาดหวังต่อนักบัญชีแตกต่างกัน
Kavanagh and Drennan	2008	นิสิตสาขาบัญชีจำนวน 3 มหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลีย และใช้การสัมภาษณ์ นายจ้างจำนวน 28 คน	ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาบัญชี	1. ทักษะ 2. ความรู้ความสามารถ	นิสิตบัญชีเข้าใจว่านายจ้างต้องการทักษะในการสื่อสาร การวิเคราะห์ การเป็นมืออาชีพและการทำงานเป็นทีม นายจ้างคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความรู้ในบัญชีขั้นพื้นฐานเป็นอย่างดี และมีทักษะในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหาได้ในโลกธุรกิจปัจจุบันอย่างแท้จริง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องความคาดหวังของผู้จ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้นำมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ (International Education Standard: IES) ที่ออกโดย IFAC ฉบับที่ 2 (IES 2) ฉบับที่ 3 (IES 3) และฉบับที่ 4 (IES 4) มาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดความคาดหวังที่มีต่อนักบัญชี เนื่องจากมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศได้ผ่านการวิจัยความต้องการของมหาวิทยาลัย ผู้ว่าจ้าง รวมถึงผู้มีส่วนได้เสีย และการที่สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์เป็นสมาชิกของ IFAC ดังนั้นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี จึงควรปฏิบัติตาม IES ด้วย ทั้งนี้ในการศึกษาคุณลักษณะของนักบัญชีที่ผู้ว่าจ้างคาดหวัง พบว่ามีโครงสร้างโดยเนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่สอง สามและสี่ เรื่องความรู้ความสามารถ ทักษะและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ดังนั้นจึงกำหนดกรอบแนวคิด เพื่อศึกษาว่าผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีอย่างไรตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศทั้ง 3 ฉบับ

นอกจากนี้ การศึกษายังรวมถึงเรื่องความคาดหวังของผู้จ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลเนื่องจากการทบทวนวรรณกรรมของชลิมาศ วัฒนปลุกดา (2550) พบว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีที่เพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความต้องการความรู้ความสามารถของนักบัญชีแตกต่างกัน สนทยา เชมวิรัตน์, 2549 พบว่าผู้บริหารสถานประกอบการที่มีอายุต่างกันมีความคาดหวังต่อลักษณะของบัณฑิตแตกต่างกัน และนอกเหนือจากด้านอายุแล้วการศึกษาของ Swangnate, 2004 พบว่าประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันและระดับการศึกษาของผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินมีผลต่อระดับความคาดหวังต่อลักษณะการทำงาน of นักบัญชีแตกต่างกันด้วย

การศึกษาในครั้งนี้ ไม่เพียงจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ดังที่กล่าวข้างต้นเท่านั้นยังรวมถึงการศึกษาโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนธุรกิจด้วย เนื่องจากการทบทวนวรรณกรรม Swangnate, 2004 พบว่าขนาดของธุรกิจที่แบ่งตามจำนวนพนักงานประจำและประเภทธุรกิจที่ต่างกัน ส่งผลต่อระดับความคาดหวังของผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินที่มีต่อลักษณะการทำงาน of นักบัญชีแตกต่างกัน ซึ่งตรงกับการศึกษาของ พัสนันต์ พรตชรสมบัติ, 2551 และสนทยา เชมวิรัตน์, 2549 ที่พบว่าผู้บริหารสถานประกอบการที่มีขนาดธุรกิจและประเภทธุรกิจต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของบัณฑิตแตกต่างกัน

จากวรรณกรรมข้างต้น จึงได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของ
นักบัญชีโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยส่วนธุรกิจ โดยสามารถสรุปตัวแปรได้ ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน และ
ระดับการศึกษา

1.2 ปัจจัยธุรกิจ ได้แก่ ขนาดของธุรกิจที่แบ่งตามจำนวนพนักงานประจำ และประเภท
ของธุรกิจ

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะ
ของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยแบ่งเป็น 3 หมวดตาม
มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่สอง สาม และสี่ คือ

2.1 โปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี (IES2)

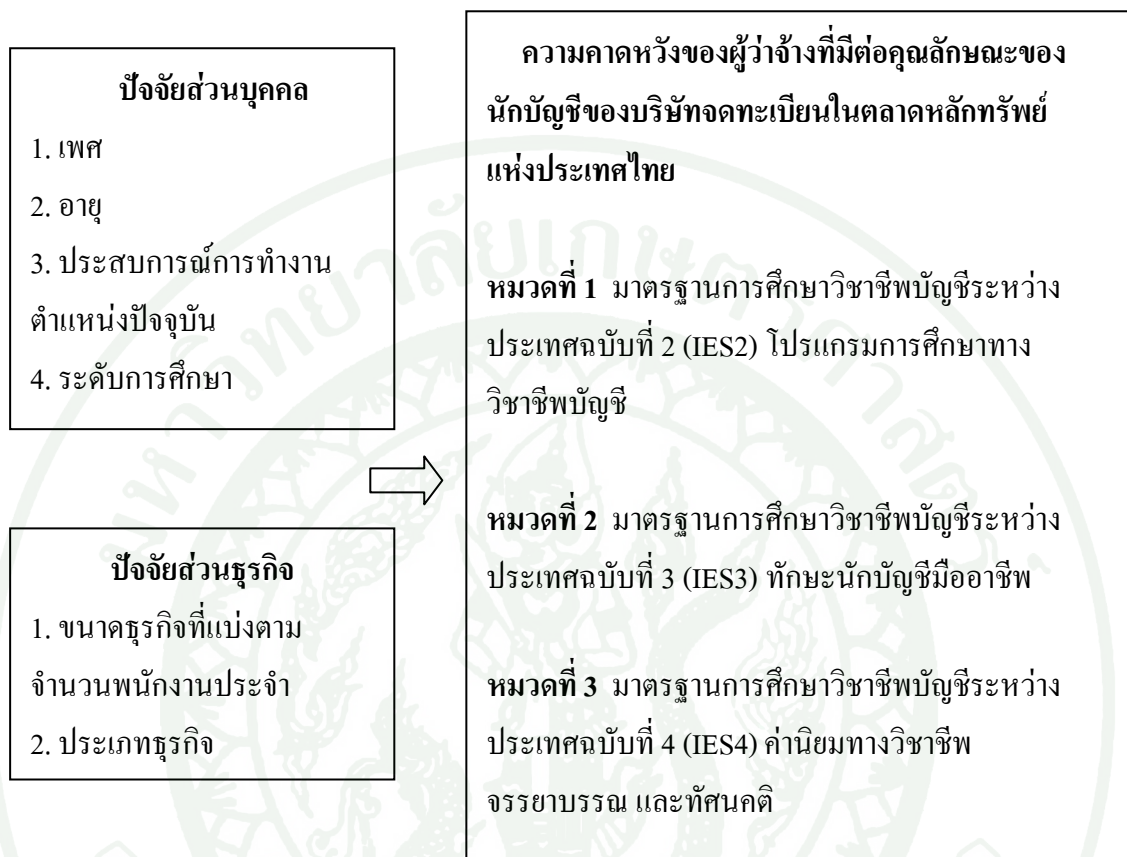
2.2 ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ (IES3)

2.3 ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ (IES4)

จากการศึกษาข้างต้น สามารถนำมาเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังภาพที่ 2

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยและการทบทวนวรรณกรรม สามารถนำมาพัฒนาสมมติฐานการวิจัยได้ 6 สมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

สมมติฐาน 1 ผู้ว่าจ้างที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกันจึงนำมาพัฒนาสมมติฐานในข้อที่หนึ่ง

จากผลการศึกษาของ ชลิมาศ วัฒนปฤดา (2550) พบว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีที่เพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความต้องการความรู้ความสามารถของนักบัญชีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ผู้ว่าจ้างที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาของ สนทยา เขมวรัตน์, 2549 ดังกล่าวข้างต้น พบว่าผู้บริหารสถานประกอบการที่มีอายุต่างกัน มีความคาดหวังต่อลักษณะของบัณฑิตแตกต่างกัน จึงนำมาพัฒนาสมมติฐานในข้อที่สอง

สมมติฐานที่ 3 ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาของ Swangnate, 2004 ดังกล่าวข้างต้น พบว่าเพื่อศึกษาว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินที่มีประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน จึงนำมาพัฒนาสมมติฐานในข้อที่สาม

สมมติฐานที่ 4 ผู้ว่าจ้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาของ Swangnate, 2004 ดังกล่าวข้างต้น พบว่าเพื่อศึกษาว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน จึงนำมาพัฒนาสมมติฐานในข้อที่สี่

สมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนธุรกิจ ได้แก่

สมมติฐานที่ 5 บริษัทที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาของ Swangnate, 2004 ดังกล่าวข้างต้นพบว่าบริษัทที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน ซึ่งแบ่งขนาดธุรกิจตามจำนวนพนักงานในบริษัท มีความคาดหวังต่อลักษณะการทำงานของนักบัญชีแตกต่างกัน จึงนำมาพัฒนาสมมติฐานในข้อที่ห้า

สมมติฐานที่ 6 บริษัทที่มีประเภทธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน

จากผลการศึกษา Swangnate, 2004; สนทนา เขมวรัตน์, 2549 และ พัสนันต์ พรตขันธ์, 2551 พบว่าประเภทธุรกิจที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกัน จึงนำมาพัฒนาในสมมติฐานข้อที่หก

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นั้น มีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยข้อมูลจาก 2 แหล่งข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีส่งแบบสอบถาม (Questionnaire) ถึงผู้ว่าจ้างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 477 บริษัท
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด ตำรา และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาและพัฒนาแบบสอบถาม

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ ผู้ว่าจ้างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งหมดจำนวน 477 บริษัท ณ วันที่ 22 พฤษภาคม 2552 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2552) โดยแบ่งเป็นประเภทบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรม ตาม บว(ว).30/2549 ดังนี้

1. กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
2. สินค้าอุปโภคบริโภค

3. ธุรกิจการเงิน
4. สินค้าอุตสาหกรรม
5. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
6. ทรัพยากร
7. บริการ
8. เทคโนโลยี
9. อื่นๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

จากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้นำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. **ปัจจัยส่วนบุคคล** เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ว่าจ้าง ที่ออกแบบโดยที่ผู้ตอบจะต้องเลือกคำตอบเพียงข้อเดียวเท่านั้นที่ตรงกับคุณลักษณะของตนเอง โดยพัฒนามาจากแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นว่ามาจากมูลเหตุ 2 ประการ โดย Foster (1952) อธิบายว่าความคิดเห็นของบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่างๆ หรือสถานการณ์ และขึ้นอยู่กับระบบค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความเห็นในสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ การสร้างและประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถามของ สรชัย พิศาลบุตร, เสาวรส ใหญ่สว่าง, และ ปรีชา อัสวเดชาบุตร (2549) ซึ่งได้อธิบายว่า ในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือทัศนคตินั้น ควรมีการสอบถามข้อมูลพื้นฐาน เนื่องจากพฤติกรรมในการแสดงความคิดเห็นหรือทัศนคติดังกล่าวแตกต่างกันตามข้อมูลพื้นฐานของแต่ละคนโดยมีอิทธิพลมาจากภูมิหลังทางสังคม ความเชื่อ ค่านิยม สภาพแวดล้อม รวมถึงประสบการณ์ที่แต่ละคนได้รับ โดยคำถามมีทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่ เพศ ตำแหน่งงาน อายุ ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และระดับการศึกษา

2. ปัจจัยส่วนธุรกิจ ได้แก่งานของธุรกิจและประเภทธุรกิจ เป็นคำถามที่ออกแบบโดยผู้ตอบจะต้องเลือกคำตอบเพียงข้อเดียวเท่านั้นที่ตรงกับคุณลักษณะของบริษัทของผู้ว่าจ้าง โดยพัฒนามาจากแนวคิดของ Foster (1952) และ สรชัย พิศาลบุตร และคณะ (2549) ที่ได้กล่าวข้างต้น โดยปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมขององค์กรในด้านลักษณะประจำตัวขององค์กร ประกอบด้วยขนาดของธุรกิจและประเภทธุรกิจ รวมทั้งได้พัฒนาแบบสอบถามจาก Swangnate (2004) ที่ศึกษาเรื่อง ระดับความคาดหวังของผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินต่อลักษณะการทำงานของนักบัญชี และชลิมาศ วัฒนปฤดา (2550) ศึกษาเรื่องคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามความต้องการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยคำถามปัจจัยส่วนธุรกิจมีทั้งหมด 3 ข้อ ซึ่งแสดงในแบบสอบถามข้อหกถึงข้อแปดดังนี้

1. ขนาดของธุรกิจ (แบ่งตามจำนวนพนักงานประจำ) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ หนึ่งธุรกิจขนาดเล็ก มีจำนวนพนักงานประจำไม่เกิน 50 คน สองธุรกิจขนาดกลาง จำนวนพนักงานประจำ 51-200 คน และสามธุรกิจขนาดใหญ่ มีจำนวนพนักงานประจำมากกว่า 200 คน (สมาคมหอการค้าไทย, 2551) Swangnate (2004) ใช้การแบ่งขนาดธุรกิจตามจำนวนพนักงานในบริษัท ซึ่งทำให้ได้ผลสรุปของการศึกษาว่าบริษัทที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อลักษณะการทำงานของนักบัญชีต่างกัน โดยคำถามเรื่องขนาดของธุรกิจ ที่แบ่งตามจำนวนพนักงานประจำจะแสดงในแบบสอบถามข้อที่หก

2. ขนาดของธุรกิจ (แบ่งตามมูลค่าสินทรัพย์ถาวร) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม หนึ่งธุรกิจขนาดเล็ก มีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท สองธุรกิจขนาดกลาง มีมูลค่าสินทรัพย์ถาวร 51-200 ล้านบาท และสามธุรกิจขนาดใหญ่ มีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรมากกว่า 200 ล้านบาท ในการแบ่งขนาดธุรกิจนั้น สมาคมหอการค้าไทย, 2551 ได้แบ่งออกเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยใช้จำนวนพนักงานในบริษัทหรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวรเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง โดยคำถามเรื่องขนาดของธุรกิจ ที่แบ่งตามมูลค่าสินทรัพย์ถาวรจะแสดงในแบบสอบถามข้อที่เจ็ด

3. ประเภทของธุรกิจ ตามการจัดประเภทของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ บจ(ว). 30/2549 ได้แก่ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค ธุรกิจการเงิน สินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ทรัพยากร บริการ เทคโนโลยี และอื่นๆ ซึ่งจะแสดงในแบบสอบถามข้อที่แปด

ส่วนที่ 2 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพระหว่างประเทศ (IES) แบ่งออกเป็น 3 หมวดดังนี้ หนึ่ง เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี (IES 2) จำนวน 21 ข้อ สอง ทักษะวิชาชีพบัญชี (IES 3) จำนวน 25 ข้อ และสาม ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพบัญชี (IES 4) จำนวน 6 ข้อ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถมีทางเลือกได้ 5 ระดับคือ คาดหวังมากที่สุด คาดหวังมาก คาดหวังปานกลาง คาดหวังน้อย คาดหวังน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ผู้ว่าจ้างต้องการให้นักบัญชีมีคุณลักษณะตามที่คาดหวัง

จากรายละเอียดแบบสอบถามข้างต้นสามารถสรุปได้ดัง ตารางที่ 2 แนวทางของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการพัฒนาแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 แนวทางของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการพัฒนาแบบสอบถาม

หัวข้อในการเก็บรวบรวมข้อมูล	จำนวน	ข้อที่
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย รวมทั้งสิ้น 8 ข้อ ได้แก่		
1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ตำแหน่งงาน อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน	5 ข้อ	1-5
2. ปัจจัยส่วนธุรกิจ ได้แก่ ขนาดของธุรกิจ และประเภทธุรกิจ	3 ข้อ	6-8
ส่วนที่ 2 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ (International Education Standard: IES) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 หมวด รวมทั้งสิ้น 52 ข้อ ได้แก่		
1. เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี (IES 2)	21 ข้อ	1.1-1.21
2. ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ (IES 3)	25 ข้อ	2.1-2.25
3. ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ (IES 4)	6 ข้อ	3.1-3.6
ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม		
รวมทั้งหมด	60 ข้อ	

การทดสอบเครื่องมือ

ในการศึกษา ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในงานวิจัย จำเป็นต้องมีการทดสอบแบบสอบถามนั้นก่อน เพื่อให้แน่ใจว่ามีคุณภาพสูงอยู่ในระดับที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการพัฒนาแบบสอบถามจากการศึกษาข้อมูลทฤษฎี การศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด คำรา และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องของความรู้ ทักษะและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี และหลักเกณฑ์การกำหนดข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น นำเสนอต่อประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมเพื่อ ตรวจสอบความสมเหตุสมผลเชิงเนื้อหา (Content Validity) ว่าตรงตามวัตถุประสงค์และสอดคล้อง กับหัวข้อในการศึกษาหรือไม่ และเมื่อได้รับคำแนะนำแล้ว จึงได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข (สรชัย พิศาลบุตร และคณะ, 2549: 30)

2. การทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability) ก่อนที่จะนำแบบสอบถาม ไปเก็บข้อมูลจริง เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นมีความน่าเชื่อถือ จึงได้นำแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด จากการทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ว่าจ้างของบริษัทจำกัด จากนั้นได้ ทำการตรวจสอบด้วยโปรแกรมประมวลผลทางสถิติ หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค เท่ากับ 0.9200 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นดังกล่าวเกิน 0.8000 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์เชื่อถือได้ และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548: 313)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคาดหวังของผู้จ้างที่มีต่อคุณลักษณะของ นักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้ศึกษาได้ทำการส่งแบบ สอบถามทางไปรษณีย์ให้แก่ผู้ว่าจ้างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 477 บริษัท การเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือนสิงหาคม 2552 - ธันวาคม 2552 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 5 เดือน จำนวนที่ได้รับกลับมาทั้งสิ้น 145 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 30.40 ซึ่งถือว่าอยู่ในช่วงที่ยอมรับได้ 20-40% เมื่อศึกษาจากประชากรที่เป็นผู้ว่าจ้างหรือมีตำแหน่ง ใกล้เคียงกัน (Arquero Montano *et al*, 2001 cited Nachmias, 1976) จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับ ไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจ จะได้ข้อมูลปฐมภูมิซึ่งได้มาจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้คือ (สิน พันธุ์พินิจ, 2551: 240-241)

1. **สถิติเชิงพรรณนา** เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับมา โดยส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกรายการ (Checklist) จะใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) แล้วนำเสนอผลในรูปของร้อยละ (Percentage) สำหรับคำถามส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศทั้ง 3 ฉบับ เป็นลักษณะแบบสอบถามแบบวัดระดับความคาดหวัง โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอผลในรูปของร้อยละ ซึ่งแบบสอบถามส่วนที่สองนั้นจะถามความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีว่าอยู่ในระดับใด ซึ่งจำแนกออกเป็น 5 ระดับ คือคาดหวังมากที่สุด คาดหวังมาก คาดหวังปานกลาง คาดหวังน้อย คาดหวังน้อยที่สุด โดยแบบสอบถามในครั้งนี้นำข้อมูลเชิงบวกเท่านั้น และมีการกำหนดค่าคะแนน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับคะแนนที่ใช้ในแบบสอบถาม

ความคาดหวัง	คะแนน
คาดหวังมากที่สุด	5
คาดหวังมาก	4
คาดหวังปานกลาง	3
คาดหวังน้อย	2
คาดหวังน้อยที่สุด	1

วิธีการคำนวณความกว้างของชั้นคือ

$$\begin{aligned}\text{ความคาดหวัง 5 ระดับ} &= \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} = 0.80\end{aligned}$$

จากการคำนวณความกว้างของชั้นทำให้สามารถวัดค่าความคาดหวังที่มีต่อนักบัญชีได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับความกว้างของชั้นที่ใช้ในแบบสอบถาม

ความคาดหวัง	คะแนน
คาดหวังมากที่สุด	4.21-5.00
คาดหวังมาก	3.41-4.20
คาดหวังปานกลาง	2.61-3.40
คาดหวังน้อย	1.81-2.60
คาดหวังน้อยที่สุด	1.00-1.80

2. สถิติเชิงอนุมาน ข้อมูลที่ได้รับในแบบสอบถามส่วนที่หนึ่ง ผู้ศึกษาจะทำการทดสอบสมมติฐาน โดยศึกษาความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันและระดับการศึกษา ปัจจัยส่วนธุรกิจ ได้แก่ขนาดธุรกิจที่แบ่งตามจำนวนพนักงานประจำและประเภทธุรกิจ กับความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t-test และ F-test (one-way ANOVA) และทดสอบหาค่าความแตกต่างด้วยสถิติเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (Least-Significant Difference) โดยกำหนดค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.05 หรือระดับค่าความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการวิจัยโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งให้ผู้ว่าจ้างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลที่ได้จากการศึกษานำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี
3. ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
4. ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีจำแนกตามปัจจัยส่วนธุรกิจ
5. ข้อวิจารณ์

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ว่าจ้างในเรื่องเพศ ตำแหน่งงาน อายุ ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และระดับการศึกษา ดังตารางที่ 5-9 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 52.40 มากกว่าเพศชาย ซึ่งมี 69 คน คิดเป็นร้อยละ 47.60

ตารางที่ 5 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านเพศ

(n=145)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	69	47.6
หญิง	76	52.4
รวม	145	100

ตารางที่ 6 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านตำแหน่งงาน

(n=145)

ตำแหน่งงาน	จำนวน	ร้อยละ
กรรมการผู้จัดการ	44	30.3
ผู้บริหาร	80	55.2
อื่นๆ	21	14.5
รวม	145	100

จากตารางที่ 6 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 รองลงมาคือกรรมการผู้จัดการบริษัท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 และตำแหน่งอื่นๆ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5

ตารางที่ 7 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านอายุ

(n=145)

ตำแหน่งงาน	จำนวน	ร้อยละ
35 ปีหรือน้อยกว่า	14	9.7
36-40 ปี	23	15.9
41-45 ปี	36	24.8
46-50 ปี	40	27.6
51 ปี หรือมากกว่า	32	22.1
รวม	145	100

จากตารางที่ 7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 46-50 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 รองลงมาคือ มีอายุในช่วง 41-45 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 51 ปีหรือมากกว่า มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 ผู้ตอบแบบสอบถามที่

มีอายุ 36-40 ปี มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 35 ปีหรือน้อยกว่าจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7

ตารางที่ 8 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

(n=145)

ประสบการณ์การทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
2 ปี หรือน้อยกว่า	15	10.3
3-6 ปี	56	38.6
7-10 ปี	43	29.7
11 ปี หรือมากกว่า	31	21.4
รวม	145	100

จากตารางที่ 8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 3-6 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 38.6 รองลงมาคือ 7-10 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 29.7 ประสบการณ์ทำงาน 11 ปีหรือมากกว่า จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 และประสบการณ์ทำงาน 2 ปีหรือน้อยกว่า จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3

ตารางที่ 9 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านระดับการศึกษา

(n=145)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	36	24.8
ปริญญาโท	104	71.7
ปริญญาเอก	5	3.4
รวม	145	100

จากตารางที่ 9 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 71.7 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 และระดับปริญญาเอก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4

โดยสรุปข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าเป็นเพศหญิง มีตำแหน่งเป็นผู้บริหาร มีอายุในช่วง 46-50 ปี โดยมีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งงานปัจจุบัน 3-6 ปี และมีระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท

ข้อมูลส่วนธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

นอกจากข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องขนาดของธุรกิจ ซึ่งแบ่งตามจำนวนพนักงานประจำ และมูลค่าสินทรัพย์ถาวร รวมถึงประเภทของธุรกิจ ตารางที่ 10-12 แสดงข้อมูลส่วนธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 10 ข้อมูลส่วนธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านขนาดธุรกิจ (แบ่งตามจำนวนพนักงานประจำ)

(n=145)

ขนาดธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
กลาง	46	31.7
ใหญ่	99	68.3
รวม	145	100

จากตารางที่ 10 พบว่าธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่ จำนวน 99 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 68.3 และเป็นธุรกิจขนาดกลางจำนวน 46 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 31.7 และจากตารางที่ 11 พบว่าธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่ จำนวน 127 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 87.6 และเป็นธุรกิจขนาดกลางจำนวน 18 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 12.4

ตารางที่ 11 ข้อมูลส่วนธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านขนาดธุรกิจ (แบ่งตามมูลค่าสินทรัพย์ถาวร)

(n=145)

ขนาดธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
กลาง	18	12.4
ใหญ่	127	87.6
รวม	145	100

ตารางที่ 12 ข้อมูลส่วนธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านประเภทธุรกิจ

(n=145)

ประเภทธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	12	8.3
กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	14	9.7
ธุรกิจการเงิน	25	17.2
สินค้าอุตสาหกรรม	14	9.7
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	29	20
ทรัพยากร	13	9
บริการ	19	13.1
เทคโนโลยี	14	9.7
อื่นๆ	5	3.4
รวม	145	100

จากตารางที่ 12 พบว่าบริษัทของผู้ว่าจ้างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจประเภทอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างจำนวน 29 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 20 รองลงมาคือธุรกิจการเงินจำนวน 25 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 17.2 ธุรกิจบริการจำนวน 19 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 13.1 กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคและกลุ่มเทคโนโลยี จำนวน 14 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 9.7 กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารจำนวน 12 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 8.3 และธุรกิจประเภทอื่นๆ จำนวน 5 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.4

โดยสรุปข้อมูลส่วนธุรกิจ พบว่าผู้ว่าจ้างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในธุรกิจขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นใช้เกณฑ์จำนวนพนักงานประจำในบริษัทหรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของบริษัท และประกอบธุรกิจประเภทอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี

การวิเคราะห์เรื่องความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น ได้นำมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพระหว่างประเทศ (IES) ที่ออกโดย IFAC ฉบับที่ 2 (IES 2) ฉบับที่ 3 (IES 3) และฉบับที่ 4 (IES 4) มาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดความคาดหวังที่มีต่อนักบัญชี เนื่องจากมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศได้ผ่านการวิจัยความต้องการของมหาวิทยาลัย ผู้ว่าจ้าง รวมถึงผู้มีส่วนได้เสีย และการที่สภาวิชาชีพ

บัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นสมาชิกของ IFAC ดังนั้นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี จึงควรปฏิบัติตาม IES ด้วย ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้สรุปผลภาพรวมความคาดหวังของผู้จ้าง โดยแบ่งตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพระหว่างประเทศทั้ง 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 2 โปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ และฉบับที่ 4 ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ ดังนี้

ตารางที่ 13 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในภาพรวม

(n=145)

ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อ คุณลักษณะของนักบัญชี	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ	อันดับ
1. ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ	4.48	0.35	มากที่สุด	1
2. ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ	4.18	0.31	มาก	2
3. โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี	4.08	0.35	มาก	3
รวม	4.25	0.23	มากที่สุด	

จากตารางที่ 13 แสดงภาพรวมของความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีทั้ง 3 ด้านในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.25 และเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน พบว่าผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่มีความคาดหวังในด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.48 รองลงมาคือด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ และด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชีซึ่งมีความคาดหวังในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.18 และ 4.08 ตามลำดับ

จากผลการศึกษา เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังด้านค่านิยมทางวิชาชีพบัญชี จรรยาบรรณ และทัศนคติมากที่สุด อาจเนื่องจากรายงานทางการเงินที่เป็นผลผลิตของนักบัญชี ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มาโดยตลอดว่าไม่ได้ให้สัญญาณเตือนภัยแต่อย่างใด (สุวรรณ หวังเจริญเดช, 2547) โดยข้อมูลทางบัญชีขาดความน่าเชื่อถือ นักบัญชีไม่ได้รักษามาตรฐานทางวิชาชีพ ไม่ช่วยผู้บริหาร ทำให้การลงทุนและเศรษฐกิจล้มเหลว (ธวัช ภูษิตโกภักดิ์, 2544: 2) ดังนั้นผู้ว่าจ้างจึงต้องการให้นักบัญชีผู้ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจมีค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติในการทำงานมากที่สุด โดยรายละเอียดความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแต่ละด้าน ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพระหว่างประเทศ (IES) จะนำเสนอในรายละเอียดต่อไป

การวิเคราะห์รายละเอียดความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพระหว่างประเทศแต่ละฉบับ

มาตรฐานฉบับที่ 2 โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี

ภาพรวมความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านโปรแกรมการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยข้อมูลตามตารางที่ 14 ดังนี้

จากตารางที่ 14 แสดงภาพรวมความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อนักบัญชีด้านโปรแกรมการศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่าผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังในระดับมากที่สุดในเรื่องของความรู้ด้านการบัญชี การเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้องโดยมีค่าเฉลี่ย 4.31 ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ ค่าเฉลี่ย 4.04 และความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ถูกคาดหวังในระดับมากเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.90

ตารางที่ 14 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ภาพรวมตามมาตรฐานฉบับที่ 2 โปรแกรมการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

(n=145)				
โปรแกรมการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ	อันดับ
1. ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง	4.31	0.37	มากที่สุด	1
2. ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	4.04	0.48	มาก	2
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.90	0.58	มาก	3
รวม	4.08	0.38	มาก	

ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้แยกพิจารณารายละเอียดของแต่ละเรื่องของด้านโปรแกรมการศึกษาระดับมัธยมศึกษา แสดงดังตารางที่ 15-17

จากตารางที่ 15 แสดงความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีเรื่องความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในระดับมากที่สุดในเรื่องของการบัญชีการเงิน และการรายงานทางการเงิน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.50 ภาษีอากร ค่าเฉลี่ย 4.46 การบัญชีบริหารและการควบคุมทางการบริหาร ค่าเฉลี่ย 4.37 และกฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์ ค่าเฉลี่ย 4.21 ในขณะที่เรื่องการตรวจสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นทางวิชาชีพบัญชีและเรื่องค่านิยมทางวิชาชีพและจริยธรรมทางวิชาชีพ ถูกคาดหวังใน

ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.19 และ 4.12 ตามลำดับ

นอกจากนี้ พบว่าผู้ว่าจ้างมากกว่า 90% มีความคาดหวังมากถึงมากที่สุด สำหรับเรื่อง 3 อันดับแรก และเป็นที่น่าสนใจว่าความคาดหวังของผู้ว่าจ้างในภาพรวมนั้น ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ เป็นด้านที่ผู้ว่าจ้างคาดหวังมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดด้าน โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี เรื่องค่านิยมทางวิชาชีพและจริยธรรมทางวิชาชีพ กลับมีค่าเฉลี่ย ความคาดหวังน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากเรื่องทางวิชาชีพและจริยธรรมทางวิชาชีพ มีแทรกอยู่ใน แต่ละรายวิชา หรือมีในวิชาอื่นนอกเหนือจากวิชาบัญชีอยู่แล้ว

จากตารางที่ 16 พบว่าผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในระดับมาก ในเรื่องของความรู้ด้านตลาดทางการเงิน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.15 ความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและ โลกาภิวัตน์ ค่าเฉลี่ย 4.13 และความรู้ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจและความรู้ด้านวิธีการ เชิงปริมาณและสถิติ ซึ่งผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังในระดับมากเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.12 และ 4.10 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ว่าจ้างมากกว่า 80% มีความคาดหวังมากถึงมากที่สุดในเรื่อง 4 อันดับแรก

ความรู้ด้านตลาดทางการเงิน เป็นเรื่องที่คุณว่าจ้างให้ความคาดหวังมากที่สุด อาจเนื่องจากการพัฒนาทางวิชาชีพบัญชีเกี่ยวข้องกับการพัฒนาของตลาดทางการเงินโดยตรง ดังนั้นนักบัญชีจึง ควรมีความรู้ด้านตลาดทางการเงินควบคู่กับด้านบัญชีไปด้วย และในเรื่องของความรู้ด้านธุรกิจ ระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์ ปัจจุบันจะเห็นว่าการค้า การลงทุน ไม่ได้จำกัดอยู่แต่เพียงใน ประเทศเท่านั้น แต่ได้มีการขยายตัวออกไปยังต่างประเทศในลักษณะที่ไร้พรมแดน ทำให้มีการ ร่วมลงทุนและทำธุรกิจมากขึ้น (สุวรรณ หวังเจริญเดช, 2547)

ความรู้ทางการตลาด ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังน้อยที่สุด อาจเนื่องจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการแบ่งแยกหน้าที่กันอย่างชัดเจนตามแผนผัง องค์กร ซึ่งเรื่องงานด้านการตลาด จะมีนักการตลาดทำหน้าที่แยกต่างหาก จึงทำให้ผู้ว่าจ้างมีความ คาดหวังในเรื่องดังกล่าวน้อยที่สุด

ตารางที่ 15 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง

n=145

หน่วย : คน

(ร้อยละ)

ความรู้ด้านบัญชี การเงิน และ ความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยง เบนมาตรฐาน	ระดับ	อันดับ
1. การบัญชีการเงิน และการรายงานทางการเงิน	73 (50.3)	71 (49)	1 (0.70)	0 (0)	0 (0)	4.50	0.52	มากที่สุด	1
2. ภาษีอากร	69 (47.6)	74 (51)	2 (1.4)	0 (0)	0 (0)	4.46	0.53	มากที่สุด	2
3. การบัญชีบริหารและการควบคุมทางการบริหาร	62 (42.8)	75 (51.7)	8 (5.5)	0 (0)	0 (0)	4.37	0.59	มากที่สุด	3
4. กฎหมายธุรกิจและ กฎหมายพาณิชย์	47 (32.4)	82 (56.6)	16 (11)	0 (0)	0 (0)	4.21	0.63	มากที่สุด	4
5. การตรวจสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นทาง วิชาชีพบัญชี	45 (31)	83 (57.2)	17 (11.7)	0 (0)	0 (0)	4.19	0.63	มาก	5
6. ค่านิยมทางวิชาชีพและจริยธรรมทางวิชาชีพ	44 (30.3)	75 (51.7)	25 (17.2)	1 (0.7)	0 (0)	4.12	0.70	มาก	6
รวม	340	460	69	1	0	4.31	0.37	มากที่สุด	

ตารางที่ 16 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ

n=145

หน่วย : คน

(ร้อยละ)

ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยง เบนมาตรฐาน	ระดับ	อันดับ
1. ความรู้ด้านตลาดทางการเงิน	49 (33.8)	72 (49.7)	22 (15.2)	1 (0.7)	1 (0.7)	4.15	0.75	มาก	1
2. ความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและ โลกาภิวัตน์	50 (34.5)	67 (46.2)	25 (17.2)	3 (2.1)	0 (0)	4.13	0.77	มาก	2
3. ความรู้ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจ	45 (31)	75 (51.7)	23 (15.9)	2 (1.4)	0 (0)	4.12	0.72	มาก	3
4. ความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ	39 (26.9)	86 (59.3)	17 (11.7)	2 (1.4)	1 (0.7)	4.10	0.70	มาก	4
5. ความรู้ด้านพฤติกรรมองค์กร	46 (31.7)	68 (46.9)	29 (20)	2 (1.4)	0 (0)	4.09	0.75	มาก	5
6. ความรู้ด้านบรรษัทภิบาล (Corporate Governance)	39 (26.9)	76 (52.4)	29 (20)	1 (0.7)	0 (0)	4.06	0.71	มาก	6

ตารางที่ 16 (ต่อ)

n=145
หน่วย : คน
(ร้อยละ)

ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยง เบนมาตรฐาน	ระดับ	อันดับ
7. ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	33 (22.8)	81 (55.9)	29 (20)	2 (1.4)	0 (0)	4.00	0.70	มาก	7
8. ความรู้ด้านการจัดการและ การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์	36 (24.8)	66 (45.5)	40 (27.6)	3 (2.1)	0 (0)	3.93	0.78	มาก	8
9. ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์	36 (24.8)	65 (44.8)	42 (29)	2 (1.4)	0 (0)	3.93	0.77	มาก	8
10. ความรู้ด้านการตลาด	33 (22.8)	71 (49)	38 (26.2)	3 (2.1)	0 (0)	3.92	0.76	มาก	10
รวม	406	727	294	21	2	4.04	0.48	มาก	

ตารางที่ 17 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

n=145

หน่วย : คน
(ร้อยละ)

ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ	อันดับ
1. ความรู้ทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	43 (29.7)	73 (50.3)	27 (18.6)	2 (1.4)	0 (0)	4.08	0.73	มาก	1
2. ความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	44 (30.3)	67 (46.2)	30 (20.7)	4 (2.8)	0 (0)	4.04	0.79	มาก	2
3. สมรรถนะทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	39 (26.9)	64 (44.1)	39 (26.9)	3 (2.1)	0 (0)	3.96	0.79	มาก	3
4. สมรรถนะของผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	26 (17.9)	69 (47.6)	44 (30.3)	6 (4.1)	0 (0)	3.79	0.78	มาก	4
5. สมรรถนะด้านสารสนเทศในฐานะของผู้จัดการหรือผู้ประเมินหรือผู้ออกแบบสารสนเทศบทบาทใดบทบาทหนึ่งหรือหลายบทบาทรวมกัน	19 (13.1)	63 (43.4)	53 (36.6)	10 (6.9)	0 (0)	3.63	0.80	มาก	5
รวม	171	336	193	25	0	3.90	0.58	มาก	

จากตารางที่ 17 พบว่าผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในระดับมากในเรื่องของความรู้ทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 ความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ ค่าเฉลี่ย 4.04 และสมรรถนะด้านการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ ค่าเฉลี่ย 3.96 โดยผู้ว่าจ้างมากกว่า 70% ให้ความคาดหวังมากถึงมากที่สุดในเรื่อง 3 อันดับแรก ในขณะที่ผู้ว่าจ้างจำนวน 6.9% มีความคาดหวังน้อยถึงน้อยที่สุดเรื่องสมรรถนะด้านสารสนเทศในฐานะของผู้จัดการหรือผู้ประเมินหรือผู้ออกแบบสารสนเทศบทบาทใดบทบาทหนึ่งหรือหลายบทบาทรวมกัน

การที่ผู้ว่าจ้างคาดหวังให้นักบัญชีมีความรู้ทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่าเจาะลึกในการประเมินหรือออกแบบสารสนเทศ อาจเนื่องจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการแบ่งแยกหน้าที่กันอย่างชัดเจนระหว่างมีการแบ่งแยกหน้าที่กันอย่างชัดเจนตามแผนผังองค์กร ซึ่งเรื่องงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จะมีนักเทคโนโลยีสารสนเทศทำหน้าที่แยกต่างหาก จึงทำให้ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังต่อนักบัญชีในเรื่องดังกล่าววน้อยที่สุด

โดยสรุป ผู้ว่าจ้างมีในเรื่องความคาดหวังในด้านโปรแกรมการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุดในเรื่องของความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในเรื่องของบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงิน ภาษีอากร เรื่องความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ โดยเฉพาะในเรื่องของความรู้ด้านตลาดทางการเงิน และความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์ และเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะในเรื่องของความรู้ทั่วไปและการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ

มาตรฐานฉบับที่ 3 ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ

ภาพรวมความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อมูลตามตารางที่ 18 ดังนี้

จากตารางที่ 18 แสดงภาพรวมความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อนักบัญชีด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพพบว่าผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังในระดับมากที่สุดในเรื่องของทักษะทางปัญญา โดยมีค่าเฉลี่ย 4.32 ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ค่าเฉลี่ย 4.21 และทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ค่าเฉลี่ย 4.20 ในขณะที่เรื่องทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารและเรื่องทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ถูกคาดหวังในระดับมากเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ย

4.16 และ 4.00 ตามลำดับ ตารางที่ 19-23 แสดงรายละเอียดความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อนักบัญชี ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพในแต่ละเรื่อง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 18 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ภาพรวมตามมาตรฐานฉบับที่ 3 ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ

(n=145)

ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ	อันดับ
1. ทักษะทางปัญญา	4.32	0.55	มากที่สุด	1
2. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	4.21	0.46	มากที่สุด	2
3. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	4.20	0.51	มาก	3
4. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	4.16	0.44	มาก	4
5. ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	4.00	0.57	มาก	5
รวม	4.18	0.31	มาก	

จากตารางที่ 19 ทักษะทางปัญญา พบว่าผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังในระดับมากที่สุดในเรื่องของทักษะในการสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.40 ความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อน ค่าเฉลี่ย 4.31 และทักษะการสอบถาม วิจัยและการวิเคราะห์ถูกคาดหวังในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.25 และผู้ว่าจ้างมากกว่า 90% มีความคาดหวังมากถึงมากที่สุด ใน 2 อันดับแรก

อย่างไรก็ตาม จะเห็นว่าผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังในทุกเรื่องของทักษะทางปัญญาในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากการทำงานเบื้องต้นนักบัญชี จำเป็นต้องมีทักษะเพื่อที่จะเรียนรู้และเข้าใจงาน โดยสามารถสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ ได้อีกทั้งการดำเนินธุรกิจมีกิจกรรมทางการค้าเกิดขึ้นมากมายแตกต่างกัน ปัญหาจึงเกิดขึ้นได้ง่าย ดังนั้นความสามารถแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อนจึงเป็นสิ่งสำคัญด้วย

ตารางที่ 19 รายละเอียดความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ทักษะทางปัญญา

n=145
หน่วย : คน
(ร้อยละ)

ทักษะทางปัญญา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ	อันดับ
1. ทักษะในการสื่อสาร ทั้งกับคนและสื่อต่างๆ	72 (49.7)	59 (40.7)	14 (9.7)	0 (0)	0 (0)	4.40	0.66	มากที่สุด	1
2. ความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อน	61 (42.1)	70 (48.3)	13 (9)	1 (0.7)	0 (0)	4.31	0.69	มากที่สุด	2
3. ทักษะการสอบถามวิจัยและการวิเคราะห์	57 (39.3)	67 (46.2)	21 (14.5)	0 (0)	0 (0)	4.25	0.69	มากที่สุด	3
รวม	190	196	48	1	0	4.32	0.55	มากที่สุด	

ตารางที่ 20 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล

n=145

หน่วย : คน

(ร้อยละ)

ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ	อันดับ
1. ความสามารถในการปรับตัว ให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง	57 (39.3)	76 (52.4)	11 (7.6)	1 (0.7)	0 (0)	4.30	0.64	มากที่สุด	1
2. ความรับผิดชอบ สามารถจัดการตนเองได้	58 (40)	62 (42.8)	25 (17.2)	0 (0)	0 (0)	4.23	0.72	มากที่สุด	2
3. ความคิดริเริ่ม เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	50 (34.5)	72 (49.7)	23 (15.9)	0 (0)	0 (0)	4.19	0.69	มาก	3
4. ความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี	50 (34.5)	72 (49.7)	23 (15.9)	0 (0)	0 (0)	4.19	0.69	มาก	3
5. การปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพจรรยาบรรณและทัศนคติในการตัดสินใจ	51 (35.2)	69 (47.6)	24 (16.6)	1 (0.7)	0 (0)	4.17	0.72	มาก	5
6. มีความสามารถจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนด	41 (28.3)	87 (60)	17 (11.7)	0 (0)	0 (0)	4.17	0.61	มาก	5
รวม	307	438	123	2	0	4.21	0.46	มาก	

จากตารางที่ 20 ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล พบว่าผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังในระดับมากที่สุดในเรื่องความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.30 ได้รับความพึงพอใจ สามารถจัดการตนเองได้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.23 และเรื่องความคิดริเริ่ม สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพถูกคาดหวังในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.19 นอกจากนี้พบว่าผู้ว่าจ้างมากกว่า 90% มีความคาดหวังมากถึงมากที่สุดในเรื่องอันดับแรกเท่านั้น

ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังมากที่สุดในเรื่องของความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง อาจเนื่องมาจากปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงภายนอกอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบให้มีการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร บุคคลจึงต้องมีความสามารถแก้ปัญหาใหม่ด้วยแนวทางและวิธีการที่สร้างสรรค์ โดยมีการพัฒนาความรู้และทักษะในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (เมธาวุฒิ พิรพรวิฑูร, 2551)

จากตารางที่ 21 ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน พบว่าผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังในระดับมากที่สุดในเรื่องรายงานทางการเงิน (Reporting) โดยมีค่าเฉลี่ย 4.38 การวัดมูลค่าและการประเมินราคา (Measurement) ค่าเฉลี่ย 4.23 และความชำนาญทางตัวเลขและเทคโนโลยี ถูกคาดหวังในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.16 นอกจากนี้ พบว่าผู้ว่าจ้างมากกว่า 90% มีความคาดหวังมากถึงมากที่สุดในเรื่องอันดับแรกเท่านั้น

ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังเรื่องทักษะการจัดทำรายงานทางการเงิน (Reporting) มากที่สุด อาจเนื่องจากรายงานทางการเงิน เป็นผลผลิตของนักบัญชีที่แสดงผลประกอบการของธุรกิจในภาพรวมทั้งหมด ดังนั้นรายงานทางการเงินจึงต้องมีความน่าเชื่อถือ โดยเฉพาะในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากมีผู้ใช้รายงานทางการเงินเป็นจำนวนมาก

จากตารางที่ 22 ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร พบว่าผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังในระดับมากที่สุดในเรื่องการทำงานเป็นทีม โดยมีค่าเฉลี่ย 4.40 การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มีวัฒนธรรมหรือมีความเห็นต่างกัน ค่าเฉลี่ย 4.23 และความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ปรึกษาหารือและช่วยกันแก้ปัญหาได้ ถูกคาดหวังในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.22 และผู้ว่าจ้างมากกว่า 85% มีความคาดหวังมากถึงมากที่สุดในเรื่อง 2 อันดับแรก และเรื่องอันดับที่ 4

ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังในเรื่องการทำงานเป็นทีมมากที่สุด อาจเนื่องการทำงานร่วมกันในองค์กร โดยเฉพาะองค์กรขนาดใหญ่ จำเป็นต้องมีทักษะการปฏิสัมพันธ์ในการทำงานเป็นทีมกับคนในองค์กรเป็นจำนวนมาก เพื่อให้เกิดการประสานงานและร่วมมือร่วมใจในการทำงาน โดยความสำเร็จขององค์กรไม่สามารถขึ้นอยู่กับผู้ใดผู้หนึ่งได้

จากตารางที่ 23 ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ พบว่าผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังทุกเรื่องในระดับมาก โดยสองอันดับแรกคือเรื่องความเป็นผู้นำและเรื่องความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.10 และความสามารถตัดสินใจวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการองค์กรทั้งบุคลากรและทรัพยากร ค่าเฉลี่ย 3.92 นอกจากนี้ผู้ว่าจ้างมากกว่า 75% มีความคาดหวังมากถึงมากที่สุดในเรื่อง 2 อันดับแรก

เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังทุกเรื่องของทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ในระดับมากเท่านั้น ไม่มีเรื่องใดที่ผู้ว่าจ้างให้ความคาดหวังระดับมากที่สุด ซึ่งแตกต่างจากแต่ละเรื่องของทักษะอื่นๆ นอกจากนี้เรื่องความเป็นผู้นำและความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้ มีผู้ว่าจ้างเพียง 75-80 % เท่านั้น ที่มีความคาดหวังมากถึงมากที่สุด และมีความคาดหวังปานกลางถึง 20.7%

โดยสรุป ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังในเรื่องทักษะนักบัญชีมืออาชีพในระดับมากที่สุดในเรื่องของทักษะทางปัญญา โดยเฉพาะในเรื่องของทักษะการสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ ความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อน การสอบถาม วิจัยและวิเคราะห์ และทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล โดยเฉพาะในเรื่องของความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ความรับผิดชอบ สามารถจัดการตนเองได้

ในหัวข้อถัดไป จะนำเสนอความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 4 ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ

ตารางที่ 21 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน

n=145

หน่วย : คน

(ร้อยละ)

ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ	อันดับ
1. การรายงานทางการเงิน (Reporting)	67 (46.2)	67 (46.2)	10 (6.9)	1 (0.7)	0 (0)	4.38	0.65	มากที่สุด	1
2. การวัดมูลค่าและประเมินราคา (Measurement)	54 (37.2)	74 (51)	14 (9.7)	3 (2.1)	0 (0)	4.23	0.71	มากที่สุด	2
3. ความชำนาญทางตัวเลขและเทคโนโลยี	45 (31)	79 (54.5)	20 (13.8)	1 (0.70)	0 (0)	4.16	0.67	มาก	3
4. ความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ	47 (32.4)	71 (49)	26 (17.9)	1 (0.7)	0 (0)	4.13	0.72	มาก	4
5. วิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง	41 (28.3)	81 (55.9)	21 (14.5)	2 (1.4)	0 (0)	4.11	0.69	มาก	5
รวม	254	372	91	8	0	4.20	0.51	มาก	

ตารางที่ 22 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร

n=145

หน่วย : คน

(ร้อยละ)

ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยง เบนมาตรฐาน	ระดับ	อันดับ
1. การทำงานเป็นทีม	77 (53.5)	51 (35.2)	15 (10.3)	2 (1.4)	0 (0)	4.40	0.73	มากที่สุด	1
2. การปฏิสัมพันธ์กับผู้มีวัฒนธรรมหรือความ คิดเห็นต่างกัน	56 (38.6)	68 (46.9)	20 (13.8)	1 (0.7)	0 (0)	4.23	0.71	มากที่สุด	2
3. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติงานหรือและ ช่วยกันแก้ไขปัญหาได้	56 (38.6)	65 (44.8)	24 (16.6)	0 (0)	0 (0)	4.22	0.71	มากที่สุด	3
4. การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับ ได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ	41 (28.3)	83 (57.2)	21 (14.5)	0 (0)	0 (0)	4.14	0.64	มาก	4
5. มีความสามารถในการ เสนอรายงาน อภิปราย ในทักษะของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ	40 (27.6)	82 (56.6)	23 (15.9)	0 (0)	0 (0)	4.12	0.65	มาก	5

ตารางที่ 22 (ต่อ)

n=145

หน่วย : คน
(ร้อยละ)

ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร	มาก ที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยง เบนมาตรฐาน	ระดับ	อันดับ
6. การทำงานร่วมกับกลุ่มคน ที่มีวัฒนธรรมที่ แตกต่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ	37 (25.5)	81 (55.9)	27 (18.6)	0 (0)	0 (0)	4.07	0.66	มาก	6
7. สามารถฟังและอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงวัฒนธรรมและภาษาอื่นๆ	35 (24.1)	69 (47.6)	40 (27.6)	1 (0.7)	0 (0)	3.95	0.74	มาก	7
รวม	342	499	170	4	0	4.16	0.44	มาก	

ตารางที่ 23 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ

n=145

หน่วย : คน

(ร้อยละ)

ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ	อันดับ
1. มีความเป็นผู้นำ	45 (31)	70 (48.3)	30 (20.7)	0 (0)	0 (0)	4.10	0.71	มาก	1
2. มีความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณา	51 (35.2)	61 (42.1)	30 (20.7)	3 (2.1)	0 (0)	4.10	0.80	มาก	1
3. สามารถตัดสินใจวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการองค์กร ทั้งบุคลากรและทรัพยากร	35 (24.1)	65 (44.8)	43 (29.7)	2 (1.4)	0 (0)	3.92	0.77	มาก	3
4. สามารถบริหารงานบุคคล อย่างมีประสิทธิภาพ	32 (22.1)	64 (44.1)	49 (33.8)	0 (0)	0 (0)	3.88	0.74	มาก	4
รวม	163	260	152	5	0	4.00	0.57	มาก	

มาตรฐานฉบับที่ 4 ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ

จากตารางที่ 24 ภาพรวมความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีด้าน ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ มีระดับมากที่สุด โดยผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่มีความ คาดหวังในทิศทางเดียวกัน โดยมีความคาดหวังทุกเรื่องในระดับมากที่สุด โดย 3 อันดับแรกคือ เรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจ ที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม เที่ยงธรรมและ ซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.63 ความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับ ค่าเฉลี่ย 4.53 และความรับผิดชอบในงานของตน ไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ค่าเฉลี่ย 4.51 นอกจากนี้พบว่าผู้ว่าจ้างมากกว่า 95% มีความคาดหวังมากถึงมากที่สุดในเรื่อง 4 อันดับแรกและ ผู้ว่าจ้างมากกว่า 90% มีความคาดหวังมากถึงมากที่สุดในเรื่อง 2 อันดับสุดท้าย

การที่ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังเรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจ ที่จะ ปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม เที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด อาจเนื่องจากเรื่องดังกล่าว เปรียบเสมือนตัวแทนอันดับแรกของการมีค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติที่ดี

โดยสรุป ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังในทุกเรื่องของด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องของความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะ ปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม เที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด และความรับผิดชอบต่อองค์กร และการรักษาความลับ

ในหัวข้อถัดไป จะนำเสนอความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยส่วนธุรกิจ

ตารางที่ 24 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ภาพรวมตามมาตรฐานฉบับที่ 4 ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ

n=145

หน่วย : คน

(ร้อยละ)

ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ	อันดับ
1. ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริต	97 (66.9)	43 (29.7)	5 (3.4)	0 (0)	0 (0)	4.63	0.55	มากที่สุด	1
2. ความรับผิดชอบต่อองค์กร และการรักษาความลับ	82 (56.6)	58 (40)	5 (3.4)	0 (0)	0 (0)	4.53	0.57	มากที่สุด	2
3. มีความรับผิดชอบในงานของตนไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร	79 (54.5)	61 (42.1)	5 (3.4)	0 (0)	0 (0)	4.51	0.57	มากที่สุด	3
4. ความสนใจใฝ่รู้และตั้งใจที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา	69 (47.6)	70 (48.3)	6 (4.1)	0 (0)	0 (0)	4.43	0.58	มากที่สุด	4
5. มีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน	68 (46.9)	72 (49.7)	5 (3.4)	0 (0)	0 (0)	4.43	0.56	มากที่สุด	4
6. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของบริษัทและสาธารณะ	59 (40.7)	77 (53.1)	9 (6.2)	0 (0)	0 (0)	4.34	0.59	มากที่สุด	6
รวม	454	381	35	0	0	4.48	0.35	มากที่สุด	

ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การศึกษาในครั้งนี้ ไม่เพียงศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น ยังได้จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลอีกด้วย เนื่องจากการทบทวนวรรณกรรมชลิมาศ วัชปฤดา, 2550 ที่ว่า เพศแตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหารฝ่ายบัญชีแตกต่างกัน สนทนา เขมวรัตน์, 2549 ที่ว่า ผู้บริหารสถานประกอบการที่มีอายุต่างกันมีความคาดหวังต่อลักษณะของบัณฑิตแตกต่างกัน และนอกเหนือจากด้านอายุแล้ว การศึกษาของ Swangnate, 2004 พบว่าประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบันและระดับการศึกษาของผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินมีผลต่อระดับความคาดหวังต่อลักษณะการทำงาน of นักบัญชีแตกต่างกันด้วย

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดสมมติฐานเพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม t-test และค่าเฉลี่ยมากกว่าสองกลุ่ม หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 25-79 จะแสดงรายละเอียดผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 4 ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ผู้ว่าจ้างที่เพศแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแตกต่างกัน

จากการกรอบแนวคิดในบทที่ 2 นั้น ได้ใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย t-test เพื่อทดสอบสมมติฐานด้านเพศ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลที่ได้แสดงรายละเอียด ดังตารางที่ 25-35

จากตารางที่ 25 ผู้ว่าจ้างที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชีไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังในด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี ในระดับมาก โดยผู้ว่าจ้างเพศชายมีความคาดหวัง (ค่าเฉลี่ย 4.09) มากกว่าผู้ว่าจ้างเพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 4.08) และ

เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าผู้ว่าจ้างเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังในทุกๆ เรื่องใกล้เคียงกัน จากการศึกษา พบว่าทั้งเพศหญิงและเพศชายต่างมีความคาดหวังในเรื่องความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องมากที่สุด ตารางถัดไปจะแสดงรายละเอียดในแต่ละเรื่องของ ด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี ดังนี้

ตารางที่ 25 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านโปรแกรมการศึกษา วิชาชีพบัญชี จำแนกตามเพศ

โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี	เพศ		t-test	
	ชาย	หญิง	t	P-Value
1. ความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง	4.30	4.31	-0.15	0.88
2. ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	4.05	4.04	0.05	0.96
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.92	3.89	0.30	0.77
รวม	4.09	4.08	0.14	0.89

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 26 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามเพศ

ความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง	เพศ		t-test	
	ชาย	หญิง	t	P-Value
1. การบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงิน	4.48	4.51	-0.41	0.69
2. ภาษีอากร	4.42	4.50	-0.91	0.37
3. การบัญชีบริหารและการควบคุมทางการเงิน	4.42	4.33	0.93	0.35
4. กฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์	4.20	4.22	-0.20	0.84
5. การตรวจสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นทางวิชาชีพบัญชี	4.19	4.20	-0.09	0.93
6. ค่านิยมทางวิชาชีพและจริยธรรมทางวิชาชีพ	4.12	4.12	-0.02	0.98
รวม	4.30	4.31	-0.15	0.88

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 26 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านบัญชีการเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความรู้

เรื่องการบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงินมากที่สุด รองลงมาภาษีอากร และการบัญชีบริหาร และการควบคุมทางการเงินตามลำดับ

ตารางที่ 27 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ จำแนกตามเพศ

ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	เพศ		t-test	
	ชาย	หญิง	t	P-Value
1. ความรู้ด้านตลาดทางการเงิน	4.25	4.07	1.46	0.15
2. ความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์	4.09	4.17	-0.66	0.51
3. ความรู้ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจ	4.22	4.04	1.50	0.14
4. ความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ	4.13	4.08	0.44	0.66
5. ความรู้ด้านพฤติกรรมองค์กร	4.03	4.14	-0.92	0.36
6. ความรู้ด้านบรรษัทภิบาล (Corporate Governance)	4.09	4.03	0.52	0.60
7. ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	4.04	3.96	0.71	0.48
8. ความรู้ด้านการจัดการและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์	3.83	4.03	-1.55	0.12
9. ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์	3.90	3.96	-0.48	0.63
10. ความรู้ด้านการตลาด	3.90	3.95	-0.39	0.70
รวม	4.05	4.04	0.05	0.96

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 27 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ พบว่า ผู้ว่าจ้างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แม้ภาพรวมเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เพศชายให้ความคาดหวัง 3 อันดับแรกในเรื่องความรู้ด้านตลาดทางการเงิน ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจและด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ ในขณะที่เพศหญิงให้ความคาดหวัง 3 อันดับแรกในเรื่องของความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์ ด้านพฤติกรรมองค์กรและด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ ซึ่งจะเห็นได้ว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างให้ความสำคัญในเรื่องวิธีการเชิงปริมาณและสถิติมากเป็น 3 อันดับแรกเช่นเดียวกัน แม้ผลการศึกษาภาพรวมจะพบว่า ความรู้ด้านตลาดการเงินเป็นเรื่องที่ผู้ว่าจ้างให้ความคาดหวังมากที่สุด

ตารางที่ 28 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามเพศ

ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	เพศ		t-test	
	ชาย	หญิง	t	P-Value
1. ความรู้ทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.16	4.01	1.21	0.23
2. ความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.06	4.03	0.24	0.81
3. สมรรถนะทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.99	3.93	0.39	0.70
4. สมรรถนะของผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.77	3.82	-0.37	0.72
5. สมรรถนะด้านสารสนเทศในฐานะของผู้จัดการหรือผู้ประเมินหรือผู้ออกแบบสารสนเทศ บทบาทใดบทบาทหนึ่งหรือหลายบทบาทรวมกัน	3.61	3.64	-0.27	0.79
รวม	3.92	3.89	0.30	0.77

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 28 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้ว่าจ้างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังใกล้เคียงกัน และเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าผู้ว่าจ้างทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างให้ความคาดหวัง 2 อันดับแรกในเรื่องความรู้ทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุดเช่นกัน

จากตารางที่ 29 ผู้ว่าจ้างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังในด้านทักษะนักบัญชีในระดับมาก โดยผู้ว่าจ้างเพศหญิงมีความคาดหวัง (ค่าเฉลี่ย 4.20) มากกว่าผู้ว่าจ้างเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 4.16) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเพศชายมีความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญามากที่สุด รองลงมาคือทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน และทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ซึ่งมีความคาดหวังไปในทิศทางเดียวกันกับเพศหญิงที่มีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวเป็น 3 อันดับแรก ตารางถัดไปจะแสดงรายละเอียดในแต่ละเรื่องของด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 29 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ
จำแนกตามเพศ

ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ	เพศ		t-test	
	ชาย	หญิง	t	P-Value
1. ทักษะทางปัญญา	4.33	4.31	0.19	0.85
2. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	4.16	4.25	-1.06	0.29
3. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	4.17	4.23	-0.78	0.43
4. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	4.13	4.19	0.76	0.45
5. ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	4.00	4.00	0.03	0.97
รวม	4.16	4.20	-0.73	0.47

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 30 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางปัญญา
จำแนกตามเพศ

ทักษะทางปัญญา	เพศ		t-test	
	ชาย	หญิง	t	P-Value
1. ทักษะในการสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ	4.38	4.42	-0.40	0.69
2. ความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อน	4.38	4.25	1.10	0.27
3. ทักษะการสอบถาม วิจัยและการวิเคราะห์	4.23	4.26	0.27	0.79
รวม	4.33	4.31	0.19	0.85

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 30 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญา พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมแม้เพศชายจะมีความคาดหวังมากกว่าเพศหญิง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเพศหญิงมีความคาดหวังเรื่องทักษะการสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆและการสอบถาม วิจัยและการวิเคราะห์มากกว่าเพศชาย อย่างไรก็ตามทั้งเพศชายและหญิงต่างมีความคาดหวังในเรื่องทักษะในการสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ มากที่สุดเช่นกัน

จากตารางที่ 31 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีเพศหญิงมีความคาดหวัง (ค่าเฉลี่ย 4.30) มากกว่าเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 4.06) ในเรื่องความคิดริเริ่ม เรียนรู้ได้ด้วยตนเองแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างเพศชายมีความคาดหวังในเรื่องความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด รองลงมาคือความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและการปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติในการตัดสินใจ ในขณะที่เพศหญิงมีความคาดหวังเรื่องความรับผิดชอบ สามารถจัดการตนเองได้มากที่สุด รองลงมาคือความคิดริเริ่ม เรียนรู้ได้ด้วยตนเองและความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ว่าจ้างทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างให้ความสำคัญเรื่องความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงเป็น 3 อันดับแรกเช่นกัน

ตารางที่ 31 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล จำแนกตามเพศ

ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	เพศ		t-test	
	ชาย	หญิง	t	P-Value
1. ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง	4.33	4.28	0.54	0.59
2. ความรับผิดชอบ สามารถจัดการตนเองได้	4.13	4.32	-1.55	0.12
3. ความคิดริเริ่ม เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.06	4.30	-2.18	0.03*
4. ความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี	4.19	4.18	0.04	0.97
5. การปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติในการตัดสินใจ	4.19	4.16	0.25	0.80
6. มีความสามารถจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จัดแจงงานให้เสร็จได้ตามกำหนด	4.09	4.24	-1.48	0.14
รวม	4.16	4.25	-1.06	0.29

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 32 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน พบว่าผู้ว่าจ้างเพศหญิงมีความคาดหวัง (ค่าเฉลี่ย 4.26) มากกว่าเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 3.99) ในเรื่องความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างเพศชายมีความคาดหวังในเรื่องรายงานทางการเงินมากที่สุด รองลงมาคือการวัดมูลค่าและประเมินราคา และความชำนาญทางตัวเลขและเทคโนโลยี ในขณะที่เพศหญิงให้ความสำคัญเรื่องรายงานทางการเงินมากที่สุดเช่นกัน รองลงมาคือความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับและการวัดมูลค่า

และประเมินราคา อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้ว่าจ้างทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างให้ความคาดหวังเรื่อง รายงานทางการเงิน การวัดมูลค่าและประเมินราคามากที่สุดเป็น 3 อันดับแรกเช่นกัน

ตารางที่ 32 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางวิชาการเชิง ปฏิบัติและหน้าที่งาน จำแนกตามเพศ

ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	เพศ		t-test	
	ชาย	หญิง	t	P-Value
1. การรายงานทางการเงิน (Reporting)	4.30	4.45	-1.34	0.18
2. การวัดมูลค่าและประเมินราคา (Measurement)	4.25	4.22	0.19	0.85
3. ความชำนาญทางตัวเลขและเทคโนโลยี	4.17	4.14	0.26	0.80
4. ความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ	3.99	4.26	-2.36	0.02*
5. วิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง	4.13	4.09	0.33	0.74
รวม	4.17	4.23	-0.78	0.44

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 33 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและการสื่อสาร พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมเพศหญิงมีความคาดหวังมากกว่าเพศชาย อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังในเรื่องการทำงานเป็นทีม การปฏิสัมพันธ์กับผู้มีวัฒนธรรมหรือความคิดเห็นแตกต่างกัน และความสามารถทำงานร่วมกับ ผู้อื่น ปรึกษาหารือและช่วยกันแก้ปัญหาได้มากเป็น 3 อันดับแรกเช่นกัน

จากตารางที่ 34 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะการบริหารองค์กรและการ จัดการธุรกิจ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แม้ภาพรวมทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังเท่ากัน แต่เมื่อพิจารณา รายละเอียด พบว่าเพศหญิงมีความคาดหวังเรื่องความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจ ได้มากที่สุด ในขณะที่เพศชายมีความคาดหวังในเรื่องความเป็นผู้นำมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ผู้ว่าจ้าง ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างมีความคาดหวังเรื่องความเข้าใจในธุรกิจสามารถพิจารณาและตัดสินใจ ได้ และความเป็นผู้นำมากเป็น 2 อันดับแรกเช่นกัน

ตารางที่ 33 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางการ
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร จำแนกตามเพศ

ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	เพศ		t-test	
	ชาย	หญิง	t	P-Value
1. การทำงานเป็นทีม	4.29	4.50	-1.74	0.08
2. การปฏิสัมพันธ์กับผู้มีวัฒนธรรมหรือความคิดเห็นต่างกัน	4.19	4.28	-0.75	0.45
3. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ประโยชน์หรือและ ช่วยกันแก้ไขปัญหาคได้	4.16	4.28	-0.99	0.33
4. การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ	4.16	4.12	0.38	0.70
5. มีความสามารถในการเสนอรายงาน อภิปราย ในทัศนะของ ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.12	4.12	-0.02	0.98
6. การทำงานร่วมกับกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมที่ต่างกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.06	4.08	-0.19	0.85
7. สามารถฟังและอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึง วัฒนธรรมและภาษาอื่นๆ	3.96	3.95	0.07	0.94
รวม	4.13	4.19	0.76	0.45

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 34 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะการบริหารองค์กร
และการจัดการธุรกิจ จำแนกตามเพศ

ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	เพศ		t-test	
	ชาย	หญิง	t	P-Value
1. มีความเป็นผู้นำ	4.09	4.12	-0.26	0.79
2. มีความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้	4.04	4.16	-0.86	0.39
3. สามารถตัดสินใจวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการองค์กรทั้ง บุคลากรและทรัพยากร	3.97	3.87	0.80	0.42
4. สามารถบริหารงานบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ	3.90	3.87	0.24	0.81
รวม	4.00	4.00	0.03	0.97

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 35 ผู้ว่าจ้างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคาดหวังในแต่ละเรื่องของด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างเพศหญิงมีความคาดหวังมากกว่าเพศชาย เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าเพศชายมีความคาดหวังเรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรม และซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด รองลงมาคือความรับผิดชอบในงานของตนไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันควร และความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับ ในขณะที่เพศหญิงมีความคาดหวังในเรื่องอันดับแรกเช่นเดียวกับเพศชาย รองลงมาคือความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับ และความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้ว่าจ้างทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างมีความคาดหวังในเรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับมากที่สุดเป็น 3 อันดับแรกเช่นกัน

ตารางที่ 35 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ จำแนกตามเพศ

ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ	เพศ		t-test	
	ชาย	หญิง	t	P-Value
1. ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริต	4.57	4.70	-1.44	0.15
2. ความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับ	4.54	4.53	0.11	0.92
3. มีความรับผิดชอบในงานของตนไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร	4.55	4.47	0.82	0.42
4. ความสนใจใฝ่รู้และตั้งใจที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา	4.38	4.49	-1.15	0.25
5. มีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน	4.35	4.51	-1.78	0.08
6. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของบริษัทและสาธารณะ	4.35	4.34	0.06	0.95
รวม	4.45	4.51	-0.90	0.37

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างทั้งเพศชายและ

เพศหญิงต่างมีความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความรู้เรื่องการบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงินมากที่สุด รองลงมาภาษีอากรและการบัญชีบริหารและการควบคุมทางการบริหารรวมถึงความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ และความรู้ทั่วไปและการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยทั้งเพศชายและหญิงมีความคาดหวังด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชีใกล้เคียงกัน

ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ พบว่าผู้ว่าจ้างเพศหญิงมีความคาดหวังในเรื่องของความคิดริเริ่ม เรียนรู้ได้ด้วย และความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ มากกว่าเพศชาย ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นอกจากนี้พบว่า ผู้ว่าจ้างทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างมีความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีทักษะทางปัญญา สามารถสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ แก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อนและสามารถสอบถามวิจัยและการวิเคราะห์ได้ โดยเพศหญิงมีความคาดหวังในด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพมากกว่าเพศชาย

ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างมีความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความโปร่งใส ความเป็นอิสระความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตรวมถึงมีความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับมากที่สุดเป็น 3 อันดับแรกเช่นกัน โดยเพศหญิงมีความคาดหวังในด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติมากกว่าเพศชาย

สมมติฐานที่ 2 ผู้ว่าจ้างที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแตกต่างกัน

จากการกรอบแนวคิดในบทที่ 2 ได้ใช้การทดสอบ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบสมมติฐานด้านอายุ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลที่ได้แสดงรายละเอียด ดังตารางที่ 36-51

จากตารางที่ 36 ผู้ว่าจ้างที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชีไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างทุกช่วงอายุมีความคาดหวังด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชีในระดับมาก โดยผู้ว่าจ้างที่มีอายุในช่วง 35 ปีหรือน้อยกว่า ช่วง 36-40 ปี และ 41-45 ปี มีความคาดหวังมากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุในช่วง 45 ปีขึ้นไป เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่มีความคาดหวังไปในทิศทางเดียวกันคือคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความรู้ด้านการบัญชี การเงินและความรู้เกี่ยวข้องมาก

ที่สุด รองลงมาคือความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจและความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

ตารางที่ 36 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านโปรแกรมการศึกษา
วิชาชีพบัญชี จำแนกตามอายุ

โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี	อายุ (ปี)					F-test	
	35 หรือ น้อยกว่า	36-40	41-45	46-50	51 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง	4.49	4.41	4.26	4.28	4.25	1.68	0.16
2. ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	4.02	4.04	4.16	4.03	3.96	0.76	0.55
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.86	3.84	3.91	3.90	3.96	0.16	0.96
รวม	4.12	4.10	4.11	4.07	4.06	0.16	0.96

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 37 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านบัญชี การเงิน
และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามอายุ

ความรู้ด้านบัญชี การเงิน และ ความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง	อายุ (ปี)					F-test	
	35 หรือ น้อยกว่า	36- 40	41- 45	46- 50	51 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. การบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงิน	4.64	4.52	4.36	4.48	4.59	1.23	0.30
2. ภาษีอากร	4.64	4.48	4.44	4.33	4.56	1.41	0.23
3. การบัญชีบริหารและการควบคุมทางการบริหาร	4.57	4.30	4.25	4.33	4.53	1.54	0.20
4. กฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์	4.36	4.43	4.14	4.18	4.13	1.24	0.30
5. การตรวจสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นทาง วิชาชีพบัญชี	4.43	4.39	4.25	4.23	3.84	3.95	0.01*
6. ค่านิยมทางวิชาชีพและจริยธรรมทางวิชาชีพ	4.29	4.30	4.14	4.15	3.84	1.90	0.11
รวม	4.49	4.41	4.26	4.28	4.25	1.68	0.16

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 38 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องการตรวจสอบบัญชีและการให้
ความเชื่อมั่นทางวิชาชีพบัญชี จำแนกตามอายุ

อายุของผู้ว่าจ้าง	อายุของผู้ว่าจ้าง				
	35 ปีหรือน้อยกว่า	36-40 ปี	41-45 ปี	46-50 ปี	51 ปีหรือมากกว่า
35 ปีหรือน้อยกว่า					*
36-40 ปี					*
41-45 ปี					*
46-50 ปี					*
51 ปี หรือมากกว่า	*	*	*	*	

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 37 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องความรู้เรื่องด้านบัญชี การเงิน และ
ความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้ว่าจ้างอายุ 35 ปีหรือน้อยกว่า มีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด
และจากตารางที่ 38 ทดสอบค่าความแตกต่างด้วยสถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (LSD)
พบว่า ผู้ว่าจ้างอายุในช่วงน้อยกว่า 51 ปีมีความคาดหวังเรื่องการตรวจสอบบัญชีและการให้ความ
เชื่อมั่นทางวิชาชีพบัญชีมากกว่าผู้ว่าจ้างอายุ 51 ปีหรือมากกว่า ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดย
ผู้ว่าจ้างอายุ 51 ปีหรือมากกว่าให้ความคาดหวังเรื่องการบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงิน
มากที่สุด อย่างไรก็ตามพบว่าผู้ว่าจ้างทุกช่วงอายุมีความคาดหวังในทิศทางเดียวกันว่านักบัญชีควร
มีความรู้เรื่องการบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงิน และภาษีอากร มากเป็น 2 อันดับแรก

จากตารางที่ 39 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ พบว่า
ผู้ว่าจ้างอายุ 41-45 ปี มีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด และจากตารางที่ 40 ทดสอบค่า
ความแตกต่างด้วยสถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (LSD) พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุน้อยกว่า 46 ปี
มีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์มากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 51 ปีหรือมากกว่า ณ ระดับ
นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 51 ปีหรือมากกว่าให้ความคาดหวังเรื่องความรู้ด้าน
ตลาดทางการเงินมากที่สุด นอกจากนี้พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุในช่วงน้อยกว่า 46 ปี มีความคาดหวังใน
เรื่องความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติมากเป็น 3 อันดับแรกเช่นกัน ในขณะที่ผู้ว่าจ้างที่มีอายุ
46 ปีหรือมากกว่า กลับมีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์มาก
เป็น 2 อันดับแรกเช่นกัน

ตารางที่ 39 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ จำแนกตามอายุ

ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	อายุ (ปี)					F-test	
	35 หรือ น้อยกว่า	36- 40	41- 45	46- 50	51 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. ความรู้ด้านตลาดทางการเงิน	4.00	4.04	4.33	4.03	4.25	1.23	0.30
2. ความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและ โลกาภิวัตน์	3.79	3.96	4.22	4.25	4.16	1.40	0.24
3. ความรู้ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจ	4.00	4.22	4.36	3.98	4.03	1.80	0.13
4. ความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ	4.14	4.22	4.25	3.93	4.06	1.23	0.30
5. ความรู้ด้านพฤติกรรมองค์กร	4.00	3.91	4.25	4.10	4.06	0.78	0.54
6. ความรู้ด้านบรรษัทภิบาล	4.14	4.13	4.17	4.00	3.91	0.76	0.55
7. ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	4.00	4.17	3.94	4.10	3.81	1.21	0.31
8. ความรู้ด้านการจัดการและตัดสินใจเชิงกลยุทธ์	4.14	3.78	4.00	4.00	3.78	0.91	0.46
9. ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์	4.21	4.09	4.08	3.85	3.63	2.54	0.04*
10. ความรู้ด้านการตลาด	3.79	3.87	3.94	4.03	3.88	0.36	0.84
รวม	4.02	4.04	4.16	4.03	3.96	0.76	0.55

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 40 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ จำแนกตามอายุ

อายุของผู้ว่าจ้าง	อายุของผู้ว่าจ้าง				
	35 ปีหรือน้อยกว่า	36-40 ปี	41-45 ปี	46-50 ปี	51 ปีหรือมากกว่า
35 ปีหรือน้อยกว่า					*
36-40 ปี					*
41-45 ปี					*
46-50 ปี					
51 ปีหรือมากกว่า	*	*	*		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 41 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุแตกต่างกันมีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 51 ปีหรือมากกว่ามีความคาดหวังมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าผู้ว่าจ้างที่อายุ 35 ปีหรือน้อยกว่าคาดหวังเรื่องความรู้เรื่องสมรรถนะการควบคุมและสมรรถนะของผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด ในขณะที่ผู้ว่าจ้างอายุ 36 ปีหรือมากกว่าให้ความสำคัญเรื่องความรู้ทั่วไปและการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศมากเป็น 2 อันดับแรกเช่นกัน

ตารางที่ 41 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามอายุ

ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	อายุ (ปี)					F-test	
	35 หรือ น้อยกว่า	36- 40	41- 45	46- 50	51 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. ความรู้ทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.79	4.04	4.19	4.05	4.16	0.90	0.46
2. ความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.79	4.09	4.11	4.03	4.06	0.46	0.77
3. สมรรถนะการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.93	3.87	4.08	3.93	3.94	0.32	0.86
4. สมรรถนะของผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.93	3.70	3.67	3.83	3.91	0.61	0.66
5. สมรรถนะด้านสารสนเทศในฐานะของ ผู้จัดการหรือผู้ประเมินหรือผู้ออกแบบสารสนเทศ บทบาทใดบทบาทหนึ่งหรือหลายบทบาทรวมกัน	3.86	3.52	3.47	3.65	3.75	0.92	0.45
รวม	3.86	3.84	3.91	3.90	3.96	0.16	0.96

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 42 ผู้ว่าจ้างที่มีอายุแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างทุกช่วงอายุมีความคาดหวังในระดับมาก ยกเว้นผู้ว่าจ้างที่มีอายุในช่วง 35 ปีหรือน้อยกว่าที่มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียดผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่มีความคาดหวังไปในทิศทางเดียวกันคือมีความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญามากที่สุด นอกจากนี้ผู้ว่าจ้างอายุ 51 ปีหรือมากกว่ายังมีความคาดหวังเรื่องทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งานมากที่สุดด้วย ตารางถัดไปจะแสดงรายละเอียดในแต่ละเรื่องของด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ ดังนี้

ตารางที่ 42 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ
จำแนกตามอายุ

ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ	อายุ (ปี)					F-test	
	35 หรือ น้อยกว่า	36- 40	41- 45	46- 50	51 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. ทักษะทางปัญญา	4.55	4.30	4.28	4.31	4.29	0.68	0.60
2. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	4.33	4.17	4.20	4.22	4.17	0.35	0.84
3. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	4.11	4.08	4.21	4.23	4.29	0.73	0.57
4. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	4.05	4.25	4.10	4.19	4.17	0.72	0.58
5. ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	4.05	3.88	3.95	4.04	4.08	0.53	0.71
รวม	4.22	4.14	4.15	4.20	4.20	0.32	0.87

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 43 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางปัญญา
จำแนกตามอายุ

ทักษะทางปัญญา	อายุ (ปี)					F-test	
	35 หรือ น้อยกว่า	36- 40	41- 45	46- 50	51 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. ทักษะในการสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ	4.64	4.48	4.33	4.33	4.41	0.77	0.55
2. ความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อน	4.43	4.13	4.22	4.35	4.44	0.94	0.44
3. ทักษะการสอบถาม วิจัยและการวิเคราะห์	4.57	4.30	4.28	4.25	4.03	1.63	0.17
รวม	4.55	4.30	4.28	4.31	4.29	0.68	0.60

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 43 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญา พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุแตกต่างกันมีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างทุกช่วงอายุมีความคาดหวังในระดับมากที่สุด โดยผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 35 ปีหรือน้อยกว่ามีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด นอกจากนี้ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุน้อยกว่า 46 ปีมีความคาดหวังเรื่องทักษะในการสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ มากที่สุด ในขณะที่ผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 46 ปีหรือมากกว่า

กว่ากลับมีความคาดหวังเรื่องความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อนมากที่สุด

จากตารางที่ 44 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุแตกต่างกันมีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างทุกช่วงอายุมีความคาดหวังในระดับมาก ยกเว้นผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 35 ปีหรือน้อยกว่าและผู้ว่าจ้างช่วงอายุ 46-50 ปีที่มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด นอกจากนี้พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุน้อยกว่า 46 ปี คาดหวังในเรื่องความรับผิดชอบสามารถจัดการตนเองได้มากที่สุดเป็น 3 อันดับแรก ในขณะที่ผู้ว่าจ้างที่อายุ 46 ปีหรือมากกว่ากลับคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดเป็นอันดับแรก

ตารางที่ 44 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล จำแนกตามอายุ

ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	อายุ (ปี)					F-test	
	35 หรือ น้อยกว่า	36-40	41-45	46-50	51 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง	4.50	4.09	4.25	4.38	4.34	1.22	0.30
2. ความรับผิดชอบ สามารถจัดการตนเองได้	4.57	4.13	4.19	4.13	4.31	1.23	0.30
3. ความกตริเริ่ม เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.21	4.17	4.28	4.18	4.09	0.31	0.87
4. ความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี	4.21	4.26	4.19	4.23	4.06	0.36	0.84
5. การปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติในการตัดสินใจ	4.29	4.17	4.19	4.23	4.03	0.45	0.77
6. มีความสามารถจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จัดแรงงานให้เสร็จได้ตามกำหนด	4.21	4.17	4.11	4.18	4.19	0.10	0.98
รวม	4.33	4.17	4.20	4.22	4.17	0.35	0.84

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 45 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน จำแนกตามอายุ

ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติ และหน้าที่งาน	อายุ (ปี)					F-test	
	35 หรือ น้อยกว่า	36-40	41-45	46-50	51 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. การรายงานทางการเงิน (Reporting)	4.64	4.30	4.19	4.35	4.56	2.12	0.08
2. การวัดมูลค่าและประเมินราคา (Measurement)	3.93	4.17	4.31	4.30	4.25	0.87	0.48
3. ความชำนาญทางตัวเลขและ เทคโนโลยี	4.00	3.91	4.25	4.15	4.31	1.57	0.19
4. ความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ	4.36	4.13	4.06	4.05	4.22	0.69	0.60
5. วิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจ และความเสี่ยง	3.64	3.87	4.25	4.28	4.13	3.49	0.01*
รวม	4.11	4.08	4.21	4.23	4.29	0.73	0.57

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 46 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง จำแนกตามอายุ

อายุของผู้ว่าจ้าง	อายุของผู้ว่าจ้าง				
	35 ปีหรือน้อยกว่า	36-40 ปี	41-45 ปี	46-50 ปี	51 ปีหรือมากกว่า
35 ปีหรือน้อยกว่า			*	*	*
36-40 ปี			*	*	
41-45 ปี	*	*			
46-50 ปี	*	*			
51 ปีหรือมากกว่า	*				

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 45 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องความรู้เรื่องทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน พบว่าผู้ว่าจ้างอายุ 51 ปีหรือมากกว่ามีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด และจากตารางที่ 46 ทดสอบหาค่าความแตกต่างด้วยสถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่(LSD) พบว่า

ผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 35 ปี หรือน้อยกว่ามีความคาดหวังเรื่องการวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยงน้อยกว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 36-40 ปี มีความคาดหวังน้อยกว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุในช่วง 41-50 ปี ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 35 ปี หรือน้อยกว่าและอายุ 36-40 ปี มีความคาดหวังเรื่องรายงานทางการเงินมากที่สุด นอกจากนี้ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุในช่วงน้อยกว่า 41 ปี และอายุมากกว่า 45 ปี มีความคาดหวังในทิศทางเดียวกันว่านักบัญชีควรมีทักษะในการจัดทำรายงานทางการเงินมากที่สุด ในขณะที่ผู้ว่าจ้างที่มีอายุในช่วง 41-45 ปี กลับมีความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีทักษะในการวัดมูลค่าและการประเมินราคามากที่สุด

ตารางที่ 47 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร จำแนกตามอายุ

ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	อายุ (ปี)					F-test	
	35 หรือ น้อยกว่า	36-40	41-45	46-50	51 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. การทำงานเป็นทีม	4.21	4.52	4.17	4.58	4.44	1.95	0.11
2. การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มีความวัฒนธรรมหรือความคิดเห็นต่างกัน	4.07	4.43	4.17	4.25	4.22	0.73	0.57
3. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นปรึกษาหารือและช่วยกันแก้ไขปัญหาได้	4.36	4.22	4.14	4.30	4.16	0.43	0.79
4. การเจรจาเพื่อซื้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ	4.07	4.26	4.19	4.05	4.13	0.50	0.73
5. มีความสามารถในการเสนอรายงานอภิปราย ในทัศนะของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.93	4.17	4.06	4.15	4.19	0.53	0.71
6. การทำงานร่วมกับกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมที่ต่างกันอย่างมีประสิทธิภาพ	4.00	4.04	4.08	4.08	4.09	0.06	0.99
7. สามารถฟังและอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงวัฒนธรรมและภาษาอื่นๆ	3.71	4.13	3.89	3.95	4.00	0.79	0.53
รวม	4.05	4.25	4.10	4.19	4.17	0.72	0.58

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 47 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุแตกต่างกันมีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างทุกช่วงอายุมีความคาดหวังในระดับมาก ยกเว้นผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 36-40 ปี มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ผู้ว่าจ้างทุกช่วงอายุมีความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความสามารถทำงานเป็นทีมได้มากเป็น 2 อันดับแรก

ตารางที่ 48 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะการบริหารองค์กร และการจัดการธุรกิจ จำแนกตามอายุ

ทักษะการบริหารองค์กร และการจัดการธุรกิจ	อายุ (ปี)					F-test	
	35 หรือ น้อยกว่า	36- 40	41- 45	46- 50	51 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. ความเป็นผู้นำ	4.14	3.96	3.92	4.23	4.25	1.52	0.20
2. มีความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้	4.21	3.83	3.83	4.30	4.31	3.13	0.02*
3. สามารถตัดสินใจวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการองค์กรทั้งบุคลากรและทรัพยากร	3.79	3.96	4.03	3.78	4.00	0.73	0.57
4. สามารถบริหารงานบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ	4.07	3.78	4.03	3.85	3.75	0.95	0.44
รวม	4.05	3.88	3.95	4.04	4.08	0.53	0.71

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 48 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องความรู้เรื่องทักษะการบริหารองค์กร และการจัดการธุรกิจ พบว่าผู้ว่าจ้างอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวมากที่สุดและจากตารางที่ 49 ทดสอบหาค่าความแตกต่างด้วยสถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (LSD) พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุในช่วง 36-45 ปีมีความคาดหวังเรื่องความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้น้อยกว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 36-45 ปีมีความคาดหวังเรื่องความสามารถตัดสินใจวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการองค์กรทั้งบุคลากรและทรัพยากรมากที่สุด อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้ว่าจ้างทุกช่วงอายุต่างมีความคาดหวังเรื่องความเป็นผู้นำมากที่สุดเป็น 2 อันดับแรก

ตารางที่ 49 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้างเรื่องความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้ จำแนกตามอายุ

อายุของผู้ว่าจ้าง	อายุของผู้ว่าจ้าง				
	35 ปีหรือน้อยกว่า	36-40 ปี	41-45 ปี	46-50 ปี	51 ปีหรือมากกว่า
35 ปีหรือน้อยกว่า					
36-40 ปี				*	*
41-45 ปี				*	*
46-50 ปี		*	*		
51 ปีหรือมากกว่า		*	*		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 50 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ จำแนกตามอายุ

ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ	อายุ (ปี)					F-test	
	35 หรือ น้อยกว่า	36-40	41-45	46-50	51 หรือ มากกว่า	F	p-value
1. ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริต	4.64	4.52	4.53	4.73	4.72	1.04	0.39
2. ความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับ	4.64	4.48	4.39	4.48	4.75	2.11	0.08
3. มีความรับผิดชอบในงานของตนไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร	4.36	4.57	4.47	4.63	4.44	0.89	0.47
4. ความสนใจใฝ่รู้และตั้งใจที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา	4.43	4.48	4.42	4.48	4.38	0.17	0.95
5. มีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน	4.64	4.35	4.44	4.43	4.41	0.64	0.64
6. ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับของบริษัทและสาธารณะ	4.36	4.52	4.47	4.35	4.06	2.88	0.03*
รวม	4.51	4.49	4.45	4.51	4.46	0.19	0.94

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 50 แสดงรายละเอียดความคาดหวังด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ ผู้ว่าจ้างที่มีอายุในช่วง 35 ปีหรือน้อยกว่า และอายุช่วง 46-50 ปี มีความคาดหวังในด้านดังกล่าวมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ภาพรวมผู้ว่าจ้างทุกช่วงอายุมีความคาดหวังในด้านดังกล่าวระดับมากที่สุด และมีความคาดหวังในเรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม เทียงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากเป็น 2 อันดับแรก นอกจากนี้ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับของบริษัทและสาธารณะแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และจากตารางที่ 51 ทดสอบหาค่าความแตกต่างด้วยสถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (LSD) พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุในช่วง 36-40 ปี 41-45 ปี และ 46-50 ปี ให้ความคาดหวังเรื่องการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของบริษัทและสาธารณะมากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไปให้ความสำคัญในเรื่องความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับมากที่สุด

ตารางที่ 51 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของบริษัทและสาธารณะ จำแนกตามอายุ

อายุของผู้ว่าจ้าง	อายุของผู้ว่าจ้าง				
	35 ปีหรือน้อยกว่า	36-40 ปี	41-45 ปี	46-50 ปี	51 ปีหรือมากกว่า
35 ปีหรือน้อยกว่า					
36-40 ปี					*
41-45 ปี					*
46-50 ปี					*
51 ปีหรือมากกว่า		*	*	*	

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุในช่วงน้อยกว่า 51 ปีมีความคาดหวังเรื่องการตรวจสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นทางวิชาชีพบัญชีมากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 51 ปีหรือมากกว่า ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และผู้ว่าจ้างที่มีอายุน้อยกว่า 46 ปีมีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์มากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 51 ปีหรือมากกว่า ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างอายุ 51 ปีหรือมากกว่าให้ความสำคัญเรื่องการบริหารการเงินและการ

รายงานทางการเงินมากที่สุด นอกจากนี้พบว่าผู้ว่าจ้างทุกช่วงอายุต่างมีความคาดหวังในเรื่องความรู้ด้านบัญชีการเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุดเช่นกัน โดยเฉพาะในเรื่องของบัญชีการเงินและรายงานทางการเงินและภาษีอากร โดยผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 35 ปีหรือน้อยกว่ามีความคาดหวังในด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชีมากที่สุด

ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ พบว่าผู้ว่าจ้างอายุ 35 ปีหรือน้อยกว่ามีความคาดหวังเรื่องการวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยงน้อยกว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปและผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 36-40 ปี มีความคาดหวังน้อยกว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 41-50 ปี ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 35 ปีหรือน้อยกว่าและอายุ 36-40 ปี มีความคาดหวังเรื่องรายงานทางการเงินมากที่สุด และผู้ว่าจ้างที่มีอายุในช่วง 36-45 ปีมีความคาดหวังเรื่องความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้น้อยกว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 36-45 ปีมีความคาดหวังเรื่องความสามารถตัดสินใจวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการองค์กรทั้งบุคลากรและทรัพยากรมากที่สุด นอกจากนี้พบว่า ผู้ว่าจ้างทุกช่วงอายุมีความคาดหวังในเรื่องทักษะทางปัญญามากที่สุด และผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 51 ปีหรือมากกว่ายังมีความคาดหวังในเรื่องทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งานมากที่สุดด้วย โดยผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 35 ปีหรือน้อยกว่ามีความคาดหวังในด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพมากที่สุด

ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุในช่วง 36-40 ปี 41-45 ปี และ 46-50 ปี ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของบริษัทและสาธารณะมากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไปกลับให้ความสำคัญในเรื่องความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับมากที่สุด นอกจากนี้พบว่าผู้ว่าจ้างทุกช่วงอายุมีความคาดหวังด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติในระดับมากที่สุด และมีความคาดหวังในเรื่องความโปร่งใสความเป็นอิสระความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุดเป็น 2 อันดับแรก โดยผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 35 ปีหรือน้อยกว่าและมีอายุในช่วง 46-50 ปี ให้ความสำคัญในด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติมากที่สุด

สมมติฐานที่ 3 ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน

จากการกรอบแนวคิดในบทที่ 2 นั้น ได้ใช้การทดสอบ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบสมมติฐานด้านประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลที่ได้แสดงรายละเอียด ดังตารางที่ 52-67

จากตารางที่ 52 พบว่า ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีด้าน โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชีไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันทุกช่วงปี มีความคาดหวังด้าน โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชีในระดับมาก โดยผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 7-10 ปี มีความคาดหวังในด้านดังกล่าวมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.13) รองลงมา คือ ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 3-6 ปี (ค่าเฉลี่ย 4.10) นอกจากนี้ พบว่าผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในทิศทางเดียวกัน คือมีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านการบัญชี การเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด รองลงมาคือความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจและความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ ตารางถัดไปจะแสดงรายละเอียดในแต่ละเรื่องของด้าน โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี

ตารางที่ 52 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้าน โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพ	ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)				F-test	
	2 หรือ น้อยกว่า	3-6	7-10	11 หรือ มากกว่า	F	p-value
1. ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง	4.30	4.30	4.27	4.38	0.57	0.64
2. ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	4.03	4.10	4.12	3.84	2.53	0.06
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.72	3.90	4.00	3.84	1.06	0.37
รวม	4.02	4.10	4.13	4.02	0.85	0.47

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 53 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

ความรู้ด้านบัญชี การเงิน และ ความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง	ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)				F-test	
	2 หรือ น้อยกว่า	3-6	7-10	11 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. การบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงิน	4.40	4.48	4.47	4.61	0.77	0.52
2. ภาษีอากร	4.53	4.38	4.42	4.65	1.98	0.12
3. การบัญชีบริหารและการควบคุมทางการเงิน	4.20	4.41	4.33	4.45	0.78	0.51
4. กฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์	4.13	4.20	4.28	4.19	0.26	0.85
5. การตรวจสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นทาง วิชาชีพบัญชี	4.33	4.16	4.16	4.23	0.36	0.78
6. ค่านิยมทางวิชาชีพและจริยธรรมทางวิชาชีพ	4.20	4.18	3.98	4.16	0.82	0.48
รวม	4.30	4.30	4.27	4.38	0.57	0.64

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 54 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านองค์กรและ
ธุรกิจ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน(ปี)				F-test	
	2 หรือ น้อยกว่า	3-6	7-10	11 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. ความรู้ด้านตลาดทางการเงิน	4.00	4.27	4.28	3.84	3.00	0.03*
2. ความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์	3.93	4.25	4.16	3.97	1.29	0.28
3. ความรู้ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจ	4.20	4.11	4.26	3.94	1.28	0.29
4. ความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ	4.13	4.18	4.19	3.84	1.91	0.13
5. ความรู้ด้านพฤติกรรมองค์กร	4.27	4.11	4.19	3.84	1.69	0.17
6. ความรู้ด้านบรรษัทภิบาล	4.00	4.07	4.09	4.00	0.14	0.93
7. ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	3.80	4.09	4.14	3.74	2.81	0.04*
8. ความรู้ด้านการจัดการและตัดสินใจเชิงกลยุทธ์	4.13	3.93	3.98	3.77	0.80	0.49
9. ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์	3.87	4.13	3.93	3.61	3.12	0.03*
10. ความรู้ด้านการตลาด	3.93	3.89	4.00	3.87	0.23	0.88
รวม	4.03	4.10	4.12	3.84	2.53	0.06

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 53 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านบัญชีการเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกันมีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างทุกช่วงประสบการณ์ให้ความคาดหวังในระดับมากที่สุด โดยผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานในช่วง 3-10 ปีให้ความคาดหวังเรื่องการบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงินมากที่สุด ในขณะที่ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 2 ปีหรือน้อยกว่า และ 10 ปีขึ้นไปกลับให้ความคาดหวังเรื่องภาษีอากรมากที่สุด

จากตารางที่ 54 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 7-10 ปี มีความคาดหวังโดยรวมในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ภาพรวมผู้ว่าจ้างทุกช่วงประสบการณ์การทำงานมีความคาดหวังในระดับมากและต่างให้ความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านจรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจมากเป็น 3 อันดับแรกเช่นกัน แม้ภาพรวมความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านตลาดทางการเงินจะมากเป็นอันดับแรกก็ตาม นอกจากนี้ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคาดหวังในเรื่องความรู้ด้านตลาดทางการเงิน ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 55 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้างเรื่องความรู้ด้านตลาดทางการเงินและด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)	ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)			
	2 หรือน้อยกว่า	3-6	7-10	11 หรือมากกว่า
2 หรือน้อยกว่า				
3-6				*
7-10				*
11 หรือมากกว่า		*	*	

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากการทดสอบหาค่าความแตกต่างด้วยสถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (LSD) ตารางที่ 55-56 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 3-6 ปี และ 7-10 ปี มีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านตลาดทางการเงินและความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ มากกว่า

ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีหรือมากกว่าและผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 3-6 ปี มีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์มากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีหรือมากกว่า ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีหรือมากกว่า กลับให้ความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านบรรษัทภิบาลมากที่สุด

ตารางที่ 56 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)	ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)			
	2 หรือน้อยกว่า	3-6	7-10	11 หรือมากกว่า
2 หรือน้อยกว่า				
3-6				*
7-10				
11 หรือมากกว่า		*		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 57 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน(ปี)				F-test	
	2 หรือน้อยกว่า	3-6	7-10	11 หรือมากกว่า	F	p-value
1. ความรู้ทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.93	4.21	4.12	3.87	1.74	0.16
2. ความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.87	4.13	4.07	3.94	0.65	0.58
3. สมรรถนะทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.67	3.91	4.16	3.90	1.79	0.15
4. สมรรถนะของผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.67	3.68	3.91	3.90	1.04	0.38
5. สมรรถนะด้านสารสนเทศในฐานะของผู้จัดการหรือผู้ประเมินหรือผู้ออกแบบสารสนเทศบทบาทใดบทบาทหนึ่งหรือหลายบทบาทรวมกัน	3.47	3.59	3.77	3.58	0.72	0.54
รวม	3.72	3.90	4.00	3.84	1.06	0.37

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 57 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกันมีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างทุกช่วงประสบการณ์มีความคาดหวังในระดับมาก โดยผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 7-10 ปี มีความคาดหวังโดยรวมมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 7 ปี ให้ความสำคัญในเรื่องความรู้ทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด ขณะที่ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 7-10 ปี และ 11 ปีหรือมากกว่า ให้ความสำคัญเรื่องสมรรถนะการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 58 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ	ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)				F-test	
	2 หรือ น้อยกว่า	3-6	7-10	11 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. ทักษะทางปัญญา	4.20	4.39	4.36	4.20	1.05	0.37
2. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	4.37	4.23	4.17	4.13	1.00	0.40
3. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติ และหน้าที่งาน	4.12	4.11	4.38	4.16	2.55	0.06
4. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร	4.07	4.17	4.22	4.11	0.63	0.60
5. ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการ ธุรกิจ	3.73	3.97	4.19	3.93	3.03	0.03*
รวม	4.10	4.17	4.26	4.11	1.97	0.12

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 58 ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพในเรื่องทักษะการบริหารองค์กร และการจัดการธุรกิจแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ทุกช่วงปี มีความคาดหวังด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพในระดับมาก ยกเว้นผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ 7-10 ปี มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 7 ปี มีความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญาและทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคลมากเป็น 2 อันดับแรก

ในขณะที่ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ 7 ปี หรือมากกว่า มีความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญาและทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งานมากเป็น 2 อันดับแรก โดยรายละเอียดในแต่ละเรื่องของด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ จะแสดงในตารางถัดไป

ตารางที่ 59 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางปัญญา
จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

ทักษะทางปัญญา	ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)				F-test	
	2 หรือ น้อยกว่า	3-6	7-10	11 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. ทักษะในการสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ	4.20	4.48	4.44	4.29	1.09	0.36
2. ความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อน	4.20	4.41	4.35	4.13	1.28	0.28
3. ทักษะการสอบถาม วิจัยและการวิเคราะห์	4.20	4.27	4.28	4.19	0.13	0.94
รวม	4.20	4.39	4.36	4.20	1.05	0.37

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 59 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญา พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างทุกช่วงปีประสบการณ์มีความคาดหวังในระดับมาก ยกเว้นผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ช่วง 3-10 ปีที่มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด อย่างไรก็ตามผู้ว่าจ้างทุกช่วงประสบการณ์ต่างมีความคาดหวังในทิศทางเดียวกันว่า นักบัญชีควรมีทักษะในการสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆมากที่สุดเป็นอันดับแรก นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ 2 ปีหรือน้อยกว่ามีความคาดหวังในทุกเรื่องของทักษะทางปัญญามากที่สุดเท่ากันด้วย

จากตารางที่ 60 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 7 ปี มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด ส่วนผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ 7 ปีหรือมากกว่ามีความคาดหวังในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าผู้ว่าจ้างทุกช่วงประสบการณ์มีความคาดหวังเรื่องความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงมากเป็น 2 อันดับแรกเช่นกัน

ตารางที่ 60 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางคุณลักษณะ
เฉพาะบุคคล จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน(ปี)				F-test	
	2 หรือ น้อยกว่า	3-6	7-10	11 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง	4.47	4.34	4.23	4.26	0.61	0.61
2. ความรับผิดชอบ สามารถจัดการตนเองได้	4.47	4.25	4.14	4.19	0.79	0.50
3. ความกตริเริ่ม เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.53	4.18	4.09	4.16	1.58	0.20
4. ความระมัดระวังสงสัยของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี	4.20	4.25	4.26	3.97	1.37	0.26
5. การปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ ในการตัดสินใจ	4.13	4.23	4.23	4.00	0.83	0.48
6. มีความสามารถจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จัดแรงงานให้เสร็จได้ตามกำหนด	4.40	4.14	4.07	4.23	1.21	0.31
รวม	4.37	4.23	4.17	4.13	1.00	0.40

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 61 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน จำแนกตามประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน	ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน(ปี)				F-test	
	2 หรือ น้อยกว่า	3-6	7-10	11 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. การรายงานทางการเงิน (Reporting)	4.40	4.29	4.47	4.42	0.69	0.56
2. การวัดมูลค่าและประเมินราคา (Measurement)	4.00	4.20	4.44	4.13	2.11	0.10
3. ความชำนาญทางตัวเลขและเทคโนโลยี	4.00	4.04	4.37	4.16	2.41	0.07
4. ความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ	4.33	4.05	4.23	4.03	1.09	0.35
5. วิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง	3.87	4.00	4.37	4.06	3.39	0.02*
รวม	4.12	4.11	4.38	4.16	2.55	0.06

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 62 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องการวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)	ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)			
	2 หรือน้อยกว่า	3-6	7-10	11 หรือมากกว่า
2 หรือน้อยกว่า			*	
3-6			*	
7-10	*	*		
11 หรือมากกว่า				

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 63 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร จำแนกตามประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)				F-test	
	2 หรือน้อยกว่า	3-6	7-10	11 หรือมากกว่า	F	p-value
1. การทำงานเป็นทีม	4.53	4.30	4.42	4.48	0.63	0.60
2. การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มีความคิดเห็นต่างกัน	4.33	4.07	4.44	4.19	2.43	0.07
3. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ปรัชญาหรือและช่วยกันแก้ไขปัญหาได้	4.27	4.25	4.23	4.13	0.22	0.88
4. การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ	4.20	4.13	4.16	4.10	0.12	0.95
5. ความสามารถในการเสนอรายงานอภิปรายในที่สนทนาของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.73	4.27	4.14	4.00	3.24	0.02*
6. การทำงานร่วมกับกลุ่มคนที่มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีประสิทธิภาพ	3.87	4.11	4.09	4.06	0.54	0.66
7. สามารถฟังและอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงวัฒนธรรมและภาษาอื่นๆ	3.53	4.07	4.05	3.81	2.83	0.04*
รวม	4.07	4.17	4.22	4.11	0.63	0.60

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 61 แสดงรายละเอียดเรื่องทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ภาพรวมผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังในระดับมาก ยกเว้นผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 7-10 ปี มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ จากการทดสอบหาค่าความแตกต่างด้วยสถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (LSD) ดังตารางที่ 62 พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 7-10 ปี มีความคาดหวังเรื่องการวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยงมากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 7 ปี ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 7 ปี มีความคาดหวังเรื่องรายงานทางการเงินมากที่สุด อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้ว่าจ้างทุกช่วงประสบการณ์ต่างคาดหวังว่านักบัญชีควรมีทักษะในการจัดทำรายงานทางการเงินมากที่สุดเช่นกัน

จากตารางที่ 63 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ทุกช่วงปี มีความคาดหวังเรื่องทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารในระดับมาก ยกเว้นผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ 7-10 ปี ที่มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด โดยผู้ว่าจ้างทุกช่วงประสบการณ์ มีความคาดหวังว่านักบัญชีควรสามารถทำงานเป็นทีมได้มากที่สุดเป็น 2 อันดับแรก นอกจากนี้พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคาดหวังในแต่ละเรื่องแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 64 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของผู้ว่าจ้างเรื่องความสามารถในการเสนอรายงานอภิปรายในทัศนะของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเรื่องสามารถฟังและอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงวัฒนธรรมและภาษาอื่นๆ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)	ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)			
	2 หรือน้อยกว่า	3-6	7-10	11 หรือมากกว่า
2 หรือน้อยกว่า		*	*	
3-6	*			
7-10	*			
11 หรือมากกว่า				

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 64 ทดสอบหาค่าความแตกต่างด้วยสถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (LSD) พบว่า ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 3-6 ปี และ 7-10 ปี มีความคาดหวัง

เรื่องความสามารถในการเสนอรายงานอภิปรายในทัศนะของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเรื่องสามารถฟังและอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงวัฒนธรรมและภาษาอื่นๆ มากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ 2 ปีหรือน้อยกว่า ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ 2 ปีหรือน้อยกว่ากลับมีความคาดหวังในเรื่องการทำงานเป็นทีมมากที่สุด

ตารางที่ 65 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)				F-test	
	2 หรือ น้อยกว่า	3-6	7-10	11 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. มีความเป็นผู้นำ	3.87	4.04	4.26	4.13	1.40	0.25
2. มีความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้	4.00	4.04	4.28	4.03	1.00	0.40
3. สามารถตัดสินใจวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการองค์กรทั้งบุคลากรและทรัพยากร	3.53	3.95	4.09	3.81	2.30	0.80
4. สามารถบริหารงานบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ	3.53	3.86	4.14	3.74	3.39	0.02*
รวม	3.73	3.97	4.19	3.93	3.03	0.03*

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 66 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความสามารถบริหารงานบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)	ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)			
	2 หรือน้อยกว่า	3-6	7-10	11 หรือมากกว่า
2 หรือน้อยกว่า			*	
3-6				
7-10	*			*
11 หรือมากกว่า			*	

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 65 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ทุกช่วงปีมีความคาดหวังเรื่องทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจในระดับมาก โดยผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 11 ปีมีความคาดหวังเรื่องความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้มากที่สุด ขณะที่ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ 11 ปีหรือมากกว่าให้ความคาดหวังในเรื่องความเป็นผู้นำมากที่สุด นอกจากนี้ ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคาดหวังเรื่องทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจแตกต่าง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังตารางที่ 66 จากการทดสอบค่าความแตกต่างด้วยสถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (LSD) พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งงานปัจจุบัน 7-10 ปี มีความคาดหวังเรื่องความสามารถบริหารงานบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ 2 ปีหรือน้อยกว่าและ 11 ปีหรือมากกว่า ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้าง 2 กลุ่มดังกล่าว มีความคาดหวังในเรื่องความเป็นผู้นำและความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้มากเป็น 2 อันดับแรก

ตารางที่ 67 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ	ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งปัจจุบัน (ปี)				F-test	
	2 หรือ น้อยกว่า	3-6	7-10	11 หรือ มากกว่า	F	p- value
1. ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริต	4.60	4.59	4.65	4.71	0.35	0.79
2. ความรับผิดชอบต่องานและการรักษาความลับ	4.60	4.59	4.47	4.48	0.53	0.66
3. มีความรับผิดชอบในงานของตนไม่ละทิ้งงานโดยไม่มี เหตุผลอันสมควร	4.40	4.50	4.56	4.52	0.29	0.83
4. ความสนใจใฝ่รู้และตั้งใจที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา	4.47	4.54	4.44	4.23	2.00	0.12
5. มีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน	4.53	4.48	4.33	4.45	0.83	0.48
6. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของบริษัทและสาธารณะ	4.33	4.39	4.28	4.35	0.30	0.83
รวม	4.49	4.51	4.45	4.46	0.31	0.82

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 67 ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานทุกช่วงปี มีความคาดหวังในด้าน ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติในระดับมากที่สุด โดยผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และเมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่มีความคาดหวังใน ทิศทางเดียวกัน คือมีความคาดหวังเรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงาน อย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด นอกจากนี้ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 7 ปี ยังมีความคาดหวังในเรื่องความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับมากที่สุดด้วย

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานตำแหน่ง ปัจจุบัน 3-6 ปี และ 7-10 ปี มีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านตลาดทางการเงินและความรู้ด้าน สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ มากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีหรือมากกว่า และ ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 3-6 ปีคาดหวังเรื่องความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์มากกว่าผู้ว่าจ้าง ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีหรือมากกว่า ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างที่มี ประสบการณ์การทำงาน 11 ปีหรือมากกว่ามีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านบรรษัทภิบาลมากที่สุด นอกจากนี้ พบว่าผู้ว่าจ้างทุกช่วงประสบการณ์มีความคาดหวังเรื่องบัญชีการเงินและความรู้ที่ เกี่ยวข้องมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องของการบัญชีการเงินและภาษีอากร โดยผู้ว่าจ้างที่มี ประสบการณ์การทำงาน 7-10 ปี มีความคาดหวังด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชีมากที่สุด

ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน 7-10 ปี มีความคาดหวังเรื่องการวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยงมากกว่าผู้ว่าจ้างที่มี ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 7 ปี ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ การทำงานน้อยกว่า 7 ปี มีความคาดหวังเรื่องรายงานทางการเงินมากที่สุด และผู้ว่าจ้างที่มี ประสบการณ์การทำงาน 3-6 ปี และ 7-10 ปี มีความคาดหวังเรื่องความสามารถในการเสนอรายงาน อภิปรายในทัศนะของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเรื่องสามารถฟังและอ่านได้อย่างมี ประสิทธิภาพรวมถึงวัฒนธรรมและภาษาอื่นๆ มากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ 2 ปีหรือน้อยกว่า ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ 2 ปีหรือน้อยกว่ามีความคาดหวังใน การทำงานเป็นทีมมากที่สุด นอกจากนี้ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 7-10 ปี มีความคาดหวัง เรื่องความสามารถบริหารงานบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์ 2 ปีหรือ น้อยกว่า และ 11 ปีหรือมากกว่า ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การ

ทำงานในทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าว มีความคาดหวังในเรื่องความเป็นผู้นำและความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้มากเป็น 2 อันดับแรก โดยผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 7-10 ปี มีความคาดหวังด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพมากที่สุด

ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ พบว่าผู้ว่าจ้างทุกช่วงประสบการณ์มีความคาดหวังในทุกเรื่องของด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติในระดับมากที่สุด และผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่ต่างมีความคาดหวังในทิศทางเดียวกัน คือคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด นอกจากนี้ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 7 ปี ยังมีความคาดหวังในเรื่องความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับมากที่สุดด้วย โดยผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 3-6 ปี มีความคาดหวังในด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติมากที่สุด

สมมติฐานที่ 4 ผู้ว่าจ้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน

จากการกรอบแนวคิดในบทที่ 2 นั้น ได้ใช้การทดสอบ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบสมมติฐานด้านระดับการศึกษา ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 รายละเอียดดังตารางที่ 68-78

ตารางที่ 68 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพ จำแนกตามระดับการศึกษา

โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพ	ระดับการศึกษา			F-test	
	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	F	p-value
1. ความรู้ด้านการบัญชี การเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้อง	4.33	4.29	4.53	1.16	0.32
2. ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	4.03	4.05	4.12	0.09	0.91
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.77	3.94	4.00	1.30	0.28
รวม	4.04	4.09	4.22	0.66	0.52

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 68 ผู้ว่าจ้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษา มีความคาดหวังด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพในระดับมาก ยกเว้นผู้ว่าจ้างระดับปริญญาเอกที่มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่าผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาเอกมีความคาดหวังมากที่สุด รองลงมาคือผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาโทและปริญญาตรี ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษามีความคาดหวังในทิศทางเดียวกัน คือมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในเรื่องความรู้ด้านการบัญชี การเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด รองลงมาคือความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ และความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาเอกมีความคาดหวังในทุกๆ เรื่องมากกว่าผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาโทและปริญญาตรีด้วย ตารางถัดไปจะแสดงรายละเอียดในแต่ละเรื่องของด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี ดังนี้

ตารางที่ 69 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านบัญชีการเงินและความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามระดับการศึกษา

ความรู้ด้านบัญชี การเงิน และ ความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง	ระดับการศึกษา			F-test	
	ปริญญา ตรี	ปริญญา โท	ปริญญา เอก	F	p- value
	1	2	3		
1. การบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงิน	4.44	4.50	4.80	1.05	0.35
2. ภาษีอากร	4.50	4.44	4.60	0.33	0.72
3. การบัญชีบริหารและการควบคุมทางการบริหาร	4.44	4.35	4.40	0.38	0.69
4. กฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์	4.19	4.20	4.60	0.99	0.38
5. การตรวจสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นวิชาชีพบัญชี	4.28	4.15	4.40	0.80	0.45
6. ค่านิยมทางวิชาชีพและจริยธรรมทางวิชาชีพ	4.14	4.10	4.40	0.47	0.63
รวม	4.33	4.29	4.53	1.16	0.32

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 69 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านบัญชี การเงินและความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษามีความคาดหวังในระดับมากที่สุด โดยผู้ว่าจ้างที่มี

ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยรวมผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาเอกมีความคาดหวังมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาเอกและปริญญาโทมีความคาดหวังเรื่องการบัญชีการเงินและรายงานทางการเงินมากที่สุด ในขณะที่ผู้ว่าจ้างระดับปริญญาตรีกลับมีความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความรู้เรื่องภาษีอากรมากที่สุด

ตารางที่ 70 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ จำแนกตามระดับการศึกษา

ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	ระดับการศึกษา			F-test	
	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	F	p-value
1. ความรู้ด้านตลาดทางการเงิน	4.25	4.13	4.00	0.48	0.62
2. ความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์	4.06	4.14	4.40	0.50	0.61
3. ความรู้ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจ	4.06	4.15	4.00	0.33	0.72
4. ความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ	4.22	4.04	4.60	2.23	0.11
5. ความรู้ด้านพฤติกรรมองค์กร	4.00	4.13	4.00	0.40	0.67
6. ความรู้ด้านบรรษัทภิบาล (Corporate Governance)	3.97	4.07	4.40	0.86	0.43
7. ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	3.89	4.03	4.20	0.75	0.48
8. ความรู้ด้านการจัดการและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์	3.94	3.94	3.60	0.47	0.63
9. ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์	3.81	3.97	4.00	0.64	0.53
10. ความรู้ด้านการตลาด	4.06	3.88	4.00	0.79	0.46
รวม	4.03	4.05	4.12	0.09	0.91

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 70 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ พบว่าผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษามีความคาดหวังในระดับมากเช่นกัน นอกจากนี้ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ภาพรวมผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาเอกมีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวมากกว่าผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาโทและตรี และเมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาตรีมีความคาดหวังในเรื่องความรู้ด้านตลาดทางการเงินมากที่สุด ผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาโทมีความคาดหวังในเรื่องความรู้ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจมากที่สุด

ในขณะที่ผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาเอกกลับมีความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติมากที่สุด อย่างไรก็ตามผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษาต่างมีความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์มากเป็น 3 อันดับแรกเช่นกัน

ตารางที่ 71 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามระดับการศึกษา

ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ระดับการศึกษา			F-test	
	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	F	p-value
1. ความรู้ทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.86	4.15	4.20	2.25	0.11
2. ความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.97	4.05	4.40	0.66	0.52
3. สมรรถนะทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.78	4.02	4.00	1.26	0.29
4. สมรรถนะของผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.69	3.84	3.60	0.60	0.55
5. สมรรถนะด้านสารสนเทศในฐานะของผู้จัดการหรือผู้ประเมินหรือผู้ออกแบบสารสนเทศบทบาทใดบทบาทหนึ่งหรือหลายบทบาทรวมกัน	3.53	3.65	3.80	0.45	0.64
รวม	3.77	3.94	4.00	1.30	0.28

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 71 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษามีความคาดหวังในระดับมาก โดยผู้ว่าจ้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาเอกมีความคาดหวังมากกว่าผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาโทและปริญญาตรี อย่างไรก็ตามผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษาต่างมีความคาดหวังในทิศทางเดียวกันคือคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความรู้เรื่องความรู้ทั่วไปและการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศมากเป็น 2 อันดับแรก

จากตารางที่ 72 พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษามีความคาดหวังในระดับมาก ยกเว้นผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาเอกที่

มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าผู้ว่าจ้างระดับปริญญาตรีและปริญญาโทมีความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญามากที่สุด ในขณะที่ผู้ว่าจ้างระดับปริญญาเอกมีกลับมีความคาดหวังในทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งานมากที่สุด

ตารางที่ 72 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ จำแนกตามระดับการศึกษา

ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ	ระดับการศึกษา			F-test	
	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	F	p-value
1. ทักษะทางปัญญา	4.22	4.35	4.40	0.78	0.46
2. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	4.19	4.21	4.23	0.02	0.98
3. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	4.13	4.21	4.56	1.67	0.19
4. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	4.10	4.19	4.00	1.02	0.36
5. ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	3.97	4.02	3.85	0.27	0.77
รวม	4.12	4.20	4.21	0.78	0.46

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 73 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางปัญญา จำแนกตามระดับการศึกษา

ทักษะทางปัญญา	ระดับการศึกษา			F-test	
	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	F	p-value
1. ทักษะในการสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ	4.22	4.47	4.20	2.17	0.12
2. สามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อน	4.28	4.31	4.60	0.48	0.62
3. ทักษะการสอบถาม วิจัยและการวิเคราะห์	4.17	4.27	4.40	0.41	0.66
รวม	4.22	4.35	4.40	0.78	0.46

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 73 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญา พบว่าผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษามีความคาดหวังในระดับมากที่สุด โดยผู้ว่าจ้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างระดับ

การศึกษาปริญญาเอกมีความคาดหวังมากกว่าผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาโทและปริญญาตรี อย่างไรก็ตาม ผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษาให้ความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อนมากเป็น 2 อันดับแรกเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 74 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล จำแนกตามระดับการศึกษา

ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	ระดับการศึกษา			F-test	
	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	F	p-value
1. ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง	4.31	4.30	4.40	0.06	0.94
2. ความรับผิดชอบ สามารถจัดการตนเองได้	4.22	4.23	4.20	0.01	0.99
3. ความคิดริเริ่ม เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.22	4.17	4.20	0.07	0.93
4. ความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี	4.08	4.23	4.00	0.80	0.45
5. การปรับใช้นิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติในการตัดสินใจ	4.19	4.17	4.00	0.16	0.85
6. มีความสามารถจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จัดแจงงานให้เสร็จได้ตามกำหนด	4.14	4.15	4.60	1.32	0.27
รวม	4.19	4.21	4.23	0.02	0.98

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 74 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล พบว่าผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษามีความคาดหวังในระดับมากที่สุด ยกเว้นผู้ว่าจ้างระดับปริญญาตรีที่มีความคาดหวังในระดับมาก โดยผู้ว่าจ้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาเอกมีความคาดหวังมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้ว่าจ้างปริญญาโทและปริญญาตรีมีความคาดหวังในเรื่องความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ในขณะที่ผู้ว่าจ้างระดับปริญญาเอกมีความคาดหวังเรื่องความสามารถจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จัดแจงงานให้เสร็จได้ตามกำหนดมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษามีความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงมากเป็น 2 อันดับแรก

จากตารางที่ 75 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและ
 หน้าที่งาน พบว่าผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษาที่มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด ยกเว้นผู้ว่าจ้างระดับ
 ปริญญาตรีที่มีความคาดหวังในระดับมาก โดยผู้ว่าจ้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความ
 คาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวม พบว่าผู้ว่าจ้าง
 ปริญญาเอกมีความคาดหวังมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าผู้ว่าจ้างปริญญาโทและตรีมี
 ความคาดหวังในเรื่องรายงานทางการเงินมากที่สุด ในขณะที่ผู้ว่าจ้างปริญญาเอกกลับให้ความ
 คาดหวังในเรื่องการวัดมูลค่าและประเมินราคามากที่สุด อย่างไรก็ตาม ผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษา
 ต่างมีความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีทักษะในการจัดทำรายงานทางการเงินมากเป็น 2 อันดับแรก

ตารางที่ 75 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางวิชาการเชิง
 ปฏิบัติและหน้าที่งาน จำแนกตามระดับการศึกษา

ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	ระดับการศึกษา			F-test	
	ปริญญา ตรี	ปริญญา โท	ปริญญา เอก	F	p- value
1. การรายงานทางการเงิน (Reporting)	4.22	4.42	4.60	1.61	0.20
2. การวัดมูลค่าและประเมินราคา (Measurement)	4.19	4.22	4.80	1.69	0.19
3. ความชำนาญทางตัวเลขและเทคโนโลยี	4.11	4.15	4.60	1.17	0.31
4. ความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ	4.03	4.16	4.20	0.50	0.61
5. วิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง	4.08	4.10	4.60	1.32	0.27
รวม	4.13	4.21	4.56	1.67	0.19

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 76 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง
 บุคคลและการสื่อสาร พบว่าผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษาที่มีความคาดหวังในระดับมาก โดยผู้ว่าจ้างที่มี
 ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาโท มีความคาดหวังมากกว่าผู้ว่าจ้างระดับการศึกษา
 ปริญญาเอกและปริญญาตรี โดยผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาโทและปริญญาตรีให้ความคาดหวัง
 เรื่องการทำงานเป็นทีมมากที่สุด ในขณะที่ผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาเอกให้ความคาดหวังเรื่อง
 ความสามารถในการเสนอรายงาน อภิปรายในทัศนะของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด
 อย่างไรก็ตาม ผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษาต่างมีความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีทักษะในการทำงาน
 เป็นทีมมากเป็น 2 อันดับแรก

ตารางที่ 76 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางการ
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร จำแนกตามระดับการศึกษา

ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	ระดับการศึกษา			F-test	
	ปริญญา ตรี	ปริญญา โท	ปริญญา เอก	F	p- value
1. การทำงานเป็นทีม	4.17	4.49	4.20	2.90	0.06
2. การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มีความคิดเห็น ต่างกัน	4.14	4.29	3.80	1.59	0.21
3. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ประโยชน์หรือและช่วยกัน แก้ไขปัญหาได้	4.11	4.29	3.60	2.87	0.06
4. การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ใน สถานการณ์ทางวิชาชีพ	4.08	4.17	3.80	0.98	0.40
5. มีความสามารถในการเสนอรายงาน อภิปราย ใน ทัศนะของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.11	4.10	4.60	1.44	0.24
6. การทำงานร่วมกับกลุ่มคนที่มีความคิดเห็นที่ต่างกันอย่าง มีประสิทธิภาพ	4.11	4.05	4.20	0.22	0.80
7. สามารถฟังและอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึง วัฒนธรรมและภาษาอื่นๆ	3.94	3.96	3.80	0.12	0.89
รวม	4.10	4.19	4.00	1.02	0.36

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 77 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ พบว่าผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษามีความคาดหวังในระดับมาก โดยผู้ว่าจ้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาโทมีความคาดหวังมากกว่าผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาเอกและปริญญาตรี โดยมีความคาดหวังเรื่องความเป็นผู้นำมากที่สุด ในขณะที่ผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาเอกและปริญญาตรีกลับมีความคาดหวังเรื่องความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้มากที่สุด อย่างไรก็ตามผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษามีความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความเป็นผู้นำและความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้มากเป็น 2 อันดับแรก

ตารางที่ 77 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะการบริหารองค์กร และการจัดการธุรกิจ จำแนกตามระดับการศึกษา

ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	ระดับการศึกษา			F-test	
	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	F	p-value
1. มีความเป็นผู้นำ	3.94	4.16	4.00	1.32	0.27
2. มีความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้	4.17	4.07	4.40	0.56	0.57
3. สามารถตัดสินใจวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการองค์กรทั้งบุคลากรและทรัพยากร	3.89	3.93	3.80	0.10	0.90
4. สามารถบริหารงานบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ	3.89	3.91	3.20	2.25	0.11
รวม	3.97	4.02	3.85	0.27	0.77

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 78 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ จำแนกตามระดับการศึกษา

ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ	ระดับการศึกษา			F-test	
	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	F	p-value
1. ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริต	4.56	4.66	4.60	0.52	0.60
2. ความรับผิดชอบต่อองค์กร และการรักษาความลับ	4.50	4.55	4.40	0.23	0.79
3. มีความรับผิดชอบในงานของตนไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร	4.56	4.51	4.20	0.86	0.42
5. ความสนใจใฝ่รู้และตั้งใจที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา	4.50	4.42	4.20	0.67	0.52
6. มีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน	4.28	4.50	4.20	2.59	0.08
7. ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับของบริษัทและสาธารณะ	4.50	4.30	4.20	1.72	0.18
รวม	4.48	4.49	4.30	0.70	0.50

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 78 พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติในทุกเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษามีความคาดหวังด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติในระดับมากที่สุด โดยผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาโทมีความคาดหวังมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.49 รองลงมาคือผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาตรีและปริญญาเอก มีค่าเฉลี่ย 4.48 และ 4.30 ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษามีความคาดหวังในเรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด นอกจากนี้ผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาตรียังมีความคาดหวังเรื่องความรับผิดชอบในงานของตนไม่ละทิ้งงาน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรมากที่สุดด้วย

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ผู้ว่าจ้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยสรุป พบว่าผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษามีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติในมากที่สุด รองลงมาคือทักษะนักบัญชีมืออาชีพ และโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี ยกเว้นผู้ว่าจ้างระดับปริญญาเอกที่มีความคาดหวังด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพเป็นอันดับสอง อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษาให้ความคาดหวังด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ โดยเฉพาะความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ โดยเฉพาะทักษะทางปัญญามากที่สุด ยกเว้นผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาเอกที่กลับมีความคาดหวังในเรื่องทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งานมากที่สุด นอกจากนี้ ในด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี พบว่าผู้ว่าจ้างทุกระดับการศึกษาให้ความคาดหวังเรื่องบัญชีการเงิน รายงานทางการเงินและภาษีอากรมากเป็น 2 อันดับแรก

ตารางถัดไป จะเป็นการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 4 เรื่องความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแต่ละเรื่อง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 79 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของ
นักบัญชีแต่ละเรื่อง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อ คุณลักษณะของนักบัญชี	ปัจจัยส่วนบุคคล			
	เพศ	อายุ	ประสบการณ์ การทำงาน	ระดับ การศึกษา
IES ฉบับที่ 2 โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี				
1. ความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง	-	*	-	-
2. ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	-	*	*	-
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	-	-	-	-
IES ฉบับที่ 3 ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ				
1. ทักษะทางปัญญา	-	-	-	-
2. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	*	-	-	-
3. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	*	*	*	-
4. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	-	-	*	-
5. ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	-	-	*	-
IES ฉบับที่ 4 ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ				
1. ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริต	-	-	-	-
2. ความรับผิดชอบต่อองค์กร และการรักษาความลับ	-	-	-	-
3. มีความรับผิดชอบในงานของตนไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร	-	-	-	-
4. ความสนใจใฝ่รู้และตั้งใจที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา	-	-	-	-
5. มีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน	-	-	-	-
6. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของบริษัทและสาธารณะ	-	*	-	-
* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05				
- ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05				

โดยสรุป จากตารางที่ 79 ผู้ว่าจ้างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันด้านเพศ อายุ และ ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน จะมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของ นักบัญชีแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีรายละเอียดดังนี้ ปัจจัยด้านเพศของ ผู้ว่าจ้าง ทำให้มีความคาดหวังแตกต่างกันในเรื่องความคิดริเริ่ม เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และความรู้ ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ปัจจัยด้านอายุของผู้ว่าจ้าง ทำให้มีความคาดหวังแตกต่างกัน ในเรื่องการตรวจสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นทางวิชาชีพบัญชี ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ การวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง ความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและ ตัดสินใจได้ และเรื่องการศึกษาตามกฎระเบียบข้อบังคับของบริษัทและสาธารณะ ปัจจัยด้าน ประสบการณ์การทำงานตำแหน่งงานปัจจุบันของผู้ว่าจ้าง ทำให้มีความคาดหวังแตกต่างกันใน เรื่องความรู้ด้านตลาดทางการเงิน ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ การวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง ความสามารถในการเสนอรายงาน อภิปราย ในทักษะของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถฟังและอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงวัฒนธรรมและภาษาอื่นๆ และความสามารถบริหารงานบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

และจากผลการทดสอบสมมติฐาน แม้ว่าผู้ว่าจ้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีความ คาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่ก็มีข้อสังเกต คือ ผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาเอกให้ความสำคัญด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพและด้าน ทักษะนักบัญชีมีอาชีพมากกว่าผู้ว่าจ้างระดับปริญญาโทและปริญญาตรี ในขณะที่ผู้ว่าจ้างระดับ ปริญญาโทและปริญญาตรีกลับให้ความสำคัญด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ มากกว่า

ภาพรวมปัจจัยส่วนบุคคล ผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่มีความคาดหวังไปในทิศทางเดียวกันคือ มีความคาดหวังมากที่สุดในด้านค่านิยมจรรยาบรรณและทัศนคติ ทักษะนักบัญชีมีอาชีพและ โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพ ตามลำดับ ยกเว้นในส่วนของผู้ว่าจ้างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับ การศึกษาปริญญาเอกที่มีความคาดหวังในด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพเป็นอันดับสองรองจาก ด้านค่านิยมทางวิชาชีพจรรยาบรรณและทัศนคติ

ต่อไปจะเป็นการศึกษาคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนธุรกิจ

ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนธุรกิจ

การศึกษาในครั้งนี้ ไม่เพียงศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น ยังได้จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยส่วนธุรกิจอีกด้วย เนื่องจากการทบทวนวรรณกรรมของ Swangnate, 2004 พบว่า บริษัทที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน ซึ่งแบ่งขนาดธุรกิจตามจำนวนพนักงานในบริษัทที่มีความคาดหวังต่อลักษณะการทำงานของนักบัญชีแตกต่างกัน และจากผลการศึกษาของ Swangnate, 2004 สนทนา เขมวรัตน์, 2549 และ พสนันต์ พรตธรรม, 2551 พบว่าประเภทธุรกิจที่แตกต่างกันส่งผลต่อความคาดหวังคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกัน

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงกำหนดสมมติฐานเพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนธุรกิจ โดยการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม t-test และค่าเฉลี่ยมากกว่าสองกลุ่ม หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 80-111 จะแสดงรายละเอียดผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 ถึงข้อที่ 6 ดังนี้

สมมติฐานที่ 5 ผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน

จากการกรอบแนวคิดในบทที่ 2 นั้น ได้ใช้การทดสอบ t-test เพื่อทดสอบสมมติฐานด้านขนาดธุรกิจที่แบ่งตามจำนวนพนักงานประจำ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลที่ได้แสดงดังตารางที่ 80-90

จากตารางที่ 80 พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจทั้งขนาดกลางและใหญ่มีความคาดหวังด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชีในระดับเหมือนกัน โดยผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความคาดหวังใกล้เคียงกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือมีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านบัญชี การเงินและความรู้อื่นที่

เกี่ยวข้องมากที่สุด รองลงมาคือความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ ตารางถัดไปจะเป็นการแสดงรายละเอียดความคาดหวังในแต่ละเรื่องของด้าน โปรแกรม การศึกษาวิชาชีพ ดังนี้

ตารางที่ 80 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้าน โปรแกรมการศึกษา วิชาชีพ จำแนกตามขนาดธุรกิจ

โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพ	ขนาดธุรกิจ		t-test	
	กลาง	ใหญ่	t	P-Value
1. ความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง	4.27	4.33	-0.92	0.36
2. ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	4.01	4.06	-0.60	0.55
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.93	3.89	0.36	0.72
รวม	4.07	4.09	-0.40	0.69

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 81 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามขนาดธุรกิจ

ความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง	ขนาดธุรกิจ		t-test	
	กลาง	ใหญ่	t	P-Value
1. การบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงิน	4.48	4.51	-0.29	0.77
2. ภาษีอากร	4.46	4.46	-0.09	0.93
3. การบัญชีบริหารและการควบคุมทางการบริหาร	4.28	4.41	-1.15	0.26
4. กฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์	4.30	4.17	1.19	0.24
5. การตรวจสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นทางวิชาชีพบัญชี	4.04	4.26	-1.98	0.50
6. กำนันยมนาทางวิชาชีพและจริยธรรมทางวิชาชีพ	4.04	4.15	-0.86	0.39
รวม	4.27	4.33	-0.92	0.36

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 81 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านบัญชี การเงินและความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดใหญ่มีความคาดหวังมากกว่าธุรกิจขนาด

กลาง และเมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าผู้ว่าจ้างทั้งที่มีธุรกิจขนาดกลางและขนาดใหญ่มีความคาดหวังในทิศทางเดียวกัน คือมีความคาดหวังเรื่องการบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงินมากที่สุด รองลงมาคือภาษีอากร และบัญชีบริหารและการควบคุมทางการบริหาร

ตารางที่ 82 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ จำแนกตามขนาดธุรกิจ

ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	ขนาดธุรกิจ		t-test	
	กลาง	ใหญ่	t	P-Value
1. ความรู้ด้านตลาดทางการเงิน	4.07	4.19	-0.95	0.35
2. ความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์	4.13	4.13	-0.01	1.00
3. ความรู้ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจ	3.98	4.19	-1.68	0.09
4. ความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ	4.09	4.11	0.19	0.85
5. ความรู้ด้านพฤติกรรมองค์กร	4.09	4.09	-0.03	0.97
6. ความรู้ด้านบรรษัทภิบาล (Corporate Governance)	4.04	4.06	-0.14	0.89
7. ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	4.04	3.98	0.51	0.61
8. ความรู้ด้านการจัดการและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์	3.85	3.97	-0.88	0.38
9. ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์	3.85	3.97	-0.89	0.38
10. ความรู้ด้านการตลาด	3.96	3.91	0.35	0.73
รวม	4.01	4.06	-0.60	0.55

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 82 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่อง ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดใหญ่มีความคาดหวังมากกว่าธุรกิจขนาดกลาง และเมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดใหญ่มีความคาดหวังในเรื่องด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจและด้านตลาดทางการเงินมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์ ในขณะที่ผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดกลาง มีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์มากที่สุด รองลงมาคือความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติและความรู้ด้านพฤติกรรมองค์กร ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทั้งธุรกิจขนาดกลางและขนาดใหญ่ต่างมีความคาดหวังให้นักบัญชียมีความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์มากเป็น 2 อันดับแรกเช่นกัน

ตารางที่ 83 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามขนาดธุรกิจ

ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ขนาดธุรกิจ		t-test	
	กลาง	ใหญ่	t	P-Value
1. ความรู้ทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.24	4.01	1.77	0.08
2. ความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.11	4.01	0.70	0.49
3. สมรรถนะทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.96	3.96	-0.02	0.98
4. สมรรถนะของผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.74	3.82	-0.57	0.57
5. สมรรถนะด้านสารสนเทศในฐานะของผู้จัดการหรือผู้ประเมินหรือผู้ออกแบบสารสนเทศ	3.59	3.65	-0.42	0.68
รวม	3.93	3.89	0.36	0.72

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 84 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ จำแนกตามขนาดธุรกิจ

ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ	ขนาดธุรกิจ		t-test	
	กลาง	ใหญ่	t	P-Value
1. ทักษะทางปัญญา	4.30	4.33	-0.23	0.82
2. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	4.15	4.23	-0.97	0.33
3. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	4.23	4.19	0.52	0.61
4. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	4.18	4.15	0.29	0.77
5. ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	3.91	4.04	-1.27	0.21
รวม	4.16	4.19	-0.58	0.56

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 83 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่อง ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดกลางมีความคาดหวังมากกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ และเมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าผู้ว่าจ้างทั้งที่มีธุรกิจขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความคาดหวังในเรื่องความรู้

ทั่วไปและความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุดเช่นกัน

จากตารางที่ 84 พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจทั้งขนาดกลางและใหญ่มีความคาดหวังด้านทักษะนักบัญชีในระดับมากเช่นกัน โดยผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดใหญ่มีความคาดหวังใกล้เคียงกับธุรกิจขนาดกลางและผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่มีความคาดหวังในทิศทางเดียวกัน คือมีความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญามากที่สุด

ตารางที่ 85 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ทักษะทางปัญญา จำแนกตามขนาดธุรกิจ

ทักษะทางปัญญา	ขนาดธุรกิจ		t-test	
	กลาง	ใหญ่	t	P-Value
1. ทักษะในการสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ	4.35	4.42	-0.65	0.52
2. ความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อน	4.41	4.26	1.22	0.23
3. ทักษะการสอบถาม วิจัยและการวิเคราะห์	4.15	4.29	-1.14	0.26
รวม	4.30	4.33	-0.23	0.82

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 85 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญา พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดใหญ่และธุรกิจขนาดกลางมีความคาดหวังใกล้เคียงกัน และเมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าธุรกิจขนาดกลางให้ความคาดหวังเรื่องความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อนมากที่สุด ในขณะที่ผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดใหญ่มีความคาดหวังเรื่องทักษะในการสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ ได้

จากตารางที่ 86 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดใหญ่มีความคาดหวังมากกว่าธุรกิจขนาดกลาง โดยผู้ว่าจ้างทั้งขนาดใหญ่และขนาดกลางต่างให้ความคาดหวังในเรื่องความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดเช่นกัน

ตารางที่ 86 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล จำแนกตามขนาดธุรกิจ

ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	ขนาดธุรกิจ		t-test	
	กลาง	ใหญ่	t	P-Value
1. ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง	4.26	4.32	-0.55	0.59
2. ความรับผิดชอบ สามารถจัดการตนเองได้	4.17	4.25	-0.61	0.55
3. ความคิดริเริ่ม เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.15	4.20	-0.41	0.69
4. ความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี	4.09	4.23	-1.19	0.24
5. การปรับใช้นิยามทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติในการตัดสินใจ	4.09	4.21	-0.97	0.33
6. มีความสามารถจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จัดแจงงานให้เสร็จได้ตามกำหนด	4.15	4.17	-0.18	0.86
รวม	4.15	4.23	-0.97	0.33

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

ตารางที่ 87 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน จำแนกตามขนาดธุรกิจ

ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	ขนาดธุรกิจ		t-test	
	กลาง	ใหญ่	t	P-Value
1. การรายงานทางการเงิน (Reporting)	4.41	4.36	0.43	0.67
2. การวัดมูลค่าและประเมินราคา (Measurement)	4.33	4.19	1.06	0.29
3. ความชำนาญทางตัวเลขและเทคโนโลยี	4.17	4.15	0.19	0.85
4. ความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ	4.13	4.13	-0.01	1.00
5. วิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง	4.13	4.10	0.24	0.81
รวม	4.23	4.19	0.52	0.61

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 87 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดกลางมีความคาดหวังมากกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ และเมื่อพิจารณารายละเอียด ผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดใหญ่และขนาดกลางต่างมีความคาดหวัง

ในเรื่องรายงานทางการเงินมากที่สุดเช่นกัน รองลงมาคือการวัดมูลค่าและประเมินราคาและความชำนาญทางตัวเลขและเทคโนโลยี

ตารางที่ 88 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร จำแนกตามขนาดธุรกิจ

ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	ขนาดธุรกิจ		t-test	
	กลาง	ใหญ่	t	P-Value
1. การทำงานเป็นทีม	4.48	4.36	0.88	0.38
2. การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มีวัฒนธรรมหรือความคิดเห็นต่างกัน	4.28	4.21	0.56	0.58
3. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ปรีกษาหารือและช่วยกันแก้ไขปัญหาได้	4.24	4.21	0.21	0.83
4. การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ	4.09	4.16	-0.70	0.48
5. มีความสามารถในการเสนอรายงาน อภิปรายในทัศนะของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.17	4.09	0.82	0.42
6. การทำงานร่วมกับกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมที่ต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.11	4.05	0.55	0.58
7. สามารถฟังและอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงวัฒนธรรมและภาษาอื่นๆ	3.87	3.99	-0.91	0.36
รวม	4.18	4.15	0.29	0.77

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 88 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดกลางมีความคาดหวังใกล้เคียงกับธุรกิจขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าผู้ว่าจ้างทั้งสองขนาดธุรกิจต่างมีความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความสามารถในเรื่องการทำงานเป็นทีมมากที่สุดเช่นกัน

จากตารางที่ 89 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกันมีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดใหญ่มีความคาดหวังมากกว่าธุรกิจขนาด

กลาง และพบว่าผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดใหญ่จะมีความคาดหวังมากกว่าธุรกิจขนาดกลางในทุกๆ เรื่อง นอกจากนี้ ผู้ว่าจ้างทั้งสองขนาดธุรกิจต่างมีความคาดหวังในเรื่องมีความเป็นผู้นำและความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้มากที่สุดเช่นกัน

ตารางที่ 89 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะการบริหารองค์กร และการจัดการธุรกิจ จำแนกตามขนาดธุรกิจ

ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	ขนาดธุรกิจ		t-test	
	กลาง	ใหญ่	t	P-Value
1. มีความเป็นผู้นำ	4.07	4.12	-0.44	0.66
2. มีความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้	4.07	4.12	-0.39	0.70
3. สามารถตัดสินใจวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการองค์กรทั้งบุคลากรและทรัพยากร	3.76	3.99	-1.68	0.10
4. สามารถบริหารงานบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ	3.76	3.94	-1.36	0.18
รวม	3.91	4.04	-1.27	0.21

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

จากตารางที่ 90 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจทั้งขนาดกลางและใหญ่มีความคาดหวังด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดกลางมีความคาดหวังมากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดใหญ่ และเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจขนาดกลาง มีความคาดหวังในเรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อย่างไรก็ตาม ผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ต่างมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในเรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องความรับผิดชอบ ต่อองค์กรและการรักษาความลับ และเรื่องความรับผิดชอบในงานของตนไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ตารางที่ 90 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ
จรรยาบรรณ และทัศนคติ จำแนกตามขนาดธุรกิจ

ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ	ขนาดธุรกิจ		t-test	
	กลาง	ใหญ่	t	P-Value
1. ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริต	4.76	4.58	2.03	0.045*
2. ความรับผิดชอบต่อองค์กร และการรักษาความลับ	4.59	4.51	0.81	0.42
3. มีความรับผิดชอบในงานของตนไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร	4.54	4.49	0.48	0.63
4. ความสนใจใฝ่รู้และตั้งใจที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา	4.50	4.40	0.94	0.35
5. มีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน	4.46	4.42	0.32	0.75
6. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของบริษัทและสาธารณะ	4.33	4.35	-0.26	0.80
รวม	4.53	4.46	1.11	0.27

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (P-Value < 0.05)

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจที่แบ่งตามจำนวนพนักงานประจำที่แตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยธุรกิจทั้งขนาดใหญ่และขนาดกลางต่างมีความคาดหวังใกล้เคียงกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ว่านักบัญชีควรมีความรู้เรื่องการบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงินและภาษีอากรมากที่สุด รวมถึงความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์ และความรู้ทั่วไปและการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจที่แบ่งตามจำนวนพนักงานประจำที่แตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยธุรกิจทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ต่างมีความคาดหวังใกล้เคียงกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือว่านักบัญชีควรมีทักษะทางปัญญา สามารถสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อนได้

ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจขนาดกลาง มีความคาดหวังในเรื่องความโปร่งใสความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม เที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ต่างมีความคาดหวังในเรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด เช่นกัน โดยผู้ว่าจ้างที่มีธุรกิจขนาดกลางมีความคาดหวังด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและ ทัศนคติมากกว่าธุรกิจขนาดใหญ่

สมมติฐานที่ 6 ผู้ว่าจ้างที่มีประเภทธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน

จากกรอบแนวคิดในบทที่ 2 นั้น ได้ใช้การทดสอบ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบ สมมติฐานด้านประเภทธุรกิจ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 91-111

ตารางที่ 91 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านโปรแกรมการศึกษา วิชาชีพบัญชี จำแนกตามประเภทธุรกิจ

โปรแกรมการศึกษา วิชาชีพบัญชี	ประเภทธุรกิจ									F-test	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	F	P- Value
1. ความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่น ที่เกี่ยวข้อง	4.36	4.18	4.22	4.37	4.23	4.29	4.44	4.42	4.53	1.37	0.22
2. ความรู้ด้านองค์กร และธุรกิจ	3.81	3.70	4.04	3.81	4.07	4.08	4.26	4.29	4.52	3.74	0.01*
3. ความรู้ด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.18	3.93	3.72	3.70	3.83	4.09	3.75	4.13	4.44	2.19	0.03*
รวม	4.12	3.94	3.99	3.96	4.04	4.15	4.15	4.28	4.50	3.96	0.01*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หมายเหตุ 1 กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร 2 สินค้าอุปโภคบริโภค 3 ธุรกิจการเงิน

4. สินค้าอุตสาหกรรม 5 อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 6 ทรัพยากร 7 บริการ 8 เทคโนโลยี 9 อื่นๆ

จากตารางที่ 91 ผู้ว่าจ้างที่มีประเภทธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในแต่ละเรื่องของด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 92-93 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่อยู่ในธุรกิจทุกประเภทมีความคาดหวังด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชีในระดับมาก ยกเว้นผู้ว่าจ้างที่อยู่ในธุรกิจกลุ่มอื่นๆ และกลุ่มเทคโนโลยีที่มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด นอกจากนี้พบว่าผู้ว่าจ้างทุกประเภทธุรกิจคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความรู้เรื่องบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องมากที่สุด ตารางถัดไปจะแสดงรายละเอียดความคาดหวังในแต่ละเรื่องของด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี ดังนี้

ตารางที่ 92 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่น ที่เกี่ยวข้อง	ประเภทธุรกิจ									F-test	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	F	P-value
1. การบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงิน	4.58	4.50	4.36	4.79	4.41	4.46	4.53	4.50	4.60	0.94	0.48
2. ภาษีอากร	4.58	4.43	4.28	4.79	4.31	4.54	4.63	4.36	4.60	1.90	0.07
3. การบัญชีบริหารและการควบคุมทางการบริหาร	4.50	4.29	4.12	4.71	4.38	4.46	4.21	4.50	4.60	1.74	0.10
4. กฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์	4.08	3.79	4.32	3.86	4.21	4.23	4.58	4.36	4.40	2.74	0.01*
5. การตรวจสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นทางวิชาชีพบัญชี	4.25	4.14	4.08	4.07	4.07	4.08	4.37	4.57	4.40	1.30	0.25
6. ค่านิยมทางวิชาชีพและจริยธรรมทางวิชาชีพ	4.17	3.93	4.16	4.00	4.00	4.00	4.32	4.21	4.60	0.85	0.56
รวม	4.36	4.18	4.22	4.37	4.23	4.29	4.44	4.42	4.53	1.37	0.22

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หมายเหตุ 1 กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร 2 สินค้าอุปโภคบริโภค 3 ธุรกิจการเงิน

4. สินค้าอุตสาหกรรม 5 อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 6 ทรัพยากร 7 บริการ 8 เทคโนโลยี 9 อื่นๆ

จากตารางที่ 92 ผู้ว่าจ้างที่อยู่ประเภทธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังในเรื่องกฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงทดสอบหาค่าความแตกต่างด้วยสถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (LSD) ดังตารางที่ 93 พบว่าผู้ว่าจ้างที่อยู่ในธุรกิจกลุ่มบริการมีความคาดหวังเรื่องกฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์มากที่สุด และกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวน้อยที่สุด โดยกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความคาดหวังเรื่องด้านบัญชีการเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องมากที่สุด อย่างไรก็ตามพบว่าผู้ว่าจ้างทุกประเภทธุรกิจต่างมีความคาดหวังไปในทิศทางเดียวกันว่านักบัญชีควมมีความรู้เรื่องการบัญชีการเงินและรายงานทางการเงินและภาษีอากรมากที่สุดเช่นกัน

ตารางที่ 93 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องกฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์ จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	ประเภทธุรกิจ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1							*		
2			*		*		*	*	
3		*		*					
4			*				*	*	
5		*					*		
6									
7	*	*		*	*				
8		*		*					
9									

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 94 แสดงความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ พบว่าผู้ว่าจ้างที่อยู่ประเภทธุรกิจแตกต่างกันมีความคาดหวังในเรื่องความรู้ทางด้านตลาดทางการเงิน ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์ ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ ด้านพฤติกรรมองค์กร ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและด้านเศรษฐศาสตร์แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 95- 100

ตารางที่ 94 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	ประเภทธุรกิจ									F-test	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	F	P-value
1. ความรู้ด้านตลาดทางการเงิน	3.83	3.50	4.40	4.14	4.31	4.00	4.16	4.36	4.40	2.58	0.01*
2. ความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์	3.92	3.86	4.28	3.79	3.90	4.38	4.58	4.29	4.20	2.39	0.02*
3. ความรู้ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจ	3.83	3.93	4.12	3.79	4.21	4.23	4.16	4.36	4.80	1.66	0.11
4. ความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ	3.75	3.71	4.04	3.86	4.28	4.08	4.32	4.43	4.40	2.21	0.03*
5. ความรู้ด้านพฤติกรรมองค์กร	3.92	3.71	3.80	3.86	4.31	3.85	4.58	4.43	4.20	3.38	0.00*
6. ความรู้ด้านบรรษัทภิบาล (Corporate Governance)	3.75	3.79	3.84	3.93	4.17	4.23	4.26	4.21	4.60	1.84	0.08
7. ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	3.75	3.57	4.12	3.79	3.93	4.00	4.26	4.07	5.00	3.12	0.00*
8. ความรู้ด้านการจัดการและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์	3.75	3.71	3.72	3.79	3.90	3.92	4.32	4.29	4.20	1.58	0.14
9. ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์	3.83	3.50	4.04	3.64	3.83	4.00	4.05	4.21	4.80	2.19	0.03*
10. ความรู้ด้านการตลาด	3.75	3.71	4.00	3.50	3.86	4.08	3.95	4.29	4.60	1.88	0.07
รวม	3.81	3.70	4.04	3.81	4.07	4.08	4.26	4.29	4.52	3.74	0.01*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หมายเหตุ 1 กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร 2 สินค้าอุปโภคบริโภค 3 ธุรกิจการเงิน 5. สินค้าอุตสาหกรรม 5 อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 6 ทรัพยากร 7 บริการ 8 เทคโนโลยี 9 อื่นๆ

ตารางที่ 95 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความรู้ทางด้านตลาดทางการเงิน
จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	ประเภทธุรกิจ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1			*						
2			*	*	*		*	*	*
3	*	*							
4		*							
5		*							
6									
7		*							
8		*							
9		*							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 96 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศ
และโลกาภิวัตน์ จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	ประเภทธุรกิจ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1							*		
2							*		
3				*					
4			*			*	*		
5						*	*		
6				*	*				
7	*	*		*	*				
8									
9									

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 97 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	ประเภทธุรกิจ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1					*		*	*	
2					*		*	*	
3									
4								*	
5	*	*							
6									
7	*	*							
8	*	*		*					
9									

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 98 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความรู้ด้านพฤติกรรมองค์กร จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	ประเภทธุรกิจ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1							*		
2					*		*	*	
3					*		*	*	
4							*	*	
5		*	*						
6							*	*	
7	*	*	*	*		*			
8		*	*	*		*			
9									

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 99 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความรู้ทางด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	ประเภทธุรกิจ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1							*		*
2			*				*	*	*
3		*							*
4							*		*
5									*
6									*
7	*	*		*					*
8		*							*
9	*	*	*	*	*	*	*	*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 100 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	ประเภทธุรกิจ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									*
2			*				*	*	*
3		*							*
4								*	*
5									*
6									*
7		*							*
8		*		*					
9	*	*	*	*	*	*	*		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 95-100 ทดสอบหาค่าความแตกต่างด้วยสถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (LSD) พบว่า ผู้ว่าจ้างที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงินและกลุ่มอื่นๆมีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านการเงินมากที่สุด โดยผู้ว่าจ้างที่อยู่ในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความคาดหวังน้อยที่สุด ทั้งนี้พบว่า กลุ่มสินค้าอุปโภคและบริโภคมีความคาดหวังในเรื่องความรู้ด้านจรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจมากที่สุด

ความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์ ผู้ว่าจ้างกลุ่มบริการมีความคาดหวังมากที่สุด ในขณะที่ผู้ว่าจ้างกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวน้อยที่สุด โดยกลับมีความคาดหวังในเรื่องความรู้ด้านตลาดทางการเงินมากที่สุด

ความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ ด้านพฤติกรรมองค์กร ผู้ว่าจ้างที่อยู่ในกลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มบริการ มีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด ตามลำดับ นอกจากนี้ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและด้านเศรษฐศาสตร์ ผู้ว่าจ้างที่อยู่ในกลุ่มอื่นๆมีความคาดหวังมากที่สุด ทั้งนี้ในความรู้เรื่องดังกล่าวมานั้น พบว่าผู้ว่าจ้างที่อยู่ในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความคาดหวังน้อยที่สุด โดยกลับมีความคาดหวังในเรื่องความรู้ด้านจรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้ว่าจ้างกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มทรัพยากร กลุ่มเทคโนโลยี และกลุ่มอื่นๆ มีความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความรู้ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจมากเป็น 3 อันดับแรก ในขณะที่ผู้ว่าจ้างในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และสิ่งก่อสร้าง และกลุ่มบริการที่มีความคาดหวังในเรื่องพฤติกรรมองค์กรมากเป็น 3 อันดับแรก

โดยสรุป ผู้ว่าจ้างทุกประเภทธุรกิจมีความคาดหวังในเรื่องความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องมากที่สุด รองลงมาคือความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ ยกเว้นธุรกิจกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค และกลุ่มทรัพยากร ที่มีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอันดับสองรองจากความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 101 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ความรู้ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ	ประเภทธุรกิจ									F-test	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	F	P-value
1. ความรู้ทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.25	4.00	4.08	4.00	3.86	4.46	4.05	4.21	4.20	0.96	0.47
2. ความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.42	4.07	3.92	3.86	3.90	4.38	3.79	4.29	4.40	1.52	0.16
3. สมรรถนะทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.25	4.07	3.64	3.57	3.97	4.15	3.79	4.29	4.80	2.60	0.01*
4. สมรรถนะของผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.08	4.00	3.56	3.64	3.79	3.77	3.68	3.86	4.40	1.12	0.36
5. สมรรถนะด้านสารสนเทศในฐานะของผู้จัดการหรือผู้ประเมินหรือผู้ออกแบบสารสนเทศบทบาทใดบทบาทหนึ่งหรือหลายบทบาทรวมกัน	3.92	3.50	3.40	3.43	3.66	3.69	3.42	4.00	4.40	1.82	0.08
รวม	4.18	3.93	3.72	3.70	3.83	4.09	3.75	4.13	4.44	2.19	0.03*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หมายเหตุ 1 กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร 2 สินค้าอุปโภคบริโภค 3 ธุรกิจการเงิน

4 สินค้าอุตสาหกรรม 5 อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 6 ทรัพยากร 7 บริการ 8 เทคโนโลยี 9 อื่นๆ

จากตารางที่ 101 พบว่าผู้ว่าจ้างทุกประเภทธุรกิจมีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ยกเว้นผู้ว่าจ้างกลุ่มอื่นๆ ที่มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด อย่างไรก็ตามผู้ว่าจ้างทุกประเภทต่างมีความคาดหวังเรื่องความรู้ทั่วไป ความรู้ทางการควบคุมและสมรรถนะทางการควบคุมสารสนเทศมากที่สุดเป็น 3 อันดับแรก นอกจากนี้ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประเภทธุรกิจแตกต่างกันมีความคาดหวังเรื่องสมรรถนะทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกันที่

ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 รายละเอียดดังตารางที่ 102 จากการทดสอบค่าความแตกต่างด้วยสถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (LSD) พบว่ากลุ่มอื่นๆ มีความคาดหวังมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีความคาดหวังน้อยที่สุด โดยกลับมีความคาดหวังเรื่องความรู้ทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด

ตารางที่ 102 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องสมรรถนะทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	ประเภทธุรกิจ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1			*	*					
2									
3	*					*		*	*
4	*					*		*	*
5									*
6			*	*					
7									*
8			*	*					
9			*	*	*		*		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 103 ผู้ว่าจ้างที่มีประเภทธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 104-110 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่อยู่ในธุรกิจทุกประเภท มีความคาดหวังด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพในระดับมาก ยกเว้นผู้ว่าจ้างที่อยู่ในธุรกิจกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มบริการ กลุ่มเทคโนโลยีและกลุ่มอื่นๆ ที่มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ พบว่าผู้ว่าจ้างทุกประเภท มีความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญามากที่สุด ยกเว้นกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารและสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีความคาดหวังเรื่องทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจมากที่สุด ตารางถัดไปจะแสดงรายละเอียดความคาดหวังในแต่ละเรื่องของด้านทักษะนักบัญชี ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 103 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ทักษะนักบัญชี มืออาชีพ	ประเภทธุรกิจ									F-test	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	F	P- Value
1. ทักษะทางปัญญา	4.03	4.19	4.33	4.36	4.39	4.18	4.35	4.40	4.80	1.25	0.27
2. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	4.15	4.29	4.17	4.30	4.17	4.09	4.28	4.31	4.00	0.55	0.82
3. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน	3.95	4.29	4.33	4.24	4.12	4.12	4.25	4.31	4.04	0.94	0.49
4. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	4.17	4.20	4.13	4.23	4.04	4.01	4.25	4.36	4.17	0.98	0.45
5. ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	4.38	4.30	3.85	3.79	3.83	3.88	4.01	4.16	4.45	2.75	0.01*
รวม	4.13	4.25	4.16	4.18	4.11	4.06	4.23	4.31	4.29	1.02	0.43

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 104 แสดงรายละเอียดความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญา พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประเภทธุรกิจแตกต่างกันมีความคาดหวังในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างทุกประเภท มีความคาดหวังด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพในระดับมากที่สุด ยกเว้นผู้ว่าจ้างที่อยู่ในธุรกิจกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคและกลุ่มทรัพยากรที่มีความคาดหวังในระดับมาก นอกจากนี้ผู้ว่าจ้างทุกประเภทยังมีความคาดหวังเรื่องทักษะในการสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ และความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อนมากที่สุดเช่นกัน

จากตารางที่ 105 ผู้ว่าจ้างที่มีประเภทธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังเรื่องทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างธุรกิจทุกกลุ่มมีความคาดหวังในระดับมาก ยกเว้นกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มบริการและกลุ่มเทคโนโลยี ที่มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด โดยธุรกิจทุกประเภทมีความคาดหวังในเรื่องความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงมากเป็น 2 อันดับแรก

จากตารางที่ 106 ผู้ว่าจ้างที่มีประเภทธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังเรื่องทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างธุรกิจทุกประเภทมีความคาดหวังในระดับมากที่สุด ยกเว้นกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มอื่นๆ ที่มีความคาดหวังในระดับมาก โดยธุรกิจการเงินและกลุ่มบริการมีความคาดหวังในเรื่องของการวัดมูลค่าและประเมินราคามากที่สุด ในขณะที่กลุ่มธุรกิจส่วนใหญ่มีความคาดหวังในเรื่องรายงานทางการเงินมากที่สุด

จากตารางที่ 107 ผู้ว่าจ้างที่มีประเภทธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังเรื่องทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างทุกประเภทมีความคาดหวังในระดับมาก ยกเว้นกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มบริการและกลุ่มเทคโนโลยีที่มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ธุรกิจทุกประเภทต่างมีความคาดหวังไปในทิศทางเดียวกันว่า นักบัญชีควรมีความสามารถในการทำงานเป็นทีมมากเป็น 2 อันดับแรกเช่นกัน

ตารางที่ 104 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางปัญญา จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ทักษะทางปัญญา	ประเภทธุรกิจ									F-test	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	F	P-value
1. ทักษะในการสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ	4.08	4.36	4.44	4.50	4.38	4.31	4.42	4.50	4.80	0.70	0.70
2. ความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อน	4.08	4.00	4.32	4.43	4.48	4.08	4.42	4.21	4.80	1.41	0.20
3. ทักษะการสอบถามวิจัยและการวิเคราะห์	3.92	4.21	4.24	4.14	4.31	4.15	4.21	4.50	4.80	1.09	0.38
รวม	4.03	4.19	4.33	4.36	4.39	4.18	4.35	4.40	4.80	1.25	0.27

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 105 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางคุณลักษณะ
เฉพาะบุคคล จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ทักษะทางคุณลักษณะ เฉพาะบุคคล	ประเภทธุรกิจ									F-test	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	F	P-value
1. ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง	4.17	4.50	4.28	4.36	4.24	4.31	4.32	4.29	4.40	0.29	0.97
2. ความรับผิดชอบ สามารถจัดการตนเองได้	4.08	4.36	4.04	4.50	4.24	4.08	4.32	4.43	3.80	1.04	0.41
3. ความคิดริเริ่ม เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.08	4.36	3.92	4.14	4.24	4.08	4.47	4.43	3.60	1.86	0.07
4. ความระมัดระวังสงสัย เชี่ยวชาญประกอบวิชาชีพบัญชี	4.33	4.21	4.28	4.21	4.14	3.77	4.21	4.29	4.20	0.78	0.62
5. การปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ ในการตัดสินใจ	4.25	4.29	4.28	4.29	4.00	4.08	4.05	4.29	4.00	0.51	0.85
6. ความสามารถในการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จัดแรงงานเสร็จตามกำหนด	4.00	4.00	4.24	4.29	4.14	4.23	4.32	4.14	3.80	0.73	0.66
รวม	4.15	4.29	4.17	4.30	4.17	4.09	4.28	4.31	4.00	0.55	0.82

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 106 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน	ประเภทธุรกิจ									F-test	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	F	P-value
1. การรายงานทางการเงิน (Reporting)	4.25	4.57	4.44	4.57	4.28	4.31	4.26	4.50	4.20	0.68	0.71
2. การวัดมูลค่าและประเมินราคา (Measurement)	3.83	4.29	4.48	4.00	4.21	4.15	4.32	4.43	4.00	1.34	0.23
3. ความชำนาญทางตัวเลขและเทคโนโลยี	4.00	4.21	4.20	4.14	4.17	4.08	4.21	4.14	4.20	0.14	1.00
4. ความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ	4.00	4.14	4.24	4.36	3.83	4.23	4.21	4.36	3.80	1.33	0.23
5. วิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง	3.67	4.21	4.28	4.14	4.10	3.85	4.26	4.14	4.00	1.25	0.28
รวม	3.95	4.29	4.33	4.24	4.12	4.12	4.25	4.31	4.04	0.94	0.49

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 107 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	ประเภทธุรกิจ									F-test	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	F	P-value
1. การทำงานเป็นทีม	4.50	4.29	4.36	4.79	4.14	4.46	4.58	4.43	4.20	1.26	0.27
2. การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มีวัฒนธรรมหรือความคิดเห็นต่างกัน	4.25	4.07	4.20	4.21	4.03	4.23	4.53	4.50	4.20	1.05	0.40
3. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ประโยชน์หรือและช่วยกันแก้ไขปัญหาได้	4.42	4.21	4.16	4.43	4.10	4.24	4.16	4.21	4.40	0.43	0.90
4. การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ	4.08	4.21	4.04	4.00	4.07	3.92	4.37	4.50	4.00	1.33	0.23
5. มีความสามารถในการเสนอรายงาน อภิปรายในทัศนะของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.00	4.29	4.16	4.29	4.03	3.77	4.11	4.29	4.20	0.95	0.48
6. การทำงานร่วมกับกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมที่ต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.00	4.14	4.00	4.00	3.97	3.77	4.26	4.50	4.00	1.50	0.16
7. สามารถฟังและอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงวัฒนธรรมและภาษาอื่นๆ	3.92	4.21	4.00	3.93	3.97	3.69	3.74	4.07	4.20	0.75	0.65
รวม	4.17	4.20	4.13	4.23	4.04	4.01	4.25	4.36	4.17	0.98	0.45

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หมายเหตุ 1 กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร 2 สินค้าอุปโภคบริโภค 3 ธุรกิจการเงิน

4 สินค้าอุตสาหกรรม 5 อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 6 ทรัพยากร 7 บริการ 8 เทคโนโลยี 9 อื่นๆ

ตารางที่ 108 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่องทักษะการบริหาร
องค์กรและการจัดการธุรกิจ จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ทักษะการบริหารองค์กร และการจัดการธุรกิจ	ประเภทธุรกิจ									F-test	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	F	P-value
1. มีความเป็นผู้นำ	4.67	4.50	3.88	4.07	3.86	4.00	4.05	4.21	4.40	2.61	0.01*
2. มีความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและ ตัดสินใจได้	4.58	4.36	4.08	4.00	3.97	3.92	3.95	4.21	4.20	1.09	0.38
3. สามารถตัดสินใจ วางแผนเชิงกลยุทธ์ การ จัดการองค์กรทั้งบุคลากร และทรัพยากร	4.08	4.14	3.88	3.57	3.72	3.77	3.95	4.21	4.60	1.69	0.11
4. สามารถบริหารงาน บุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ	4.17	4.21	3.56	3.50	3.76	3.85	4.11	4.00	4.60	2.85	0.01*
รวม	4.38	4.30	3.85	3.79	3.83	3.88	4.01	4.16	4.45	2.75	0.01*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 108 ผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่มีความคาดหวังในเรื่องทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจในระดับมาก ยกเว้นผู้ว่าจ้างกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค และกลุ่มอื่นๆ ที่มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด โดยผู้ว่าจ้างทุกประเภทต่างมีความคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความเป็นผู้นำมากที่สุดเป็น 2 อันดับแรก นอกจากนี้ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประเภทธุรกิจแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อนักบัญชีแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 รายละเอียดแสดงดังต่อไปนี้

จากตารางที่ 109-110 ทดสอบหาค่าความแตกต่างด้วยสถิติเปรียบเทียบรายคู่ (LSD) ผู้ว่าจ้างกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีความคาดหวังเรื่องความเป็นผู้นำมากที่สุด ในขณะที่ผู้ว่าจ้างกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และสิ่งก่อสร้างมีความคาดหวังน้อยที่สุด โดยกลับมีความคาดหวังเรื่องความเข้าใจในธุรกิจสามารถพิจารณาและตัดสินใจได้มากที่สุด และผู้ว่าจ้างกลุ่มอื่นๆ มีความคาดหวังเรื่องความสามารถบริหารงานบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ในขณะที่ผู้ว่าจ้างที่อยู่กลุ่ม

สินค้าอุตสาหกรรมมีความคาดหวังน้อยที่สุด โดยกลับมีความคาดหวังเรื่องความเป็นผู้นำมากที่สุด

ตารางที่ 109 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความสามารถบริหารงาน
บุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	ประเภทธุรกิจ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1			*	*					
2			*	*	*				
3	*	*					*		*
4	*	*					*		*
5		*							*
6									*
7			*	*					
8									
9			*	*	*	*			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 110 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง เรื่องความเป็นผู้นำ จำแนกตาม
ประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	ประเภทธุรกิจ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1			*	*	*	*	*		
2			*		*				
3	*	*							
4	*								
5	*	*							
6	*								
7	*								
8									
9									

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 111 ผู้ว่าจ้างที่มีประเภทธุรกิจแตกต่างกันมีความคาดหวังด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่อยู่ในธุรกิจทุกประเภทมีความคาดหวังด้านค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีความคาดหวังมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มทรัพยากรและกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ตามลำดับ

ภาพรวม แม้ผู้ว่าจ้างที่มีประเภทธุรกิจแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าผู้ว่าจ้างแต่ละประเภทธุรกิจมีความคาดหวังในแต่ละเรื่อง ดังนี้

ผู้ว่าจ้างที่อยู่ในธุรกิจกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร กลุ่มบริการ และกลุ่มอื่นๆ มีความคาดหวังเรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด นอกจากนี้ผู้ว่าจ้างที่อยู่ในกลุ่มอื่นๆ ยังมีความคาดหวังเรื่องความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงานมากที่สุดด้วย

ผู้ว่าจ้างที่อยู่ในธุรกิจกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มธุรกิจการเงิน และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีความคาดหวังเรื่องความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับมากที่สุด นอกจากนี้กลุ่มธุรกิจการเงินและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมยังมีความคาดหวังเรื่องความรับผิดชอบในงานของตนไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรมากที่สุดด้วย

อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้ว่าจ้างทุกประเภทธุรกิจต่างคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความรู้เรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากเป็น 3 อันดับแรกเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 111 ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี เรื่อง ค่านิยมทางวิชาชีพ
จรรยาบรรณและทัศนคติ จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ	ประเภทธุรกิจ									F-test	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	F	P-value
1. ความโปร่งใส ความ เป็นอิสระ ความตั้งใจที่ จะปฏิบัติงานอย่างมี คุณธรรมเที่ยงธรรมและ ซื่อสัตย์สุจริต	4.92	4.86	4.48	4.57	4.52	4.69	4.79	4.50	4.60	1.46	0.17
2. ความรับผิดชอบต่อ องค์กรและการรักษา ความลับ	4.42	4.93	4.56	4.71	4.48	4.54	4.26	4.57	4.20	2.00	0.05
3. มีความรับผิดชอบใน งานของตนไม่ละทิ้งงาน โดยไม่มีเหตุผลอัน สมควร	4.50	4.57	4.56	4.71	4.31	4.62	4.53	4.57	4.20	1.00	0.45
4. ความสนใจใฝ่รู้และ ตั้งใจที่จะเรียนรู้ ตลอดเวลา	4.50	4.50	4.32	4.36	4.41	4.62	4.37	4.64	4.20	0.72	0.68
5. มีความรู้ ความ สามารถและมาตรฐานใน การปฏิบัติงาน	4.50	4.71	4.28	4.50	4.31	4.54	4.26	4.64	4.60	1.50	0.16
6. ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับของบริษัทและ สาธารณะ	4.50	4.43	4.32	4.21	4.28	4.62	4.21	4.36	4.40	0.73	0.67
รวม	4.56	4.67	4.42	4.51	4.39	4.60	4.40	4.55	4.37	1.40	0.20

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หมายเหตุ 1 กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร 2 สินค้าอุปโภคบริโภค 3 ธุรกิจการเงิน

4 สินค้าอุตสาหกรรม 5 อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 6 ทรัพยากร 7 บริการ 8 เทคโนโลยี 9 อื่นๆ

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประเภทธุรกิจแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยกลุ่มบริการมีความคาดหวังเรื่องกฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์ ความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์ และด้านพฤติกรรมองค์กรมากที่สุด กลุ่มธุรกิจการเงินและกลุ่มอื่นๆ มีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านตลาดการเงินมากที่สุด นอกจากนี้กลุ่มอื่นๆยังมีความคาดหวังเรื่องสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและด้านเศรษฐศาสตร์มากที่สุด และสุดท้ายพบว่ากลุ่มเทคโนโลยีมีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติมากที่สุด อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้ว่าจ้างทุกประเภทมีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านบัญชี การเงินและความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องการบัญชีการเงินและรายงานทางการเงิน โดยผู้ว่าจ้างกลุ่มอื่นๆ มีความคาดหวังด้านโปรแกรมการศึกษาระดับวิชาชีพมากที่สุด

ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประเภทธุรกิจแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีความคาดหวังเรื่องความเป็นผู้นำมากที่สุด ในขณะที่ผู้ว่าจ้างกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และสิ่งก่อสร้างมีความคาดหวังน้อยที่สุด โดยกลับมีความคาดหวังเรื่องความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้มากที่สุดและผู้ว่าจ้างที่อยู่กลุ่มอื่นๆมีความคาดหวังเรื่องความสามารถบริหารงานบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ในขณะที่ผู้ว่าจ้างที่อยู่กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีความคาดหวังน้อยที่สุด โดยกลับมีความคาดหวังเรื่องความเป็นผู้นำมากที่สุด อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้ว่าจ้างทุกประเภทมีความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญามากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องความสามารถสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆและความสามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน ยกเว้นกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารและสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีความคาดหวังเรื่องทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจมากที่สุด นอกจากนี้พบว่ากลุ่มเทคโนโลยีมีความคาดหวังด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพมากที่สุด

ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประเภทธุรกิจแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ภาพรวมผู้ว่าจ้างที่อยู่ในธุรกิจทุกประเภทมีความคาดหวังด้านค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติในระดับมากที่สุด โดยกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีความคาดหวังมากที่สุด อย่างไรก็ตามพบว่าผู้ว่าจ้างทุก

ประเภทต่างคาดหวังว่านักบัญชีควรมีความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากเป็น 3 อันดับแรกเช่นกัน

ตารางที่ 112 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแต่ละเรื่อง จำแนกตามข้อมูลส่วนธุรกิจ

ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อ คุณลักษณะของนักบัญชี	ข้อมูลส่วนธุรกิจ	
	ขนาดธุรกิจ	ประเภทธุรกิจ
โปรแกรมการศึกษาระดับปริญญาตรี		
1. ความรู้ด้านบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง	-	*
2. ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	-	*
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	-	*
ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ		
1. ทักษะทางปัญญา	-	-
2. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	-	-
3. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	-	-
4. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	-	-
5. ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	-	*
ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ		
1. ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริต	*	-
2. ความรับผิดชอบต่อองค์กร และการรักษาความลับ	-	-
3. มีความรับผิดชอบในงานของตนไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันควร	-	-
4. ความสนใจใฝ่รู้และตั้งใจที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา	-	-
5. มีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน	-	-
6. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของบริษัทและสาธารณะ	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยสรุปจากตารางที่ 112 ผู้ว่าจ้างที่มีปัจจัยส่วนธุรกิจแตกต่างกันในด้านขนาดของธุรกิจ ที่แบ่งตามจำนวนพนักงานและประเภทของธุรกิจ มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชี แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยส่วนธุรกิจด้านขนาดธุรกิจ ส่งผลให้มีความคาดหวังแตกต่างกันในเรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงาน อย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริต โดยธุรกิจ ขนาดกลางมีความคาดหวังมากกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ นอกจากนี้ปัจจัยส่วนธุรกิจด้านประเภทธุรกิจ ทำให้มีความคาดหวังแตกต่างกันในเรื่องกฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์ เรื่องความรู้ทางด้าน เศรษฐศาสตร์ ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ด้านตลาดทางการเงิน ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ ด้านพฤติกรรมองค์กรความรู้ ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์ สมรรถนะทางการควบคุม เทคโนโลยีสารสนเทศ ความสามารถบริหารงานบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพและความเป็นผู้นำ

ภาพรวมจะเห็นว่า ผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่มีความคาดหวังไปในทิศทางเดียวกัน คือมีความ คาดหวังมากที่สุดในด้านค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติ ยกเว้นผู้ว่าจ้างที่มีปัจจัยส่วนธุรกิจด้าน ประเภทธุรกิจในกลุ่มอื่นๆ ที่มีความคาดหวังด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพมากที่สุด

ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม

จากแบบสอบถาม เรื่องความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีคำถามปลายเปิดในส่วนที่ 3 เพื่อให้ผู้ตอบ แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามได้ แสดงความคิดเห็น จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.14 รายละเอียดดังนี้

ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ นักบัญชีควรมีความซื่อสัตย์ และยึดหยุ่น (0.69%) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นรวมทั้งมีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง (2.07%) ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพนักบัญชีควรมีความเข้าใจในธุรกิจในมุมมองของกิจการ (0.69%) มีความคิดสร้างสรรค์ แก้ไขปัญหาโดยใช้มาตรฐานการบัญชีและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (1.38%) รู้จักปรับตัวต่อสิ่งเปลี่ยนแปลงรอบข้าง (0.69%) รวมทั้งมีอัธยาศัยดีและมองโลกในแง่ดี (0.69%) ด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี นักบัญชีควรมีความสามารถประยุกต์ใช้ความสามารถด้าน ศาสตร์และศิลปะ เพื่อพัฒนาวิชาชีพบัญชีและองค์ความรู้เพิ่มเติม (0.69%) รวมถึงมีความรู้ด้าน

การเงินเป็นอย่างดี โดยเฉพาะเครื่องมือทางการเงิน (0.69%) และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงใน
ระเบียบข้อกำหนดกฎเกณฑ์ข้อบังคับอยู่เสมอ (0.69%)

ข้อวิจารณ์

**ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย**

ผลการศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพบว่า ผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่มีความคาดหวังด้านค่านิยมวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Swangnate (2004) ชลิมาศ วัฒนปฤดา (2550) พสนันต์ พรตธรรม (2551) และสนทยา เขมวิรัตน์ (2549) นอกจากนี้พบว่าผลที่ได้ตอบรับกับการศึกษาของ Poon Teng Fatt (1995) ที่ว่า องค์กร นิติสาขาบัญชี และนักบัญชี ต่างก็มีความคิดเห็นที่ตรงกันว่า นักบัญชีมีอาชีพควรมีจริยธรรมและความซื่อสัตย์ในการพัฒนาตนเองและงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าจริยธรรมมีความสำคัญต่อการเป็นนักบัญชีมืออาชีพเป็นอย่างมาก เช่นเดียวกับ ดร.ชนัน บุญเหมือนใจ (2548) กล่าวว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถบำเพ็ญตนให้เกิดคุณค่าต่อวิชาชีพ (Professional Values) และสังคม มีจริยธรรม (Ethics) ยึดมั่นในทัศนคติ (Attitudes) เกี่ยวกับการเรียนรู้ในวิชาชีพตลอดเวลาที่เป็นนักวิชาชีพบัญชี ต้องศึกษาวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบสนองความต้องการของเศรษฐกิจยุคสารสนเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ Verschoor (2009) ได้ศึกษาเรื่อง Integrity Still Lacking in U.S. Business พบว่าปัจจุบันทุกองค์กรต่างให้ความสนใจเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามผลการศึกษาที่ได้ไม่สอดคล้องกับ ชวัลนุช กิจเจริญ (2548) ที่ว่าบริษัทจดทะเบียนต้องการพนักงานบัญชีที่มีความรู้ทางวิชาการประกอบการทำงานมากที่สุด

ผลการศึกษาที่ได้เป็นที่น่าสังเกตว่า หลายสถาบันต่างมุ่งเน้นด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ว่า ค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติ เป็นสิ่งที่ผู้ว่าจ้างคาดหวังมากที่สุด อาจเนื่องจากรายงานทางการเงินที่เป็นผลผลิตของนักบัญชีได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มาโดยตลอดว่าไม่ได้ให้สัญญาณเตือนภัยแต่อย่างใด (สุวรรณ หวังเจริญเดช, 2547) โดยข้อมูลทางบัญชีขาดความน่าเชื่อถือ นักบัญชีไม่ได้รับการมาตรฐานทางวิชาชีพไม่ช่วยผู้บริหารทำให้การลงทุนและเศรษฐกิจล้มเหลว (ธวัช ภูษิตโกภโชค, 2544: 2) โดยรายละเอียดความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

ด้านค่านิยมวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังในเรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด รองลงมาคือ เรื่องความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พัสันต์ พรตธรรม์ (2551) ที่ว่านักบัญชีควรมีความซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาของ ชลิมาศ วัฒนปฤดา (2550) กลับพบว่านักบัญชีควรมีความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรรณเพ็ญ เรามานะชัย (2542) ที่ว่าสถานประกอบการต้องการนักบัญชีที่มีความรับผิดชอบงานในหน้าที่ของตนเองมากที่สุด ทั้งนี้ การที่ผู้ว่าจ้างต้องการนักบัญชีที่มีความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด อาจเนื่องจากเรื่องดังกล่าวเป็นตัวแทนที่ชัดเจนของการมีค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติที่ดี

ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ ผู้ว่าจ้างให้ความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญามากที่สุด สอดคล้องกับกฤษฎี บวรศักดิ์ (2549) ที่ว่านักบัญชีส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าทักษะทางปัญญาสำคัญเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ Kavanagh and Drennan (2008) พบว่า ผู้ว่าจ้างคาดหวังว่านักบัญชีควรมีทักษะในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหได้ในโลกธุรกิจปัจจุบันอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทักษะทางปัญญา ตรงกันกับ Penafort and Ahmad (1997) ที่ว่า ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังต่อนักบัญชี เรื่องทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการติดต่อสื่อสารมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ผลที่ได้ไม่สอดคล้องกับ Swangnate (2004) และชลิมาศ วัฒนปฤดา (2550) พัสันต์ พรตธรรม์ (2551) ที่ว่าผู้บริหารด้านบัญชีและการเงินมีความคาดหวังในเรื่องทักษะทางบุคคลมากเป็นอันดับหนึ่ง และจากผลการศึกษาผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญา โดยเฉพาะในเรื่องความสามารถที่จะสื่อสารทั้งกับคนและสื่อ การสอบถาม วิจัยและการวิเคราะห์ และการแก้ไขปัญหามาก่อน อาจเนื่องจากการในการทำงานเบื้องต้น นักบัญชีจำเป็นต้องมีทักษะเพื่อที่จะเรียนรู้และเข้าใจงานโดยสามารถสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ ได้อีกทั้งการดำเนินธุรกิจมีกิจกรรมการค้าเกิดขึ้นมากมายแตกต่างกัน ปัญหาจึงเกิดขึ้นได้ง่าย ดังนั้นความสามารถแก้ไขปัญหามาก่อน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่นักบัญชีพึงมีด้วย

ด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี ผู้ว่าจ้างให้ความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านบัญชี การเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด สอดคล้องกับ Swangnate (2004) และชลิมาศ วัฒนปฤดา (2550) ซึ่งจากผลการศึกษาที่ได้แสดงให้เห็นว่าผู้ว่าจ้างให้ความสำคัญด้านวิชาการในการปฏิบัติงานของนักบัญชี โดยเฉพาะในเรื่องของบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงิน ภาษีอากรมากที่สุด นอกจากนี้จากการศึกษาของ รัชณี แสงศิริ (2544) พบว่าผู้ประกอบการบัญชีในเขตอำเภอ

เมือง จังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีโดยเฉพาะ ความรู้เรื่องมาตรฐานการบัญชี ทั้งนี้ ต่อลาภ สุขพันธ์ (2546) พบว่าความรู้ความสามารถที่เจ้าของ หรือผู้บริหารของสถานประกอบการในจังหวัดลำปางต้องการคือ นิติที่จบปริญญาตรี มีเกรดเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไปและมีความรู้ด้านภาษีอากร และ พลธนู ปิยวรรณ (2546) พบว่าเนื้อหาวิชาการบัญชีที่มีความสำคัญในการประกอบวิชาชีพมากที่สุดคือ เนื้อหาวิชามาตรฐานการบัญชี ระบบบัญชีและ บัญชีภาษีอากร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างในครั้งนี้

ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากการศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี จำแนกตามปัจจัย ส่วนบุคคล พบว่าผู้ว่าจ้างที่เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังนี้

ผู้ว่าจ้างที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลที่ได้สอดคล้องกับชลิมาศ วัฒนปฤดา (2550) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารด้านบัญชีและการเงิน เมื่อพิจารณารายละเอียดผลการศึกษาที่ได้พบว่าเพศส่งผลกระทบต่อความ คาดหวังในเรื่องความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทักษะวิชาการ เชิงปฏิบัติและหน้าที่งานและเรื่องความคิดริเริ่มเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทักษะทาง คุณลักษณะเฉพาะบุคคล โดยผู้ว่าจ้างเพศหญิงมีความคาดหวังมากกว่าเพศชายในทั้งสองเรื่องซึ่งผล การศึกษาของชลิมาศ วัฒนปฤดา (2550) พบว่าผู้บริหารด้านบัญชีและการเงินเพศหญิงมีความ คาดหวังในเรื่องทักษะทางปัญญาและทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจมากกว่าเพศชาย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าเพศชายมีความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญา มากกว่าเพศหญิง และเรื่องทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ผู้ว่าจ้างทั้งเพศชายและเพศ หญิงมีความคาดหวังเท่ากัน ทั้งนี้การที่ผลการศึกษาเผยแพร่งานดังกล่าวออกมาไม่เหมือนกัน อาจ เนื่องจากกลุ่มประชากรในการศึกษาที่แตกต่างกัน และมีจำนวนไม่เท่ากัน

นอกจากนี้ ภาพรวมผลการศึกษาที่ได้ไม่สอดคล้องกับ Swangnate (2004) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารด้านบัญชีและการเงิน และสนทยา เขมวิรัตน์, 2549 ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถาน ประกอบการ อาจเนื่องในการศึกษาตัวแปรตามของ Swangnate (2004) เป็นมาตรฐานการศึกษา วิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับปี 2003 ซึ่งในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงใหม่ในปี 2008 ดังนั้นจึง

อาจทำให้ผลการศึกษาที่ได้แตกต่างกัน และในส่วนการศึกษาของสนทยา เขมวรัตน์, 2549 ตัวแปรตามที่ศึกษาแบ่งเป็นด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ ความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อการทำงาน และด้านคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งไม่ได้ใช้มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีมาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดความคาดหวังเช่นเดียวกับการศึกษาในครั้งนี้ ดังนั้นจึงทำให้ผลการศึกษาที่ได้แตกต่างกันด้วย

ผู้ว่าจ้างที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลที่ได้สอดคล้องกับ สนทยา เขมวรัตน์, 2549 ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานประกอบการ เมื่อพิจารณารายละเอียดผลการศึกษาที่ได้ พบว่าอายุส่งผลต่อความคาดหวังในเรื่องการตรวจสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นทางวิชาชีพบัญชี และความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพ ซึ่งผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 35 ปีหรือน้อยกว่ามีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวมากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีอายุมากกว่า 50 ปี และเพศยังส่งผลต่อความคาดหวังเรื่องการวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยงซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทักษะวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน โดยผู้ว่าจ้างในช่วงอายุ 41-50 ปี มีความคาดหวังมากที่สุดและเรื่องความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ โดยผู้ว่าจ้างในช่วงอายุ 45 ปีขึ้นไปมีความคาดหวังมากที่สุด นอกจากนี้ผู้ว่าจ้างที่มีอายุน้อยกว่า 51 ปีมีความคาดหวังในเรื่องการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของบริษัทและสาธารณะซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของด้านค่านิยมวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติมากกว่าผู้ว่าจ้างที่อายุ 51 ปีหรือมากกว่า ซึ่งผลการศึกษาของ สนทยา เขมวรัตน์, 2549 พบว่าด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ ผู้บริหารสถานประกอบการที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปีมีความคาดหวังน้อยกว่าอายุ 30-39 ปี ด้านความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อการทำงาน ผู้บริหารสถานประกอบการที่มีอายุ 30-39 ปี มีความคาดหวังมากกว่าอายุต่ำกว่า 30 ปีและ 40-49 ปี และด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารสถานประกอบการที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไปมีความคาดหวังมากกว่าอายุต่ำกว่า 30 ปี

นอกจากนี้ ภาพรวมผลการศึกษาที่ได้ไม่สอดคล้องกับชลิมาศ วัฒนปฤดา (2550) และ Swangnate (2004) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารด้านบัญชีและการเงิน อาจเนื่องจากกลุ่มประชากรในการศึกษาแตกต่างกัน และมีจำนวนที่ไม่เท่ากัน รวมถึงการศึกษาตัวแปรตามของ Swangnate (2004) เป็นมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับเดิมซึ่งปัจจุบันได้ปรับปรุงใหม่และการแสดงผลของตัวแปรตาม ได้แสดงเป็นรายด้านและรายเรื่องเท่านั้น ไม่ได้แสดงรายละเอียดผลเป็นรายข้อเช่นเดียวกับการศึกษาในครั้งนี้ จึงอาจทำให้ผลการศึกษาที่ได้แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การได้รับปัจจัยสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่

แตกต่างกัน ทำให้มีความคาดหวัง ความต้องการและเป้าหมายชีวิตการทำงานแตกต่างกันด้วย

ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลที่ได้สอดคล้องกับ Swangnate (2004) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารด้านบัญชีและการเงิน เมื่อพิจารณารายละเอียด ผลการศึกษาที่ได้พบว่าประสบการณ์การทำงานส่งผลต่อความคาดหวังในเรื่องความรู้ด้าน เศรษฐศาสตร์ ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ด้านตลาดทางการเงิน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานในช่วง 3-10 ปี มีความคาดหวังมากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ขึ้นไป เรื่องการวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทักษะวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 7 ปีมีความคาดหวังน้อยกว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 7-10 ปี นอกจากนี้เรื่องความสามารถในการเสนอรายงาน อภิปราย ในทัศนะของตนเองและเรื่องความสามารถฟังและอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงวัฒนธรรมและภาษาอื่นๆ ผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 3 ปี มีความคาดหวังน้อยกว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 3-10 ปี และสุดท้ายในเรื่องความสามารถบริหารงานบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 7-10 ปี มีความคาดหวังมากกว่าผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีหรือมากกว่า

นอกจากนี้ ภาพรวมผลการศึกษาที่ได้ไม่สอดคล้องกับชลิมาศ วัฒนปฤดา (2550) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารด้านบัญชีและการเงิน อาจเนื่องจากกลุ่มประชากรในการศึกษาแตกต่างกัน และมีจำนวนที่ไม่เท่ากันและการแสดงผลของตัวแปรตาม ได้แสดงเป็นรายด้านและรายเรื่องเท่านั้น ไม่แสดงรายละเอียดผลเป็นรายข้อเช่นเดียวกับการศึกษาในครั้งนี้ จึงอาจทำให้ผลการศึกษาที่ได้แตกต่างกัน และจากผลการศึกษาในครั้งนี้ การที่ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังแตกต่างกัน อาจเนื่องจากประสบการณ์ของบุคคล ลักษณะของบุคคล การเห็นคุณค่าของการไปถึงเป้าหมายที่คาดหวังไว้ ส่งผลต่อความพึงพอใจของบุคคลในการตั้งความหวัง (โชติรส โสมนรินทร์, 2543)

ผู้ว่าจ้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลที่ได้สอดคล้องกับ ชลิมาศ วัฒนปฤดา (2550) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารด้านบัญชีและการเงิน ผลที่ได้ไม่สอดคล้องกับ Swangnate (2004) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารด้านบัญชีและการเงิน โดยผู้ว่าจ้างระดับปริญญาโทมีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านการบัญชี การเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้องมากกว่าผู้ว่าจ้างระดับปริญญาเอก ซึ่งจาก

ผลการศึกษาในครั้งนี้กลับพบว่าผู้ว่าจ้างระดับปริญญาเอกมีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวมากกว่าผู้ว่าจ้างระดับปริญญาโท ทั้งนี้ผลที่ได้แตกต่างกัน อาจเนื่องจากกลุ่มประชากรที่ศึกษาแตกต่างกัน และจำนวนที่ไม่เท่ากัน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลการทดสอบสมมติฐานจะไม่แตกต่างกัน แต่ก็มีข้อสังเกตคือ ผู้ว่าจ้างที่มีระดับการศึกษาปริญญาเอกมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในทุกด้านมากกว่าผู้ว่าจ้างที่ระดับปริญญาโทและปริญญาตรี ยกเว้นด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ

ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนธุรกิจ

จากการศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี จำแนกตามปัจจัยส่วนธุรกิจ พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจแบ่งตามจำนวนพนักงานและประเภทธุรกิจแบ่งตามกลุ่มอุตสาหกรรมแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังนี้

ผู้ว่าจ้างที่ขนาดธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับ Swangnate (2004) และสนทนา เขมวิรัตน์, 2549 เมื่อพิจารณารายละเอียดผลการศึกษา พบว่าขนาดธุรกิจส่งผลต่อความคาดหวังในเรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจ ที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม เที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ โดยผู้ว่าจ้างที่อยู่ในธุรกิจที่มีจำนวนพนักงานมากกว่าจะมีความคาดหวังน้อยกว่าธุรกิจที่มีพนักงานน้อยกว่า และจากผลการศึกษาของ Swangnate (2004) พบว่า ผู้บริหารด้านบัญชีและการเงินที่มีจำนวนพนักงานจำนวนมากกว่ามีความคาดหวังเรื่องความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจมากกว่าธุรกิจที่มีจำนวนพนักงานน้อยกว่า ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ก็พบว่า ผู้ว่าจ้างที่มีจำนวนพนักงานมากกว่าจะมีความคาดหวังมากกว่าธุรกิจที่มีจำนวนพนักงานน้อยกว่าเช่นกัน นอกจากนี้ สนทนา เขมวิรัตน์, 2549 ยังพบว่าผู้บริหารสถานประกอบการที่มีจำนวนพนักงานมากจะมีความคาดหวังในภาพรวมและรายด้านสูงกว่าสถานประกอบการที่มีจำนวนพนักงานน้อย ยกเว้นด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพที่สถานประกอบการที่มีจำนวนพนักงานน้อยกว่ามีความคาดหวังต่อลักษณะบัณฑิตสูงกว่า ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้มีข้อสังเกตว่า ผู้ว่าจ้างที่มีจำนวนพนักงานมากกว่าจะมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในทุกๆ ด้าน ยกเว้นด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ มากกว่าผู้ว่าจ้างที่มี

จำนวนพนักงานน้อยกว่า อาจเนื่องจากบริษัทขนาดใหญ่มีระบบการควบคุมภายในที่เป็นระบบและเข้มงวด จึงทำให้โอกาสเกิดทุจริตมีน้อยกว่า

ผู้ว่าจ้างที่อยู่ในประเภทธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับ Swangnate (2004) พัฒนัต พรตธรรมิ, 2551 และสนทยา เขมวรัตน์, 2549 เมื่อพิจารณารายละเอียดผลการศึกษาพบว่าประเภทธุรกิจส่งผลต่อความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีเรื่องกฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์ ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ ความรู้ทางด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ทางด้านตลาดทางการเงิน และสมรรถนะทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยพบว่าธุรกิจกลุ่มอื่นๆ มีความคาดหวังมากที่สุด และในเรื่องความรู้ทางด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ กลุ่มเทคโนโลยีมีความคาดหวังมากที่สุด นอกจากนี้พบว่ากลุ่มบริการมีความคาดหวังด้านพฤติกรรมองค์กรและด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์มากที่สุด ในขณะที่กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีความคาดหวังเรื่องความสามารถบริหารงานบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพและความเป็นผู้นำมากที่สุด ทั้งนี้การที่ประเภทธุรกิจส่งผลต่อความคาดหวังของผู้ว่าจ้าง อาจเนื่องจากธุรกิจแต่ละประเภทย่อมมีรูปแบบการดำเนินงานที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับ Penafort and Ahmad (1997) ที่ว่าผู้ว่าจ้างไม่ว่าจะอยู่ในธุรกิจประเภทใดก็ตาม ต่างก็มีความคาดหวังต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีไม่แตกต่างกัน โดยผลที่ได้แตกต่างกันอาจเกิดจากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ (International Education Standard: IES) ที่ออกโดย IFAC ฉบับที่ 2 (IES 2) ฉบับที่ 3 (IES 3) และฉบับที่ 4 (IES 4) มาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดความคาดหวังที่มีต่อนักบัญชี รวมทั้งศึกษาโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนธุรกิจและปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ว่าจ้าง โดยประโยชน์ที่จะได้รับคือนักบัญชีสามารถพัฒนาตนเองให้มีความรู้ คุณสมบัติและทักษะตรงตามความต้องการขององค์กร สถาบันการศึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา บริษัทและหน่วยงานของรัฐรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสภาวิชาชีพบัญชี สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาพิจารณาจัดทำหลักสูตรอบรมเพิ่มเติมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักบัญชีในหน่วยงาน

การศึกษาดังกล่าวเป็นการศึกษาแบบสำรวจ โดยมีขอบเขตระยะเวลาครั้งนี้ในช่วงเดือนสิงหาคม 2552 ถึงเดือนธันวาคม 2552 และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาโดยส่งแบบสอบถามดังกล่าวไปยังประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือผู้ว่าจ้างของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งหมด 477 บริษัท แต่ได้รับการตอบกลับคืน 145 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 30.40 จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า F-test (One-Way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี Least – Significant Difference (LSD) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผลการศึกษาที่ได้มีรายละเอียดดังนี้

ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี

จากผลการศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีในภาพรวม พบว่าผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่ มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีทั้ง 3 ด้านในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านแล้ว พบว่าผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่มีความคาดหวังในด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพและด้านโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี ซึ่งมีความคาดหวังในระดับมากที่สุด ระดับมากและระดับมาก ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ พบว่า 3 อันดับแรกที่ผู้ว่าจ้างให้ความคาดหวังมากที่สุด คือเรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจ ที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม เทียบธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด ความรับผิดชอบ ต่อองค์กรและการรักษาความลับ และความรับผิดชอบในงานของตนไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผล อันสมควร ด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังเรื่องทักษะทางปัญญามากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องความสามารถสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ ความสามารถที่จะระบุและแก้ไข ปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อน รวมถึงทักษะการสอบถาม วิจัยและวิเคราะห์ รองลงมาคือทักษะทาง คุณลักษณะเฉพาะบุคคล โดยเฉพาะเรื่องของความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ความรับผิดชอบสามารถจัดการตนเองได้ ความคิดริเริ่ม เรียนรู้ได้ด้วยตนเองและความระมัดระวัง สงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ สุดท้ายด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี พบว่าผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่มีความคาดหวังในเรื่องความรู้ด้านการบัญชี การเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องการบัญชีการเงินและรายงานทางการเงิน ภาษีอากร รองลงมาคือความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ โดยเฉพาะความรู้เรื่องตลาดทางการเงินและความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์

ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากการศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะนักบัญชี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าผู้ว่าจ้างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน (ยกเว้นระดับการศึกษา) มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อย่างไรก็ตามไม่ว่าผู้ว่าจ้างจะมีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน ก็มีความคาดหวังไปในทิศทางเดียวกันคือมีความคาดหวังในด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ และด้านโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี ยกเว้นผู้ว่าจ้างที่มีระดับการศึกษาปริญญาเอกที่คาดหวังด้านโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเป็นอันดับสอง โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ ผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่คาดหวังว่านักบัญชีควรมีความ

โปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจ ที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม เทียบธรรมและซื่อสัตย์สุจริต มากเป็น 2 อันดับแรก ในด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ ผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่คาดหวังในเรื่องทักษะทาง ปัญญามากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องความสามารถสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ ความสามารถที่จะ ระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อน ยกเว้นผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานตำแหน่ง ปัจจุบัน 7-10 ปี และผู้ว่าจ้างระดับการศึกษาปริญญาเอกที่มีความคาดหวังเรื่องทักษะทางวิชาการเชิง ปฏิบัติและหน้าที่งานมากที่สุด และผู้ว่าจ้างที่มีประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน 2 ปีหรือน้อยกว่ามีความคาดหวังเรื่องทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคลมากที่สุด นอกจากนี้ผู้ว่าจ้างที่มีอายุ 51 ปีหรือมากกว่ายังมีความคาดหวังเรื่องทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งานและทักษะทาง ปัญญามากที่สุดเช่นเดียวกันด้วย ในด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี ผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่คาดหวังว่านักบัญชีควรมีความรู้ด้านบัญชี การเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องการ บัญชีการเงินและรายงานทางการเงิน ภาษีอากร การบัญชีบริหารและการควบคุมทางการบริหาร

ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี จำแนกตามปัจจัยส่วนธุรกิจ

จากการศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะนักบัญชี จำแนกตามปัจจัยส่วน ธุรกิจพบว่า ผู้ว่าจ้างที่มีขนาดธุรกิจที่แบ่งตามจำนวนพนักงานประจำและประเภทธุรกิจแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนักบัญชีแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อย่างไรก็ตามไม่ว่าผู้ว่าจ้างจะมีปัจจัยส่วนธุรกิจแตกต่างกัน ก็มีความคาดหวังไปในทิศทางเดียวกันคือมีความ คาดหวังในด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือด้าน ทักษะนักบัญชีมืออาชีพ และด้านโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี ยกเว้นผู้ว่าจ้างประเภทกลุ่ม อื่นๆ ที่มีความคาดหวังด้านโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีมากที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ ด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ ผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่คาดหวังว่านักบัญชีควรมีความ โปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจ ที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม เทียบธรรมและซื่อสัตย์สุจริต มากเป็น 3 อันดับแรก ในด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ ผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่คาดหวังในเรื่องทักษะทาง ปัญญามากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องความสามารถสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ ความสามารถที่จะ ระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อน ยกเว้นผู้ว่าจ้างที่อยู่กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีความคาดหวังในเรื่องทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการ ธุรกิจมากที่สุด ในด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี ผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่คาดหวังว่านักบัญชีควรมีความรู้ด้านบัญชี การเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องการบัญชีการเงินและ รายงานทางการเงินและภาษีอากร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาในครั้งนี้

สถาบันการศึกษาควรพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาทางการบัญชีทั้งระดับบัณฑิตและมหาบัณฑิต ในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษา ภาพรวมผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติมากที่สุด ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรเพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับการมีค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติที่ดีโดยตรงหรืออาจสอดแทรกรายละเอียดในแต่ละรายวิชาเพิ่มมากขึ้น เพื่อช่วยปลูกฝังและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติในการประกอบวิชาชีพบัญชี รวมทั้งส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้เรียน ในการมีความโปร่งใส ความเป็นอิสระความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม เทียบธรรมและซื่อสัตย์สุจริต และความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับ

2. การเรียนการสอนในแต่ละวิชา ควรมีการมอบหมายงานกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารกับเพื่อนและสื่อต่างๆ รวมทั้งมอบหมายงานที่เป็นกรณีศึกษาใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อนได้ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการฝึกฝนทักษะทางปัญญาของผู้เรียนเอง เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าทักษะที่ผู้ว่าจ้างคาดหวังมากที่สุดคือทักษะทางปัญญานอกจากนี้การทำงานกลุ่มยังเป็นการฝึกฝนเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและการทำงานเป็นทีมอีกด้วย ทั้งนี้ในการแบ่งกลุ่มของผู้เรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนควรจัดให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นที่หลากหลาย ไม่ควรจัดกลุ่มซ้ำกันในแต่ละงาน

3. จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี โดยเฉพาะในเรื่องความรู้ด้านบัญชีการเงินและความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในเรื่องบัญชีการเงินและรายงานทางการเงิน ภาษีอากร รวมถึงความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ โดยเฉพาะเรื่องความรู้ด้านตลาดทางการเงินและธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์ ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านบัญชีการเงินและความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว รวมถึงอาจเพิ่มรายวิชาเรียนความรู้ด้านตลาดทางการเงินและธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์ เป็นวิชาบังคับเลือก เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ประกอบการทำงานได้ นอกจากนี้ในเรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการศึกษาพบว่าผู้ว่าจ้างทุกช่วงประสบการณ์มีความคาดหวัง

ว่านักบัญชีควรต้องมีความรู้ทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทกับการดำเนินธุรกิจเป็นอย่างมาก ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงควรเพิ่มรายวิชาเรียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องใช้ประกอบการทำงานของนักบัญชีโดยตรง เช่น SAP, Oracle เป็นต้น

นักบัญชีหรือผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ควรปรับปรุงและพัฒนาตนเองเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มสร้างความรู้ได้เปรียบในการแข่งขันให้กับตนเอง ในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษา ภาพรวมผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังด้านค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติมากที่สุด ดังนั้นนักบัญชีหรือผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ควรมีค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติที่ดีในการทำงานและการเรียน โดยต้องสร้างจิตสำนึกที่ดีให้ตนเอง รวมทั้งพึงระลึกอยู่เสมอว่าการมีจริยธรรมที่ดีในการทำงานจะส่งเสริมให้ตนเองประสบความสำเร็จในชีวิต
2. จากผลการศึกษาด้านทักษะนักบัญชีมืออาชีพ พบผู้ว่าจ้างมีความคาดหวังในทักษะทางปัญญามากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องทักษะการสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ รองลงมาคือทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล โดยเฉพาะในเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง และทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดทำรายงานทางการเงินซึ่งเป็นผลผลิตที่สำคัญของนักบัญชี ดังนั้นนักบัญชีจึงควรฝึกฝนตนเองให้เกิดทักษะดังกล่าว เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับตนเองและองค์กร
3. จากผลการศึกษาด้านโปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชี นักบัญชีหรือผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ควรศึกษาเพิ่มเติมหรืออบรมเรื่องบัญชีการเงินและรายงานทางการเงินและภาษีอากร รวมถึงความรู้ด้านองค์กรธุรกิจโดยเฉพาะความรู้ด้านตลาดทางการเงิน และความรู้ทั่วไปในเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ผู้ว่าจ้างคาดหวังให้ความคาดหวังมากที่สุด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการทำงานสูงสุดต่อไป
4. ผลการศึกษาเรื่องความรู้ทางบัญชีบริหารและการควบคุมทางการบริหาร พบว่าผู้ว่าจ้างที่อยู่ในธุรกิจกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด ดังนั้นนักบัญชีที่กำลังทำงานอยู่หรือผู้ที่ต้องการทำงานในธุรกิจกลุ่มดังกล่าว ควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อเพิ่มมูลค่าสูงสุดให้กับตนเองและองค์กร

5. จากการศึกษาเรื่องประเภทธุรกิจ พบว่ากลุ่มธุรกิจการเงินต้องการนักบัญชีที่มีความรู้ด้านตลาดทางการเงินมากที่สุด เนื่องจากธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจเฉพาะ แม้จะมีการแบ่งแยกนักบัญชีและนักการเงินอย่างชัดเจน แต่ในการดำเนินธุรกิจนักบัญชีจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องตลาดทางการเงินเป็นอย่างดี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

6. จากผลการศึกษา พบว่าธุรกิจที่มีพนักงานจำนวนมากนั้น ผู้ว่าจ้างจะเน้นเรื่องความรู้ด้านบัญชีการเงินและความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง และทักษะทางปัญญามากที่สุด ในขณะที่ธุรกิจที่มีพนักงานน้อยกว่าจะเน้นในเรื่องความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะทำงานอย่างมีคุณธรรม เทียบธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมากกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องจากธุรกิจที่มีพนักงานน้อยกว่าอาจยังไม่มีระบบการควบคุมภายในที่ป้องกันการทุจริตในการทำงานมากนัก การมีค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักบัญชีที่ทำงานอยู่ในธุรกิจที่มีพนักงานจำนวนน้อยกว่า ในขณะที่นักบัญชีที่ทำงานอยู่ธุรกิจที่มีพนักงานจำนวนมาก จำเป็นต้องมีความรู้ด้านบัญชีการเงินและความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในเรื่องบัญชีการเงินและรายงานทางการเงิน ภาษีอากรเป็นอย่างดี

บริษัท/หน่วยงานของรัฐ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสภาวิชาชีพฯ ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้กับนักบัญชี เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพนักบัญชี ดังนี้

1. เน้นการอบรมที่ต้องปฏิบัติจริงด้วยตนเอง อาจมีการจำลองเหตุการณ์จริงในการทำงาน เพื่อส่งเสริมให้นักบัญชีมีความรู้ด้านบัญชีการเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ทักษะทางปัญญา โดยเฉพาะความสามารถที่จะสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ การแก้ไขปัญหาและมีจริยธรรมในการทำงานด้วย

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสภาวิชาชีพฯ ควรจัดให้มีการทดสอบเพื่อควบคุมคุณภาพของนักบัญชี โดยเน้นเรื่องจริยธรรมเป็นสำคัญ รวมทั้งมีบทลงโทษอย่างหนักสำหรับผู้ที่ทุจริตหรือขาดจริยธรรมในการทำงาน และจัดให้มีหลักสูตรอบรมในเรื่องบัญชีโดยตรง รวมทั้งการฝึกทักษะในการทำงานอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของนักบัญชีต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. ประชากรในการศึกษารั้งนี้คือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งในการศึกษารั้งต่อไป ควรขยายขอบเขตประชากรไปยังกลุ่มที่ยังไม่ได้ศึกษา เช่น บริษัทนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รัฐวิสาหกิจ ห้างหุ้นส่วน หรือธุรกิจเจ้าของคนเดียวจะทำให้สามารถทราบความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่แตกต่างกันได้ เนื่องจากในการดำเนินธุรกิจที่หลากหลาย อาจมีความต้องการคุณลักษณะของนักบัญชีที่แตกต่างกัน

2. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ สอง สาม และสี่ ดังนั้นในการศึกษารั้งต่อไปอาจศึกษาเพิ่มเติมในรายละเอียดของมาตรฐานฉบับอื่นด้วย เช่น มาตรฐานฉบับที่ 8 การเป็นผู้สอบบัญชีมืออาชีพ โดยอาจศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อผู้สอบบัญชีในประเทศไทย

3. การศึกษารั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลาในการเก็บข้อมูล รวมถึงการเข้าถึงผู้ว่าจ้างแต่ละรายแต่ละสถานที่เป็นเรื่องยาก ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกจากผู้ว่าจ้างโดยตรง ในวิธีการศึกษาอาจเพิ่มการสัมภาษณ์ในการศึกษารั้งต่อไป

4. ประโยชน์จากการศึกษาในครั้งนี้ มุ่งเน้นที่สถาบันการศึกษาเป็นหลัก ดังนั้นการศึกษารั้งต่อไป อาจทำการประเมินหลักสูตรการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันในปัจจุบันว่ามีความแตกต่างกันหรือสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้อย่างไร รวมทั้งเปรียบเทียบหลักสูตรการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันในประเทศไทยด้วย

5. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี ดังนั้นในการศึกษารั้งต่อไปอาจศึกษาความคิดเห็นของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีเพื่อเป็นเชิงเปรียบเทียบกับผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

โกศิญา วิริยะนันทวงศ์. 2548. ความคาดหวังและความคิดเห็นของประชาชนในบทบาทหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กฤษฎี บวรศักดิ์. 2549. ความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะความเป็นนักบัญชีมืออาชีพ. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โชติรส โสมนรินทร์. 2543. ความคิดเห็นและความคาดหวังของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลในการโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชวัลนุช กิจเจริญ. 2548. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกจ้างพนักงานบัญชีในมุมมองผู้ว่าจ้าง. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชลีมาศ วัฒนปฤดา. 2550. คุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามความต้องการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดรรรชนี บุญเหมือนใจ. 2549. “IES สิ่งจำเป็นสำหรับวิชาชีพบัญชี.” วารสารการจัดการสมัยใหม่ (1): 65

ต่อลาก สุขพันธ์. 2546. คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2552. รายชื่อบริษัท/หลักทรัพย์จดทะเบียน (Online).
www.set.or.th/th/company/companylist.html, 22 พฤษภาคม 2552.

ธวัช ภูมิโตไทย. 2544. “วิชาชีพบนความท้าทายหลายกระแส.” เอกสารประกอบการประชุม
การประชุมนักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร: บริษัท บุญศิริการพิมพ์
จำกัด, หน้า 1-7.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2548. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ :
วี.อินเตอร์พริ้นต์, 2550.

นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจันทเพชร. 2551. ทฤษฎีการบัญชี. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ที่ฟิเอ็นเพรส.

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. 2530. พฤติกรรมองค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
โอเคียนสโตร์.

พสุ เดชะรินทร์และคณะ. 2542. สรุปรายงานการวิจัย การพัฒนาและการปรับปรุงสาขาวิชาและ
หลักสูตรของภาคพาณิชยศาสตร์. วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ 81

พลพฐ ปิยวรรณ. 2546. “การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและแนวทางการสอนวิชาการบัญชี.”
วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ 97

พัฒน์วดี ชูโต และคณะ. 2546. ทักษะการทำงานของแรงงานไทย: มุมมองจากนายจ้าง คณงาน
และผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดน่าน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์.

พัฒน์นัต พรตธรรม์. 2551. ความคิดเห็นของผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีที่มีต่อทักษะความเป็นมือ
อาชีพของนักบัญชี. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เมธาวุฒิ พืชรพวิฑูร. 2551. “ความสามารถสัมฤทธิ์ องค์ประกอบด้านความรู้ และ ทักษะ.”
วารสารวารสารทรัพยากรมนุษย์ 4 (1): 9-19

รัชนี แสงศิริ. 2544. ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพ
ทางการบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต
สาขาการบัญชี, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รัตนา วงศ์ศรีมีเดือน. การพัฒนานักบัญชีเพื่อพร้อมต่อการแข่งขันในเวทีโลก (Online).
http://dusithost.dusit.ac.th/~rattana_won/data/FASA/FASA26.htm, 30 พฤษภาคม 2552.

วรรณเพ็ญ เรามานะชัย. 2542. คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. สาขาวิชาการบัญชีที่
พึงประสงค์ของสถานประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

วรรณท์ อัสวพิริยานนท์. 2551. เศรษฐกิจ+การเงิน ประสานเสียงวิกฤตการเงินสหรัฐมี
ผลกระทบเศรษฐกิจไทยปีนี้ แต่ปีหน้าใจหายใหญ่ (Online).
<http://www.moneychanel.co.th/Menu5/BreakingNews/tabid/98/newsid533/66763/Default.aspx>, 15 สิงหาคม 2552.

สุธรรม ธารพร. 2546. ความคิดเห็นและความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนमानิตานุเคราะห์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวรรณ หวังเจริญเดช. 2547. “นักบัญชีในบทบาทซีเอฟโอ.” วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 12
(ฉบับที่ 2): 51-56

สุวรรณ หวังเจริญเดช. 2548. “การปรับตัวของนักบัญชีภายใต้การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี
วิชาชีพ.” วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ 27 (104): 42-46

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. 2547. พระราชบัญญัติวิชาชีพการบัญชี พ.ศ. 2547
(Online). <http://www.fap.or.th/fap/?q=th/node/282>, 20 สิงหาคม 2552.

- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. 2551. **มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี** (Online). www.fab.or.th/fab/?q=note/343, 20 สิงหาคม 2552.
- สมเดช โรจน์คุรีเสถียร และคณะ. 2548. **การบัญชีธุรกิจ แนวทางสู่ความสำเร็จในวิชาชีพนักบัญชี**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมนิติ เพรส จำกัด.
- สุรกิจ คำวงศ์ปิ่น. 2549. “การพัฒนาแม่บทการบัญชีของประเทศไทย.” (Online). <http://accounting.northcm.ac.th/file/DocumentStep01180844.doc>, 27 สิงหาคม 2552.
- สรชัย พิศาลบุตร, เสาวรส ไหล่สว่าง, และ ปรีชา อัสวเดชาณุกร. 2549. **การสร้างและประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด.
- สนทยา เขมวรัตน์. 2549. “ลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพณิชยการพระนคร ตามความคาดหวังของผู้บริหารสถานประกอบการ.” (Online). <http://mis.rmUTT.ac.th/research/research10.pdf>, 26 สิงหาคม 2552.
- สันสกฤต วิจิตรเลขการ. 2549. “International Education Standards (IES) กับวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย.” **จุลสารสมาคมการบัญชีไทย ปีที่ 3 (ฉบับที่ 1): 25-28**
- สิน พันธุ์พินิจ. 2551. **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บริษัท วิทยพัฒน์ จำกัด.
- สุชาดา สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา. 2551. “ความสุขในชีวิตการทำงาน.” **วารสารการบริหารคน** 29 (1): 29-31
- สุนิสา จิตรอุดม. 2552. **ความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีที่มีต่อการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ**. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อนุวัฒน์ สงวนทรัพย์ากร. 2551. “บทบาทหน้าที่ของ CFO ยุคใหม่.” **วารสารวิชาชีพบัญชี** 4 (11): 81

อุษา ผดุงเกียรติศักดิ์. 2552. **คุณลักษณะบัณฑิตสาขาบัญชีที่นายจ้างต้องการตามความเข้าใจของ
นิสิตสาขาบัญชีและตามความคาดหวังของนายจ้าง. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**

Arquero Montano, J. L. *et al.* 2001. “Vocational skill in the accounting professional profile: the
Chartered Institute of Management Accountants (CIMA) Employers’ opinion.”
Accounting Education 10 (3): 299-313 cited Nachmias & Nachmias (1976) **Research
Methods in the Social Sciences.** London: Edward Arnold.

Bohlander, G., S. Snell., and A. Sherman. 2001 **Managing Human Resource Cincinnati, OH:**
South-Western College.

Foster, C.R. 1952. **Psychology for life Adjustment.** Chicago: American Technical Society.

Getzeis, T. *et al.* 1974. **Management in the Modern Organization.** Boston Mass:
Houthton Mifflin Company.

Howieson, B. 2003. “Accounting practice in the new millennium: is accounting education ready
to meet the challenge?.” **The British Accounting Review** (35): 69-103

International Federation of accountant. 2008. **An overview of the IAESB’s role and standard-
setting process** (Online). <http://www.ifac.org/education/Pronouncements.php>, August
2009.

Johnson, L.M. 1995. “Help Wanted – Accountants: What The Classifieds Say About Employer’
Expectaions.” **Journal of Education for Business** (70): 130-134

Kavanagh, M.H. and L. Drennan. 2008. “What skill and attributes does an accounting graduate
need? Evidence from student perceptions and employer expectations.” **Accounting and
Finance** (48): 279-300

- Penafort, F. and B.B. Ahmad. 1997. "Employer' Expectation on Today's Accounting Profession: A Malaysian Case-Study." **Asian Review of Accounting** (5): 78-97
- Poon Teng Fatt, J. 1995. "Ethics and the Accountant." **Journal of Business Ethics** (14): 997-1004
- Reigle, D.R. 1991. Managing Director, Recruiting and College. **University Relation**, Arthur Andersen & Co., Interview (Chicago, 111., August 1991)
- Swangnate, S. 2004. **The Level of Expectation of Listed Company's Financial and Accounting Executives toward the Characteristics of Accountants.** Master of Business Administration Business Administration, Kasetsart University.
- Vroom, V.H. 1964. **Work and Motivation.** New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Verschoor, C.C. 2009. **Integrity Still Lacking in U.S. Business** (Online).
<http://www.imanet.org/pdf/July%202009.pdf>, September 2009.
- Wilbur Clark, S.F. 2008. "Characteristic and Qualifications of Accountants: Then and Now." **Proceedings of Academy of Accounting and Financial Studies** 13 (2): 2

เลขที่.....

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันที่ 5 กันยายน 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน กรรมการผู้จัดการบริษัท

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม 1 ชุด
2. ของติดแถมป้าหน้าถึง ผู้วิจัย 1 ของ

เนื่องด้วยดิฉัน นางสาววิชุดา เวชกุล เป็นนิสิตในโครงการบัณฑิตศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำลังทำการศึกษาวิจัยประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต การศึกษาวิจัยดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในเรื่องความรู้ความสามารถ ทักษะและจรรยาบรรณของนักบัญชี ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ (IES) ที่ออกโดย IFAC

ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้นักบัญชีสามารถพัฒนาตนเองให้มีความรู้ คุณสมบัติและทักษะตรงตามความต้องการของผู้ว่าจ้างโดยสอดคล้องกับตำแหน่งงานและกลุ่มธุรกิจที่ตนทำงาน ตลอดจนเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องเช่นสถาบันการศึกษา สามารถนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการผลิตบัณฑิตปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือและขอบความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลในการสรุปผลการวิจัยต่อไป และขอเสนอแนะของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ขอความกรุณาส่งคืนไปยังผู้ทำวิจัยโดยใส่ซองติดแถมป้าหน้าถึงผู้วิจัยที่ได้แนบมาพร้อมนี้ ภายในวันที่ 25 ตุลาคม 2552 ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับและจะนำมาใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ท่านกรุณาสละเวลาในการกรอกแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ

(นางสาววิชุดา เวชกุล)

นิสิตโครงการบัณฑิตศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ ภาควิชา

ผู้วิจัย

แบบสอบถาม
เรื่อง ความคาดหวังของผู้ว่าจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชี
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย X ลงใน [] หรือกรณามีข้อความ/ตัวเลข ลงในช่องว่างที่เว้นไว้ที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

[] ชาย [] หญิง

2. ตำแหน่งงาน

[] กรรมการผู้จัดการ [] ผู้บริหาร
 [] อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. อายุ

[] 35 ปี หรือน้อยกว่า [] 36-40 ปี
 [] 41-45 ปี [] 46-50 ปี
 [] 51 ปี หรือมากกว่า

4. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

[] 2 ปี หรือน้อยกว่า [] 3-6 ปี
 [] 7-10 ปี [] 11 ปี หรือมากกว่า

5. วุฒิการศึกษาสูงสุด

[]ปริญญาตรี [] ปริญญาโท
 [] ปริญญาเอก [] อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. ขนาดของธุรกิจ (แบ่งตามจำนวนพนักงานประจำ)

[] ธุรกิจขนาดเล็ก (จำนวนพนักงานประจำไม่เกิน 50 คน)
 [] ธุรกิจขนาดกลาง (จำนวนพนักงานประจำ 51-200 คน)
 [] ธุรกิจขนาดใหญ่ (จำนวนพนักงานประจำมากกว่า 200 คน)

7. ขนาดของธุรกิจ (แบ่งตามมูลค่าสินทรัพย์ถาวร)

[] ธุรกิจขนาดเล็ก (มูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท)
 [] ธุรกิจขนาดกลาง (มูลค่าสินทรัพย์ถาวร 51-200 ล้านบาท)
 [] ธุรกิจขนาดใหญ่ (มูลค่าสินทรัพย์ถาวรมากกว่า 200 ล้านบาท)

8. ประเภทของธุรกิจ (กลุ่มอุตสาหกรรม)

[] กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร [] สินค้าอุปโภคบริโภค
 [] ธุรกิจการเงิน [] สินค้าอุตสาหกรรม
 [] อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง [] ทรัพยากร

- [] บริการ [] เทคโนโลยี
[] อื่นๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 2 ความคาดหวังของผู้จ้างที่มีต่อคุณลักษณะของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพระหว่างประเทศ (IES)

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย X ในช่องที่ตรงกับความคาดหวังของท่านมากที่สุด

5	หมายถึง	คาดหวังมากที่สุด
4	หมายถึง	คาดหวังมาก
3	หมายถึง	คาดหวังปานกลาง
2	หมายถึง	คาดหวังน้อย
1	หมายถึง	คาดหวังน้อยที่สุด

1. ท่านมีความคาดหวังหรือไม่ที่นักบัญชีควรมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

เรื่อง	ความคาดหวัง				
	5	4	3	2	1
ความรู้ด้านการบัญชี การเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้อง					
1.1 การบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงิน					
1.2 การบัญชีบริหารและการควบคุมทางการบริหาร					
1.3 ภาษีอากร					
1.4 กฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์					
1.5 การตรวจสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นทางวิชาชีพบัญชี (Audit and Assurance)					
1.6 ค่านิยมทางวิชาชีพและจริยธรรมทางวิชาชีพ					
ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ					
1.7 ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์					
1.8 ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ					
1.9 ความรู้ด้านบรรษัทภิบาล (Corporate Governance)					
1.10 ความรู้ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจ					
1.11 ความรู้ด้านตลาดทางการเงิน					
1.12 ความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณและสถิติ					
1.13 ความรู้ด้านพฤติกรรมองค์กร					
1.14 ความรู้ด้านการจัดการและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์					
1.15 ความรู้ด้านการตลาด					
1.16 ความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์					

เรื่อง	ความคาดหวัง				
	5	4	3	2	1
ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ					
1.17 ความรู้ทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ					
1.18 ความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ					
1.19 สมรรถนะทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ					
1.20 สมรรถนะของผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
1.21 สมรรถนะด้านสารสนเทศในฐานะของผู้จัดการหรือผู้ประเมินหรือผู้ออกแบบสารสนเทศ บทบาทใดบทบาทหนึ่งหรือหลายบทบาทรวมกัน					

2. ท่านมีความคาดหวังหรือไม่ว่านักบัญชี ควรมีทักษะในการปฏิบัติงานในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

ประเภท	ความคาดหวัง				
	5	4	3	2	1
ทักษะทางปัญญา					
2.1 ทักษะในการสื่อสารทั้งกับคนและสื่อต่างๆ					
2.2 ทักษะการสอบถาม วิจัยและการวิเคราะห์					
2.3 ความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อน					
ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน					
2.4 ความชำนาญทางตัวเลขและเทคโนโลยี					
2.5 วิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง					
2.6 การวัดมูลค่าและประเมินราคา (Measurement)					
2.7 การรายงานทางการเงิน (Reporting)					
2.8 ความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ					
ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะ					
2.9 ความรับผิดชอบ สามารถจัดการตนเองได้					
2.10 ความคิดริเริ่ม เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					
2.11 มีความสามารถจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จัดแรงงานให้เสร็จได้ตามกำหนด					
2.12 ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง					
2.13 การปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ ในการตัดสินใจ					
2.14 ความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี					
ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร					
2.15 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ประเมินหาข้อดีและช่วยกันแก้ไขปัญหาได้					

ประเภท	ความคาดหวัง				
	5	4	3	2	1
2.16 การทำงานเป็นทีม					
2.17 การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมหรือความคิดเห็นต่างกัน					
2.18 การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ					
2.19 การทำงานร่วมกับกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมที่ต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
2.20 มีความสามารถในการเสนอรายงาน อภิปราย ในที่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
2.21 สามารถฟังและอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงวัฒนธรรมและภาษาอื่นๆ					
ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ					
2.22 สามารถตัดสินใจวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการองค์กรทั้งบุคลากรและทรัพยากร					
2.23 สามารถบริหารงานบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ					
2.24 มีความเป็นผู้นำ					
2.25 มีความเข้าใจในธุรกิจ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้					

3. ท่านมีความคาดหวังหรือไม่ว่านักบัญชีควรมีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

เรื่อง	ความคาดหวัง				
	5	4	3	2	1
3.1 ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม เที่ยงธรรมและซื่อสัตย์สุจริต					
3.2 มีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน					
3.3 ความรับผิดชอบต่อองค์กรและการรักษาความลับ					
3.4 ความสนใจใฝ่รู้และตั้งใจที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา					
3.5 มีความรับผิดชอบในงานของตน ไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร					
3.6 ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของบริษัท และสาธารณะ					

ส่วนที่ 3 นอกเหนือจากข้อความข้างต้น ท่านมีความคาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักบัญชีในปัจจุบันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล

นางสาววิษุฒดา เวชกุล

วัน เดือน ปี ที่เกิด

7 กุมภาพันธ์ 2526

สถานที่เกิด

จังหวัดกาฬสินธุ์

ประวัติการศึกษา

บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี)

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บัญชีการเงิน)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

